

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2564
Vol. 12 No. 2 May-August 2021

I S S N: 1685-2613

I S S N Online: 2673-0413

วารสารวิชาการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Faculty of Humanities and Social Sciences
Thepsatri Rajabhat University Journal

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2564
Vol. 12 No. 2 May-August 2021

I S S N: 1685-2613
I S S N Online: 2673-0413

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน / ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม / ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน
3. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาสังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและวรรณคดี ปรัชญา จริยธรรมและศาสนา และสหวิทยาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี:

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและการจัดการทรัพยากรบุคคลและรายได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรรัตน์ บริสุทธิ์

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

อาจารย์สุธินี วงศ์วัฒนานุกุล

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิดา แสนวิเศษ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิวิมล สุทธิสาร

รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีริชัญญ์ บุญส่ง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ: อาจารย์ชนิดดา โชติช่วง, อาจารย์ชิน เพื่อองพิงสุข และอาจารย์พรรณทิพย์ เพ็ชรวิจิตร

กองบรรณาธิการ: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รองศาสตราจารย์ ดร.กลัศ เตชะขันหมาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชดา พงศ์ไพรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์

อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบูลย์

หน่วยงานภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ สุขสำราญ

ราชบัณฑิต

ศาสตราจารย์ ดร.จาง อติวัฒน์สิทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกสสถิตอัมพร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคร คัยนันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พ.ต.ท. ดร. ภูมิพจน์ น้อมชอบพิทักษ์

โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน

เหรียญกิตติมศักดิ์กองบรรณาธิการวารสาร: อาจารย์ ดร.ภัทรพร โชคไพบูลย์

ประสานงาน: นางสาวสุนทรีย์ รื่นชู

ภาพปก: อาจารย์ปรียกาญจน์ ใจสะอาด และ อาจารย์ณณฤทธิ์ ประจงแต่ง สแกนลิขสิทธิ์ภาพปก

สำนักงาน: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

321 ถนนนารายณ์มหาราช อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com

และ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/truhusocjo/index>

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร เตชะขันหมาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พนิตสุภา ธรรมประมวล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
7. อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

1. ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิลาธนานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.พรอัมรินทร์ พรหมเกิด	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิติอัมพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
9. รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บุรีรัมย์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
11. รองศาสตราจารย์ ดร.วราภฤต เกื้อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครสวรรค์
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี ดวงทิพย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
13. รองศาสตราจารย์ ดร.สรณัฐ ไตลิ่งคะ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
14. รองศาสตราจารย์ ดร.นันทอนันต์ ประสานนาม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15. รองศาสตราจารย์ ดร.พยุ่ง ชีตาร	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
18. รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี สุขเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
17. พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ (รศ.)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
18. รองศาสตราจารย์ พัฒนา จันทนา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
19. รองศาสตราจารย์ ดร.โกมลณ แพนพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
20. พระมหาวิจิต ธีรวิไล (ผศ.ดร.)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สุรินทร์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ วรรณธำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ณ หนองคาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิติวดี หนันมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บารณี บุญทรง	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทคโนโลยีสุวรรณภูมิ
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณกร ไข่ประยูร	สถาบันรัชต์ภาคย์
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ชำคง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ นันทะเสน
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิฑูรย์ นาคชน
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี กฤษณะภูติ
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรตี ปรีชาปัญญากุล
33. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง
34. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
35. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ท้าวเงิน
36. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัดถาก
37. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ไกรสิน
38. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ใจสิทธิ์
39. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ ปั้นสุวรรณ
40. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิกษิตี กัลยาณมิตร
41. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอกสิทธิ์ ชินอัครพงศ์
42. พ.ต.ท. ดร.อิศราวุธ อ่อนน้อม
43. พระครูสิริสุตานุยุต (ดร.)
44. อาจารย์ ดร.เขมิกา ทองเรือง
45. อาจารย์ ดร.นารา กิติเมธากุล
46. อาจารย์ ดร.พัชรี ศิลารัตน์
47. อาจารย์ ดร.พัฒนกร สอนไฉ
48. อาจารย์ ดร.ยุทธพล ทวะชาลี
49. อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน
50. อาจารย์ ดร.เรียงดาว ทวะชาลี
51. อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์
52. อาจารย์ ดร.สุรวงศ์ วรรณปักษ์
53. อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์
54. อาจารย์ ดร.อาริตา สัมมารัตน์
55. นาวาอากาศเอก ดร.ณภัทร แก้ววานา
56. ดร.รุ่งเรือง แสนโกษา
57. ดร.อารีญา จำนงค์ยา
58. พระมหาอินทร์วงศ์ อีสสรภาณี

- มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ร้อยเอ็ด
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
- โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลำพูน
- มหาวิทยาลัยนครพนม
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย
- มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ร้อยเอ็ด
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ร้อยเอ็ด
- วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
- วิทยาลัยกองทัพอากาศ ดอนเมือง
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
- นักวิชาการอิสระ
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจ มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2564 เป็นปีที่ 12 วารสารได้มีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับ โดยได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีอ้างอิงวารสารไทย TCI กลุ่ม 2 วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำนี้เพื่อส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาทั้งภายในภายนอกสถาบัน เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการมีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 30 เมษายน ฉบับที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ถึง 31 สิงหาคม และฉบับที่ 3 ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ถึง 31 ธันวาคม ของทุกปี

เนื้อหาในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความวิจัยและบทความวิชาการจำนวน 11 เรื่อง คือ 1) การพัฒนาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลและความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้อินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานพืชอาหารสัตว์ในประเทศไทย: กรณีศึกษาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการรถโดยสารสาธารณะที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร 4) สถานภาพและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลตำบล จังหวัดนครนายก 5) การศึกษาคุณภาพบริการ คุณค่าที่รับรู้ องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย 6) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 7) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา 8) การสำรวจการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่หนึ่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์พานาร 9) การพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 10) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย และ 11) การจัดการศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยโดยภาคประชาชนกรณีศึกษา: ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทย หมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทุกบทความได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และการกลั่นกรองจากคณะกรรมการจัดทำวารสาร เนื้อหาสาระสำคัญของบทความในฉบับนี้มีความหลากหลาย ทรงคุณค่าในเชิงวิชาการ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณคณะทำงานทุกท่านที่ขับเคลื่อนวารสารฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์คือ การเป็นวารสารที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการพิจารณาการกลั่นกรองบทความและอาจารย์ นักศึกษา ผู้ที่สนใจทุกท่าน ที่ได้ส่งบทความเผยแพร่ในวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และหวังว่าจะได้รับความไว้วางใจเช่นนี้ตลอดไป

วีริชัญญ์ บุญสูง

บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
กองบรรณาธิการ	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ	(2)
บทบรรณาธิการ	(4)
สารบัญ	(5)
บทความวิจัย	
การพัฒนาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลและความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้อินโฟกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	1
: ปิยะบุตร ถิ่นถา	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานพืชอาหารสัตว์ในประเทศไทย: กรณีศึกษาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง	19
: สุพรรณษา สร้อยยอดทอง, เฉลิมพล จตุพร, วสุ สุวรรณวิท และ ภูตินันท์ อติทิพยางกูร	
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิง ในกรุงเทพมหานคร	33
: เมฆฟ้า จรัมย์พร และ วิลาสินี ยนต์วิทย์	
สถานภาพและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลตำบล จังหวัดนครนายก	47
: สิริกาญจน์ เอี่ยมอาจหาญ	
การศึกษาคุณภาพบริการ คุณค่าที่รับรู้ องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย	65
: ภคสุภา เพชรรัตน์ภาพร และ สุทธิภัทร อัครวิชัยโรจน์	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42	81
: ลิขิต สุขพ่วง, จิตินันท์ ด้วงสุวรรณ และ ปพนสรรค์ โพธิพิทักษ์	
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา	97
: แก้วตา มีสิทธิ์ และ สรรฤดี ดีปู	
การสำรวจการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่หนึ่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ	115
: รุจิรา เจริญสวัสดิ์, ศิริพงษ์ สุคันธจันทร์ และ วัชร จันทรหอม	

การพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี : ปราโมทย์ จันทร์เรือง และ เยวภา พิทักษ์กิจวัฒนา	131
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย : ฎริ ชุณหะวัณ	145
บทความวิชาการ	
การจัดการศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยโดยภาคประชาชนกรณีศึกษา: ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้าน บ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา : ปราณิสา อุ่นดี และ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี	161
ภาคผนวก	175
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แนะนำผู้เขียน ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง	

การพัฒนาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลและความคิดสร้างสรรค์
โดยใช้อินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
The Conceptual Development on Universal History and Creative
Thinking by Using Infographics of High School Students

ปิยะบุตร ถิ่นธา*
Piyabut Thinthath

Received: June 11, 2020 Revised: January 14, 2021 Accepted: February 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้อินโฟกราฟิก เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้อินโฟกราฟิก เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาเจตคติต่อการศึกษาด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 34 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน แบบวัดความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และแบบวัดเจตคติต่อการศึกษาด้านประวัติศาสตร์สากล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับความคิดรวบยอดอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.57) และความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้น นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = 0.64) และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนมีระดับเจตคติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.82)

คำสำคัญ: ความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล, ความคิดสร้างสรรค์, อินโฟกราฟิก

---

* อาจารย์ภาควิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

The purposes of this research were to study the effect of using infographics to enhance the students' concepts on universal history and their creativity, to compare their learning achievement as well as to investigate their attitudes toward the studying of universal history. The samples were 34-grade 11- students at the College of Dramatic Arts studying during the second semester of the 2019 academic year. They were sampled by a simple purposive sampling. The research instruments were four lesson plans, concepts on universal history test, creative thinking test, learning achievement test, and universal history studies attitudinal test. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test.

The findings showed that the student samples gained higher development of the concepts on universal history, and their concepts on universal history were at a good level ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.57). For the creativity, the samples had a good level and some development on their creativities ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = 0.64). The samples gained higher level on their learning achievement after the learning, with the statistical significance at .05, and they also had a good level of attitudes toward the learning ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.82).

Keywords: Universal History Conceptual, Creative Thinking, Infographics

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสภาวะโลกที่ไม่หยุดนิ่งนั้นได้ก่อกำเนิดกระบวนการโลกาภิวัตน์ สังคมแห่งเทคโนโลยี ข้อมูลสารสนเทศ ข่าวดสาร กระแสธารแห่งความทันสมัยในศตวรรษที่ 21 สร้างความท้าทายต่อประชาคมโลก การศึกษาถือเป็นพลังอำนาจในการเปลี่ยนแปลงสังคม สังคมศึกษา (Social Studies) เป็นวิชาที่สร้างขึ้นมาสอดรับกับสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา โดย ชรินทร์ มั่งคั่ง (2551, หน้า 1), วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2555, หน้า 11) และอังคณา ตุงคะสมิต (2560, หน้า 3) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องคล้ายกันว่า วิชา สังคมศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพแก่สังคม โดยเป้าหมายสำคัญที่จะต้องพัฒนาแก่นักเรียนคือ ความรู้ ทักษะ ทศนคติและค่านิยม การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมรับผิดชอบในสังคม และการดำรงชีวิต ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข

ประวัติศาสตร์ถือเป็นวิชาที่สำคัญในกลุ่มสาระสังคมศึกษา นับได้ว่าเป็นศาสตร์สำคัญที่ควรปลูกฝัง ให้แก่เยาวชนของชาติ โดย เฉลิม มลิลาน นิติเชตต์ปริษา (2559ก, หน้า 5, 2559ข, หน้า 9) ได้กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ เป็นประมวลวิทยาการความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวทั้งหลายของมนุษย์ ซึ่งได้ก่อกำเนิดวิวัฒนาการและ แปรเปลี่ยนปรับปรุงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตามความเป็นจริง โดยอาศัยหลักฐานต่างๆ ประกอบกับการสังเคราะห์ เปรียบเสมือนขุมประสบการณ์แห่งวิทยาการความรู้ อัจฉริยะในอดีตได้พากเพียรพยายามสร้างสรรค์ขึ้นไว้ และมนุษย์ รุ่นต่อมาได้สืบเสาะค้นหา เก็บรวบรวม จัดระเบียบ และจัดบันทึกไว้เป็นมรดกแก่อนุชนคนรุ่นหลัง ได้ศึกษาเล่าเรียน เป็นแนวทางในการดำเนินพฤติกรรมอันควรและเหมาะสม ประสบการณ์ในอดีตสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าขึ้นมา ใหม่อย่างมีระเบียบแบบแผนและใช้ไปเพื่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันผลผลิตของปัจจุบันคืออนาคต ดังคำกล่าวของ เนรูห์ ปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ของโลกได้กล่าวเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของประวัติศาสตร์ไว้ว่า “ศึกษาอดีต เพื่อรู้ ปัจจุบัน เข้าใจปัจจุบัน เพื่อหยั่งการณอนาคต”

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อให้สอดรับกับสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมไทยนำแนวคิดนี้เข้ามาปรับใช้พัฒนางานการศึกษาและเยาวชนไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 4-5) ได้เสนอว่า แนวทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติในโลกยุคศตวรรษที่ 21 มุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตใน สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้งยังกำหนด ความสามารถในการคิด เป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ซึ่งไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2549, หน้า 65) กล่าวว่า ตามประกาศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุไว้ว่า สถาบันการศึกษาจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดและคิดเป็น โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 7) ได้เสนอว่า ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิด อย่างมีวิจารณ์ญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและ สังคมได้อย่างเหมาะสม โดยประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การพัฒนาการคิด มีความสำคัญยิ่ง

ในการพัฒนาสติปัญญาของเยาวชน เพื่อที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

ประวัติศาสตร์สากลเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาจำนวนมาก การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดจึงเป็นสิ่งสำคัญดังที่ นาทยา ปิลันธนานนท์ (2542, หน้า 5) กล่าวไว้ว่า การมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้และเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียนเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษาในปัจจุบัน และชนัท ธาตุทอง (2554, หน้า 58) อธิบายว่าความคิดรวบยอดเป็นความสามารถในการประสานข้อมูลที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยพิจารณาโครงสร้าง ลักษณะร่วมสร้างกรอบความคิด จัดหมวดหมู่ หลัก/ย่อย เป็นการประสานข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่ แล้วนำมาสร้างเป็นความคิดรวบยอดหรือกรอบความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ซึ่งนัทยา ปิลันธนานนท์ (2542, หน้า 126) อธิบายเพิ่มเติมว่า ความคิดรวบยอดทำให้เราสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์จนทำให้เราสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ทำให้เราสามารถมองเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ความคิดรวบยอดมีประโยชน์ในการช่วยจัดหมวดหมู่ความรู้ให้เป็นระเบียบ ช่วยให้สามารถลดความซับซ้อนของข้อมูลที่มีอยู่มากมาย สามารถตัดสินใจนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย ทำให้เข้าใจในปฏิสัมพันธ์ของความรู้ในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถจัดระบบความรู้ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบทำให้จดจำได้ง่ายและสามารถหยิบฉวยความรู้เหล่านั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ การสื่อสารทำความเข้าใจร่วมกับผู้อื่นก็เป็นไปด้วยดีเพราะมีความคิดรวบยอดในเรื่องต่างๆ สอดคล้องกัน จากที่กล่าวไปข้างต้นการพัฒนาความคิดรวบยอดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก อีกทั้งยังส่งผลต่อการพัฒนาการคิดเชิงระบบแก่ผู้เรียนได้อีกด้วย

การคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถนะที่สำคัญของพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ที่สังคมควรจัดให้แก่ นักเรียน โดยประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556ก, หน้า 177, 2556ข, หน้า 210) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถที่เกิดจากจินตนาการและรวบรวมความรู้ความคิดเดิมอย่างหลากหลายและรวดเร็ว แล้วสร้างเป็นองค์ความรู้ความคิดใหม่ นอกกรอบ ริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานหรือสิ่งใหม่ๆ ได้ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อสังคมปัจจุบัน เพราะวิทยาการต่างๆ ในโลกเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ล้วนเป็นผลพวงจากการคิดสร้างสรรค์ในการคิดประดิษฐ์ ค้นหาล้างใหม่ๆ รวมทั้งแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จึงเป็นสิ่งที่มีความค่าและนำประโยชน์มาสู่มวลมนุษยชาติเป็นอย่างยิ่ง อนึ่ง การจัดการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์สากลมักจะเน้นการบรรยาย ขาดการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด ความคิดรวบยอด ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ วิทยาลัยนาฏศิลป์ หลายท่านให้มุมมองและข้อคิดเห็นที่ตรงกันว่า วิชาประวัติศาสตร์สากล ผู้เรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญและความสนใจเท่าที่ควร ส่วนใหญ่นักเรียนรู้ผ่านการทำแบบฝึกหัด นักเรียนไม่มีโอกาสได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในลักษณะความคิดรวบยอด ไม่มีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ ประวัติศาสตร์สากลยังคงเป็นสิ่งไกลตัวในมุมมองของนักเรียนและถูกมองว่าไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนเอง ทำให้การสอนประวัติศาสตร์สากลไม่บรรลุจุดมุ่งหมายเท่าที่ควรจะเป็น จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี รูปแบบการการเรียนรู้และเทคนิคการสอนต่างๆ พบว่า มีหลายแนวคิด หลายทฤษฎี หลายรูปแบบการสอน และหลายเทคนิคการสอนที่สามารถช่วยพัฒนาการคิด ในวิชาประวัติศาสตร์สากลได้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้อินโฟกราฟิก เป็นเทคนิควิธีการหนึ่งที่น่าสนใจ โดยผ่านความเข้าใจพื้นฐาน เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดและความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวทางจัดการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริง โดยคุณกานต์ ปาจริย์ (2557, ย่อหน้า 1-4) และ วรากรณ์

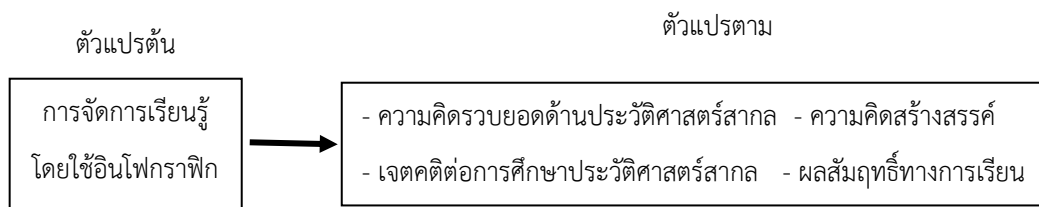
สามโกเศศ (2556, ย่อหน้า 13-14) ได้กล่าวว่า อินโฟกราฟิก เป็นการแสดงผลของข้อมูลหรือความรู้ที่มีความซับซ้อน มาสรุปเป็นสารสนเทศในลักษณะของข้อมูลและกราฟที่อาจเป็นสัญลักษณ์ แผนภูมิ แผนที่ ฯลฯ ที่ออกแบบเป็นภาพนิ่ง หรือเคลื่อนไหว ดูแล้วมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ทำให้ผู้ชมเข้าใจข้อมูลทั้งหมดได้โดยไม่ต้องมีผู้นำเสนอมาช่วย ขยายความเข้าใจ อีกเพิ่มสมรรถนะในการคิดและพัฒนาความคิด ทำให้จำได้ง่ายขึ้น คงอยู่นานและสามารถนำกลับมา ใช้ได้สะดวกขึ้น จะเห็นได้ว่าอินโฟกราฟิกเป็นเทคนิคการสอนที่สามารถเสริมสร้างทักษะหลายๆ ด้านของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและมุ่งศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดรวบยอด ด้านประวัติศาสตร์สากลและความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้อินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็น ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้อินโฟกราฟิก เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์ สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
  - 1.1 เพื่อศึกษาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียน
  - 1.2 เพื่อศึกษาพัฒนาการความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้อินโฟกราฟิก เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย
  - 2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
  - 2.2 เพื่อศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้อินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย
4. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์สากล โดยใช้อินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 178 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 34 คน โดยได้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์สากล โดยใช้อินโฟกราฟิก เรื่องความขัดแย้งของมนุษยชาติในคริสต์ศตวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 15 คาบ มีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.21 – 4.80 ซึ่งอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2.2 แบบวัดความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล โดยใช้แผนผังความคิด แผนละ 1 ข้อ จำนวน 4 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.43 - 0.65 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.41 - 0.56 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.79

2.3 แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้มีการปรับจากแบบประเมินผลความคิดสร้างสรรค์ของ ปราวีณยา สุวรรณณัฐ และคณะ (2558, หน้า 210) เพื่อใช้เป็นแบบวัดฯ ซึ่งเป็นแบบมาตรประเมินค่า 1 ฉบับ จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ แบ่งเป็น 4 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93

2.4 แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีค่าความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.33 - 0.78 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.22 - 0.78 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.80

2.5 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากล ผู้วิจัยปรับใช้แบบวัดของ ณรงค์ฤทธิ์ ศักดิ์แสน (2560, หน้า 116) และ นิพิทม์ ทิพยกุลพันธ์ (2558, หน้า 150-151) เป็นแบบมาตรส่วนประเมินค่า 4 ระดับ จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการคิดเชิงประวัติศาสตร์สากล 2. ด้านความรู้สึกต่อประวัติศาสตร์สากล และ 3. ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากล โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการทดลอง ทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความคิดรวบยอดฯ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และแบบวัดเจตคติฯ

3.2 ทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

3.3 จัดการเรียนการสอนโดยใช้อินโฟกราฟิก เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลและความคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองในชั้นเรียนตามแผนที่สร้างไว้ จำนวน 4 แผน จำนวน 15 คาบ

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความคิดรวบยอดฯ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้และแบบวัดเจตคติฯ มาทำการรวบรวมและสรุป เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 แบบวัดความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล มีเกณฑ์กำหนดค่าคะแนนโดยใช้ รูปแบบของ รูบริกซ์ (Scoring Rubrics) ปรับปรุงจาก สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2545, หน้า 138) ผลที่ได้จากการตอบแบบวัดความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล สามารถแปลผลได้ดังนี้ (กนกทิพย์ พัฒนาพัฑฒ์, 2543, หน้า 63)

3.51 – 4.00 หมายถึง ความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล ของนักเรียนอยู่ในระดับดี

1.51 – 2.50 หมายถึง ความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้

1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง

4.2 แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ มีเกณฑ์กำหนดค่าคะแนนโดยใช้ รูปแบบของ รูบริกซ์ (Scoring Rubrics) ปรับปรุงจาก สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2545, หน้า 138) ผลที่ได้จากการตอบแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ สามารถแปลผลได้ดังนี้ (กนกทิพย์ พัฒนาพัฑฒ์, 2543, หน้า 63)

3.51 – 4.00 หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับดี

1.51 – 2.50 หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้

1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง

4.3 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากล มีการกำหนดค่าคะแนนโดยปรับปรุงจาก กนกทิพย์ พัฒนาพัฑฒ์ (2543, หน้า 63) ดังต่อไปนี้

4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3 หมายถึง เห็นด้วย

2 หมายถึง ไม่แน่ใจ

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ผลที่ได้จากการตอบแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากล สามารถแปลผลได้ ดังนี้ (กนกทิพย์ พัฒนาพัฑฒ์, 2543, หน้า 63)

3.51 – 4.00 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนอยู่ในระดับดี

1.51 – 2.50 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้

1.00 – 1.50 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล
1	สงครามโลกครั้งที่ 1	2.32	0.77	พอใช้
2	สงครามโลกครั้งที่ 2	2.79	0.69	ดี
3	สงครามเย็น	3.15	0.36	ดี
4	สงครามอิรัก	3.65	0.49	ดีมาก
รวม		2.98	0.57	ดี

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 สงครามอิรัก มีระดับความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลสูงสุด อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 สงครามโลกครั้งที่ 1 มีระดับความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลต่ำสุด อยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32

2. ผลการศึกษาพัฒนาการความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพัฒนาการความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวัดครั้งที่	เรื่อง	$\bar{X}$	S.D.
1	สงครามโลกครั้งที่ 1	2.32	0.77
2	สงครามโลกครั้งที่ 2	2.79	0.69
3	สงครามเย็น	3.15	0.36
4	สงครามอิรัก	3.65	0.49

จากตาราง 2 พบว่า ผลการศึกษาพัฒนาการความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากแบบวัดความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากล พบว่า การวัดครั้งที่ 1 เรื่อง สงครามโลกครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 2.32 การวัดครั้งที่ 2 เรื่อง สงครามโลกครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 2.79 การวัดครั้งที่ 3 เรื่อง สงครามเย็น มีค่าเฉลี่ย 3.15 และการวัดครั้งที่ 4 เรื่อง สงครามอิรัก มีค่าเฉลี่ย 3.65 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลที่สูงขึ้น

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่	แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดสร้างสรรค์
1	สงครามโลกครั้งที่ 1	1.91	0.52	พอใช้
2	สงครามโลกครั้งที่ 2	2.50	0.65	พอใช้
3	สงครามเย็น	2.66	0.69	ดี
4	สงครามอิรัก	3.01	0.70	ดี
รวม		2.52	0.64	ดี

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้พบว่า ความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลที่ 4 สงครามอิรัก มีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงสุด อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 และความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลที่ 1 สงครามโลกครั้งที่ 1 มีระดับความคิดสร้างสรรค์ต่ำที่สุด อยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.91 ในการนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมิตินความคิดสร้างสรรค์และตัวบ่งชี้ของนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมิตินความคิดสร้างสรรค์และตัวบ่งชี้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

มิติน คิดสร้าง สรรค์	ตัว บ่งชี้	แผนฯ 1		แผนฯ 2		แผนฯ 3		แผนฯ 4		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความ คิดริเริ่ม	1	1.65	0.49	2.44	0.75	2.79	0.69	2.79	0.69	2.42	0.66	พอใช้
	2	1.82	2.47	0.51	2.47	2.85	0.70	3.50	0.51	2.66	0.53	ดี
	3	2.47	0.51	2.62	0.74	2.65	0.49	2.85	0.89	2.65	0.66	ดี
	4	1.97	0.58	2.44	0.75	2.79	0.69	2.79	0.69	2.50	0.68	พอใช้
		รวม								2.56	0.63	ดี
ความคิด	5	1.65	0.49	2.00	0.60	2.47	0.75	2.62	0.74	2.19	0.65	พอใช้
ละเอียด	6	1.47	0.51	2.51	0.70	2.29	0.76	3.29	0.76	2.39	0.68	พอใช้
ล่อ	7	1.65	0.49	2.47	0.75	2.5	0.51	2.82	0.72	2.36	0.62	พอใช้
		รวม								2.31	0.65	พอใช้

มิติความคิดสร้างสรรค์	ตัวบ่งชี้	แผนฯ 1		แผนฯ 2		แผนฯ 3		แผนฯ 4		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความคิด	8	1.97	0.58	2.47	0.51	2.85	0.70	2.96	0.58	2.56	0.59	ดี
ยืดหยุ่น	9	2.65	0.49	3.15	0.36	2.62	0.95	3.32	0.77	2.94	0.64	ดี
	10	1.79	0.69	2.76	0.89	2.79	0.69	3.12	0.69	2.62	0.74	ดี
รวม										2.71	0.66	ดี

จากตาราง 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์มิติความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดยืดหยุ่น อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 รองลงมา คือ นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 และนักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดละเอียดลออ อยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ตามลำดับ นอกจากนี้ หากวิเคราะห์รายตัวบ่งชี้ พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ที่ 9 ความสามารถในการคิดหลากหลายและมีอิสระสูงที่สุด อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และนักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ ตัวบ่งชี้ที่ 5 การสร้างสรรค์ด้วยความประณีตให้รายละเอียด พิถีพิถัน ต่ำที่สุด อยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19

4. ผลการศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การวัดครั้งที่	เรื่อง	$\bar{X}$	S.D
1	สงครามโลกครั้งที่ 1	1.91	0.52
2	สงครามโลกครั้งที่ 2	2.50	0.65
3	สงครามเย็น	2.66	0.69
4	สงครามอิรัก	3.01	0.70

จากตาราง 5 พบว่า ผลการศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ พบว่า การวัดครั้งที่ 1 เรื่อง สงครามโลกครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 1.91 การวัดครั้งที่ 2 เรื่อง สงครามโลกครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 2.50 การวัดครั้งที่ 3 เรื่อง สงครามเย็น มีค่าเฉลี่ย 2.66 และการวัดครั้งที่ 4 เรื่อง สงครามอิรัก มีค่าเฉลี่ย 3.01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น

5. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้อินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้อินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D	t-test	df	Sig.
ก่อนเรียน	34	30	16.74	5.21	13.07*	29	0.00
หลังเรียน	34	30	23.44	3.04			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความขัดแย้งของมนุษยชาติ ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน ก่อนและหลังการใช้อินโฟกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X} = 23.44$, S.D. = 3.04) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 16.74$, S.D. = 5.21)

6. ผลการวิเคราะห์ระดับเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์สากล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับเจตคติ
1. ด้านการคิดเชิงประวัติศาสตร์สากล	2.82	0.81	ดี
2. ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อประวัติศาสตร์สากล	2.94	0.82	ดี
3. ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากล	3.00	0.84	ดี
รวม	2.92	0.82	ดี

จากตาราง 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านของเจตคติ พบว่านักเรียนมีระดับเจตคติ ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากล อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 รองลงมา พบว่า นักเรียนมีระดับเจตคติ ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อประวัติศาสตร์สากล อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และเจตคติ ด้านการคิดเชิงประวัติศาสตร์สากล อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การศึกษาระดับความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดรวบยอด อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกจัดการองค์ความรู้ให้เป็นชุดความรู้ในรูปแบบความคิดรวบยอดทั้งภาคทฤษฎีและลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคผังความคิดเข้ามาเป็นสิ่งสนับสนุนให้เกิดความคิดรวบยอด มีการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญในบทเรียน ใ่วางใจ เปิดใจ กล้าคิด การทำกิจกรรมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนพูดคุยภายในชั้นเรียน นักเรียนจึงมีประสบการณ์กล้าที่จะเสนอชุดความคิดความเข้าใจของตนจากการร่วมกันศึกษาเรียนรู้เป็นความคิดรวบยอดขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไอลดา มณีภาค (2557) ที่ทำการวิจัยเรื่องการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยความคิดรวบยอดเท่ากับ 2.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาพร ยอดทองเลิศ (2560) ที่ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการละเล่นชาติพันธุ์ เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนบ้านเทอดไทย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 96.10 และมีความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.18 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การศึกษาพัฒนาการความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความคิดรวบยอดของนักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้น เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมทำเป็นกลุ่ม ในระยะแรกผู้เรียนยังไม่คุ้นชินกับการรังสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเองเพื่อสร้างความคิดรวบยอดของตนเองมากนัก พอระยะหลังลีลาในการเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไป สามารถสร้างองค์ความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ประกอบกับการที่ผู้สอนได้วางกรอบหัวข้อย่อยของแผนผังความคิดไว้ให้ ทำให้นักเรียนสืบหาข้อมูลได้ไม่ยากนัก และสามารถสรุปองค์ความรู้ที่สำคัญอย่างเหมาะสมภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด พฤติกรรมเหล่านี้เด่นชัดขึ้นเรื่อยๆ ในแผนการสอนหลายๆ ส่งผลให้ความคิดรวบยอดของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุวรัตน์ จันทร์เต็ม (2558) ที่ทำการวิจัยเรื่องการสร้างความคิดรวบยอดทางภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สื่อประสม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความคิดรวบยอดทางภูมิศาสตร์เฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพงษ์ ปุณฺณมาโนชญ์ (2561) ที่ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนเว็บโดยใช้อินโฟกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีแบบการคิดต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีแบบการคิดต่างกันได้ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอุปนัยบนเว็บโดยใช้อินโฟกราฟิกมีคะแนนความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาระดับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนผ่านการรังสรรค์อินโฟกราฟิก ในแต่ละแผนนักเรียนจะมีโอกาสได้รังสรรค์ชิ้นงานอินโฟกราฟิกของตนเองร่วมกับกลุ่ม ซึ่งอินโฟกราฟิกเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ขึ้นจากมวลประสบการณ์ องค์ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ทั้งการบริหารจัดการองค์ประกอบ เนื้อหารูปภาพ ที่ล้วนต้องใช้จินตนาการการคิดที่หลากหลาย แปรเปลี่ยน ภายใต้ความมีเหตุผลและการสะท้อนแนวคิดในการประดิษฐ์สร้างของผู้เรียน ล้วนเป็นสิ่งสนับสนุนให้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริเพ็ญ ภู่มหิณฺโญ (2559) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญา ร่วมกับกระบวนการออกแบบอินโฟกราฟิกเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทางทักษะและการสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาศิลปศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลงานอินโฟกราฟิกมีคะแนนการสร้างสรรค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริขญา พิมพ์ลา (2561) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ STEM โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดของ STEM โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์มีทักษะความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดี

4. การศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้น เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมชิ้นในชั้นเรียนในรูปแบบของอินโฟกราฟิก ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้แรกๆ นักเรียนยังมีความคิดยังไม่กล้าฝึกกรอบมากนัก ครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์และผู้ให้การสนับสนุน พอเข้าสู่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 - 4 นักเรียนเริ่มกล้าที่จะคิดต่าง หลายกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งวิธีคิดใหม่ๆ ที่ต่างจากแนวคิดเดิมๆ กล้าที่จะคิดต่างแสดงจินตนาการผสมกับความเป็นเหตุเป็นผลและแนวคิดที่เหมาะสมลงไปในงาน การที่ผู้เรียนกล้าที่จะออกนอกกรอบอาจเนื่องด้วยวิธีการที่ผู้สอนไม่ได้เข้าไปควบคุมการทำกิจกรรม ปรับบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำเพียงบางเรื่องเท่านั้น เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จะพัฒนางาน ออกแบบ สร้างสรรค์และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานวาด อวยพร (2560) ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้อินโฟกราฟิกร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ II กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์โดยรวมของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคเมธา การสมใจ (2559) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาอินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์โดยรวมของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความขัดแย้งของมนุษยชาติในคริสต์ศตวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง ควบคุมการเรียนรู้ของตนเองผ่านการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อสร้างความคิดรวบยอดในรูปแบบแผนผังความคิดร่วมกับกลุ่ม จากนั้นนำความคิดรวบยอดที่ได้นั้นไปรังสรรค์เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบอินโฟกราฟิก ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีการปรับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทตนเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ วิธีการดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่สร้างองค์ความรู้ให้เกิดแก่ตัวผู้เรียนโดยที่ผู้เรียนอาจมารู้ตัว ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Serenelli, et al. (2011) ทำการวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีมีลดีมีเดียสำหรับเด็กประถมในรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีเนื้อหาแบบดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า อินโฟกราฟิกช่วยลดภาระทางปัญญาของผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรรณ จันทร์คำ (2561) ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์แบบอินโฟกราฟิกที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การศึกษาระดับเจตคติต่อการศึกษาระวัติศาสตร์สากลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนมีระดับเจตคติ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระหลากหลาย จัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ประวัติศาสตร์สากลจากการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการรังสรรค์ชิ้นงาน จัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจและต้องการของผู้เรียน มีการสะท้อนคิดเพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์และองค์ความรู้ แก่ไข่มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทันทีเมื่อผู้สอนพบเจอ สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติต่อการศึกษาระวัติศาสตร์สากลไปในเชิงบวกมากยิ่งขึ้น จนอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช แสนณรงค์ (2557) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณรายวิชา ส 31102 ประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีเจตคติทางบวกต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ฤทธิ์ ศักดิ์แสน (2560) ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนแตรคี่ที่มีต่อการเข้าถึงความรู้สึทางประวัติศาสตร์ และเจตคติต่อการศึกษาระวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแตรคี่หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. นักเรียนควรได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิเช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ภาพยนตร์ โมเดล เป็นต้น
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์สากลและความคิดสร้างสรรค์ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมโดยประยุกต์ใช้อินโฟกราฟิกอย่างต่อเนื่องหรือนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3. มีการนำชิ้นงานหรือสิ่งที่ได้จากการถอดบทเรียนจากการจัดการจัดการเรียนรู้ นำไปปฏิบัติจริงหรือเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม อาทิเช่น การจัดทำคู่มือในการอบรมครูโดยใช้อินโฟกราฟิก เป็นต้น

4. การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ฝึกปฏิบัติโดยใช้คอมพิวเตอร์ด้วย โดยระยะแรกนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนรู้ลักษณะนี้ ครูผู้สอนควรวางแผนเรื่องระยะเวลาให้เหมาะสมกับนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำตัวแปรตามอื่นๆ มาใช้ในการวิจัย อาทิเช่น ความเป็นพลเมืองโลก ความรับผิดชอบต่อสังคม จิตสำนึกรักษ์ท้องถิ่น อัตลักษณ์วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
2. ควรมีการวิจัยที่มีการเปรียบเทียบกับนักเรียนในรูปแบบอื่นๆ อาทิเช่น การทดลองกับนักเรียนกลุ่มวิชาเอกที่แตกต่างกัน การทดลองกับนักเรียนที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกทิพย์ พัฒนาพัวพันธ์. (2543). **สถิติเบื้องต้นทางการศึกษา**. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุนกานต์ ปาจริย. (2557). **สรุปการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างพลังแห่งการสื่อสาร ด้วยอินโฟกราฟฟิค”**. สืบค้น สิงหาคม 10, 2562, จาก http://oots.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=419.
- ฉันท ชาติทอง. (2554). **สอนคิด: การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิด**. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- เฉลิม มลิลลา นิตเชตต์ปรีชา. (2559). **เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนาพร ยอดทองเลิศ. (2560). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการละเล่นชาติพันธุ์ เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียน โรงเรียนบ้านเทอดไทย จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2551). **องค์ความรู้หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา**. เชียงใหม่: ลูกช้างนานามีเดียเซ็นเตอร์.
- ณรงค์ฤทธิ์ ศักดิ์แสน. (2560). **ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนแต่ครีที่มีต่อการเข้าถึงความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นาดยา ปลั่นธนานนท์. (2542). **การเรียนรู้ความคิดรวบยอด**. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- นิปัทม์ ทิพยกมลพันธ์. (2558). **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์แบบบูรณาการ เรื่อง “เสรีไทยแพร” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). **การพัฒนาการคิด เล่ม ก, ข**. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.
- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติและคณะ. (2558). **การพัฒนารูปแบบการออกแบบสภาพแวดล้อมห้องเรียนเสมือนในการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา** (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ปานวาด อวยพร. (2560). **ผลการใช้อินโฟกราฟฟิกร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ II กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ปิยะวรรณ จันทร์ดำ. (2561). ผลการใช้สื่อสิ่งพิมพ์แบบอินโฟกราฟิกที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง ฉบับเทคโนโลยี การศึกษา, 3(2), 65-66.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2549). การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ภาคเมธา การสมใจ. (2559). การพัฒนาอินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาณุพงษ์ ปุญญาพานิชย์. (2561). ผลของการใช้วิธีการสอนแบบอุปนัยบนเว็บโดยใช้อินโฟกราฟิกที่มีต่อ ความสามารถในการคิดเชิงมีนทัศน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีแบบการคิดต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุวรัตน์ จันทร์เต็ม. (2558). การสร้างความคิดรวบยอดทางภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สื่อประสม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วารกรณ์ สามโกเศศ. (2556). Infographics ช่วยการเรียนรู้. สืบค้น สิงหาคม 10, 2562, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/490933>.
- วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). ครูสังคมศึกษากับการพัฒนาทักษะแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริเพ็ญ ภู่มหิญาญ. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้เครื่องมือทางปัญญาพร้อมกับ กระบวนการออกแบบอินโฟกราฟิกส์เพื่อเสริมสร้างการรู้ทางทักษะและการสร้างสรรค์ สำหรับ นักศึกษาศิลปะศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม. (2545). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: เดอะโนว์เลจ.
- สิรัชญา พิมพ์ลา. (2561). การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ STEM โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยี สารสนเทศและนวัตกรรม, 5(3), 71.
- อัครเดช แสนณรงค์. (2557). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณรายวิชา ส 31102 ประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อังคณา ตุงคะสมิต. (2560). การวิจัยนวัตกรรมทางสังคมศึกษา. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไอลดา มณีภาส. (2557). การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Serenelli, F., Ruggeri, E., Mangiatordi, A., & Ferri, P. (2011). **Applying multimedia learning theory in primary school-an experimental study about learning settings using digital science contents.** Paper presented at the European Conference on e-Learning. Brighton, UK.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานพืชอาหารสัตว์ในประเทศไทย:

กรณีศึกษาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง

Factors Affecting Supply of Feedstuff Crops in Thailand:

A Case Study of Maize and Soybean

สุพรรณษา สร้อยยอดทอง*, เฉลิมพล จตุพร**, วสุ สุวรรณวิหค***, ปุณดินันท์ อดิทธิพยางกูร****

Supansa Soiyodthong, Chalermpon Jatuporn, Vasu Suvanvihok, Pudinan Adithipyangkul

Received: April 12, 2020 Revised: August 4, 2020 Accepted: August 18, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย และเพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ถึงปี พ.ศ. 2561 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การจำลองการถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีลดรูปตัวแปร

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา ราคาถั่วเหลือง ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การผลิตไก่เนื้อ และการผลิตสุกร โดยมีความยืดหยุ่นของอุปทานเท่ากับ (0.406) (-0.288) (0.971) (0.163) และ (0.391) ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลือง ได้แก่ ราคาถั่วเหลือง ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง และการผลิตสุกร โดยมีความยืดหยุ่นของอุปทานเท่ากับ (0.209) (-0.096) (1.024) และ (0.293) ตามลำดับ ข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าการขยายตัวของอุตสาหกรรมปศุสัตว์ในประเทศไทยส่งผลให้มีการใช้พืชอาหารสัตว์เพิ่มสูงขึ้น เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง ดังนั้น ภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดเตรียมพืชอาหารสัตว์ภายในประเทศให้เพียงพอต่อความต้องการใช้เพื่อการผลิตปศุสัตว์หรือวัตถุประสงค์อื่นๆ เป็นต้น

คำสำคัญ: การผลิตปศุสัตว์, วัตถุประสงค์อาหารสัตว์, เศรษฐมิติ, การวิเคราะห์อนุกรมเวลา

* นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*** อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

This research aims to study the factors influencing the supply of the important feedstuff crops in Thailand which are maize and soybean, and to give the suggestions of the research policy on the issue. The research tools were the documents about the feedstuff crops from the annual time series issued from 1957 to 2018. The statistic using in the study was a multiple regression analysis.

The results showed that the factors influencing the supply of maize included the maize and soybean prices at a farm-gate level from the former year, maize planting areas, swine productions, and broiler productions. Each factor had the supply elasticity equally to (0.406) (-0.288) (0.971) (0.163) and (0.391), respectively. The factors influencing the supply of soybean included soybean price at a farm-gate level from the previous year, maize and soybean planting areas and swine productions. Each factor had the supply elasticity equally to (0.209) (-0.096) (1.024) and (0.293), respectively. The findings indicated the expansion of Thailand's livestock industry resulting in the increases of the use of feedstuff crops such as maize and soybean in the industry. Therefore, the government and related stakeholders should supply the sufficient feedstuff crops in the country, to meet the demands for livestock productions and other purposes.

Keywords: Livestock Production, Feedstuff Raw Material, Econometrics, Time Series Analysis

บทนำ

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญของอาเซียน มีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย คุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ภาครัฐและภาคเอกชนให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการวิจัยและการลงทุนในด้านเทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์สัตว์ มาตรฐานและสุขอนามัยของโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ การตลาดและการค้าสินค้าและผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ฯลฯ ทำให้การผลิตปศุสัตว์ของประเทศไทยมีประสิทธิภาพ สามารถสนองต่อความต้องการบริโภคจากตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ โดยการผลิตปศุสัตว์ที่สำคัญของไทย ได้แก่ โคเนื้อ โคนม สุกร แพะ แกะ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดเนื้อ และ เป็ดไข่ เป็นต้น สำหรับสินค้าและผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยสูงสุด 5 ชนิดแรก โดยคำนวณจากมูลค่าส่งออกของสินค้าและผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ไก่แช่เย็นแช่แข็งและไก่แปรรูป ผลิตภัณฑ์นม โคมีชีวิตและผลิตภัณฑ์ เนื้อหมูและผลิตภัณฑ์ และไข่ไก่ ตามลำดับ ในขณะที่คู่ค้าสินค้าและผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดอาเซียน ญี่ปุ่น ฮองกง สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย เป็นต้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562ก, 2562ข)

ปัจจุบันสถานการณ์การผลิตปศุสัตว์ในภาพรวมของประเทศไทยมีแนวโน้มขยายตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความต้องการใช้พืชไร่บางชนิดเพื่อเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยวัตถุดิบอาหารสัตว์ในประเทศไทยนิยมใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กากถั่วเหลือง ปลาบด และปลาป่น เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์ชนิดต่างๆ เช่น อาหารสัตว์ปีก อาหารสุกร อาหารโคเนื้อ-โคนม อาหารปลา และอาหารกึ่ง เป็นต้น โดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และกากถั่วเหลืองนิยมใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์ด้วยสัดส่วนที่สูงมาก ยกตัวอย่าง เช่น การผลิตไก่เนื้อนิยมใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และกากถั่วเหลืองเป็นส่วนผสมของอาหารไก่เนื้อร้อยละ 92 และการผลิตสุกรนิยมใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และกากถั่วเหลืองเป็นส่วนผสมของอาหารสุกรร้อยละ 45 ด้วยเหตุนี้ การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลืองจึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ในประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2561 มีการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อผลิตเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ประมาณ 8.44 ล้านตัน และกากถั่วเหลืองประมาณ 4.86 ล้านตัน กล่าวคือ การใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และกากถั่วเหลืองจำนวนดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 83.84 ของปริมาณการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ทั้งหมดภายในประเทศ จึงสรุปได้ว่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลืองเป็นพืชไร่ที่มีความสำคัญต่อการผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์ของประเทศไทย (สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย, 2561)

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลืองเป็นพืชอาหารสัตว์ที่มีความสำคัญต่อการผลิตอาหารสัตว์โดยใช้เป็นส่วนผสมในสัดส่วนที่สูงมากเนื่องจากเป็นพืชอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง เหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจึงนิยมใช้เป็นวัตถุดิบของอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีภูมิอากาศและภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง โดยในปี พ.ศ. 2561 การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีปริมาณผลผลิตเท่ากับ 5.34 ล้านตัน จากพื้นที่ปลูกประมาณ 6.78 ล้านไร่ โดยแหล่งเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ เพชรบูรณ์ น่าน นครราชสีมา ตาก และเลย ตามลำดับ ในขณะที่ การผลิตถั่วเหลืองมีปริมาณผลผลิตเท่ากับ 42,898 ตัน จากพื้นที่ปลูกประมาณ 149,989 ไร่ โดยแหล่งเพาะปลูกถั่วเหลืองที่สำคัญ ได้แก่ แม่ฮ่องสอน ขอนแก่น เชียงราย น่าน และชัยภูมิ ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562ข)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานโดยแบ่งออกเป็น 2 แบบจำลอง ได้แก่ แบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และแบบจำลองอุปทานถั่วเหลือง โดยสมมติฐานมีรายละเอียด ดังนี้

1. สมมติฐานของแบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
  - 1.1 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
  - 1.2 ราคาถั่วเหลือง มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
  - 1.3 พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
  - 1.4 พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
  - 1.5 พื้นที่ปลูกข้าว มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
  - 1.6 การผลิตไก่เนื้อ มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
  - 1.7 การผลิตสุกร มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
  - 1.8 เทคโนโลยีการผลิต มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย
2. สมมติฐานของแบบจำลองอุปทานถั่วเหลือง
  - 2.1 ราคาถั่วเหลือง มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย
  - 2.2 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย
  - 2.3 พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย
  - 2.4 พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย
  - 2.5 พื้นที่ปลูกข้าว มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย
  - 2.6 การผลิตไก่เนื้อ มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย
  - 2.7 การผลิตสุกร มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย
  - 2.8 เทคโนโลยีการผลิต มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานพืชอาหารสัตว์ที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง สำหรับความหมายของ “อุปทาน (Supply)” พบว่า มนุญ โต้ะยามา, และบัณฑิต ผังนิรันดร์ (2561) ได้ให้นิยามว่า หมายถึง ปริมาณความต้องการเสนอขายสินค้าหรือบริการของหน่วยการผลิตใดการผลิตหนึ่งในระดับราคาต่างๆ ซึ่งสะท้อนถึงระดับการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีในการ

ผลิตในขณะนั้น โดยกฎของอุปทาน (Law of Supply) ระบุว่า ปริมาณเสนอขายสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับราคาสินค้าหรือบริการชนิดนั้นๆ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่ และสามารถแสดงในรูปแบบของฟังก์ชันหรือภาพกราฟความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ฟังก์ชันความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณกับราคาสินค้าหรือบริการ

$$Q^S = f(P)$$

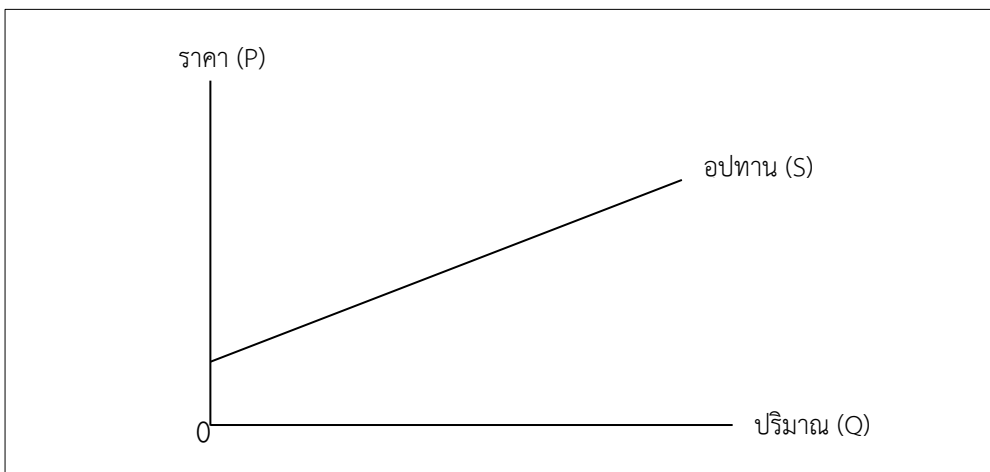
โดยกำหนดให้

Q^S คือ ปริมาณสินค้าหรือบริการ

P คือ ราคาสินค้าหรือบริการ

$f(\dots)$ คือ รูปแบบฟังก์ชัน

กราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณกับราคาสินค้าหรือบริการ

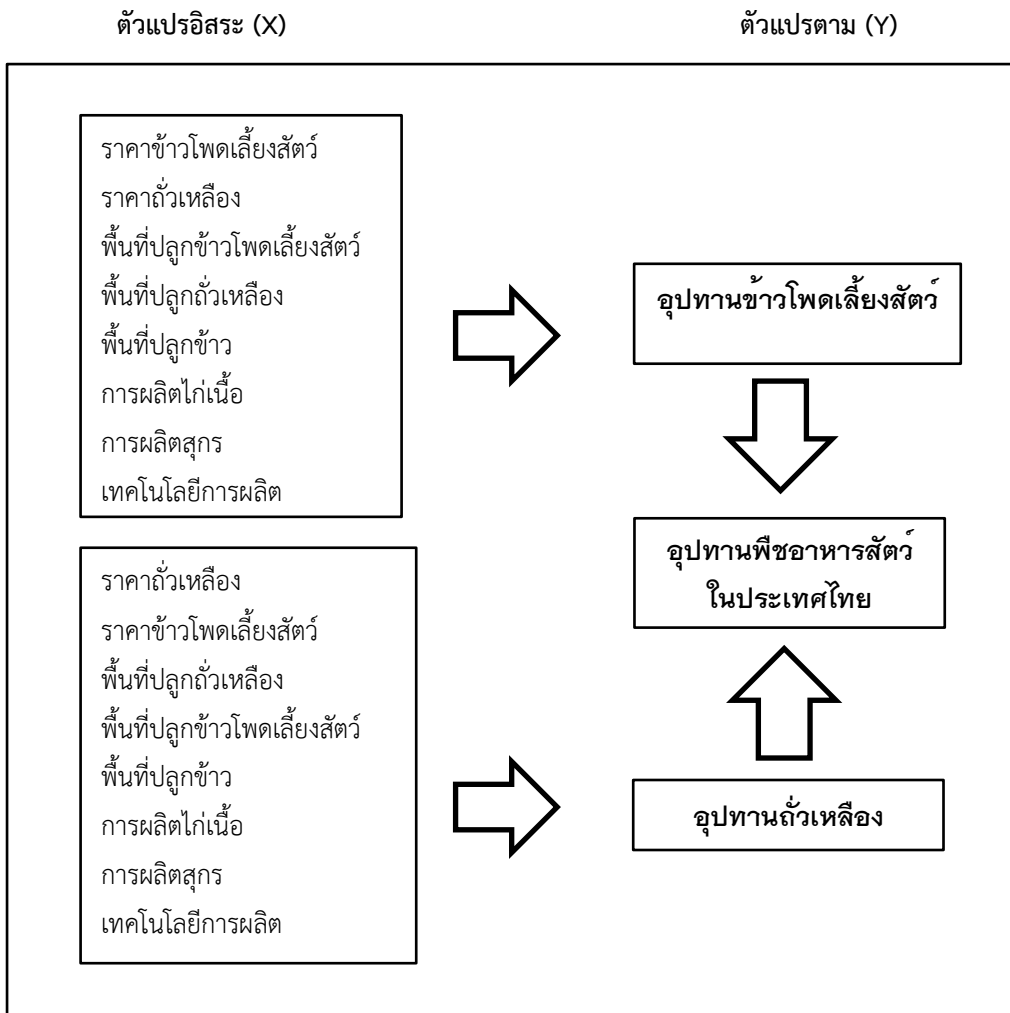

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ของเส้นอุปทานสินค้าหรือบริการ

ภาพ 1 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเสนอขายของหน่วยการผลิตกับราคาของสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง โดยเมื่อราคาสินค้าหรือบริการในตลาดเพิ่มสูงขึ้นจะทำให้หน่วยการผลิตทำการผลิตสินค้าหรือบริการออกสู่ตลาดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้อุปทานในตลาดเพิ่มสูงขึ้น ในทางกลับกันเมื่อราคาสินค้าหรือบริการในตลาดลดต่ำลงจะทำให้หน่วยการผลิตทำการผลิตสินค้าหรือบริการออกสู่ตลาดลดน้อยลง ส่งผลให้อุปทานในตลาดลดน้อยลง โดยการเปลี่ยนแปลงราคาดังกล่าวจะส่งผลให้ปริมาณการเสนอขายสินค้าหรือบริการเคลื่อนไหวอยู่บนเส้นอุปทานเดิมซึ่งเป็นไปตามกฎของอุปทาน (Move Along Supply Curve) ในกรณีการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นจากปัจจัยอื่นๆ ซึ่งมีใช่ราคา เช่น เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการ จำนวนผู้ผลิต ราคาปัจจัยการผลิต ราคาสินค้าอื่นที่เกี่ยวข้อง สภาพภูมิอากาศ เป้าหมายของหน่วยการผลิต และนโยบายของภาครัฐ ฯลฯ จะส่งผลให้ปริมาณการเสนอขายสินค้าหรือบริการเคลื่อนย้ายออกจากเส้นอุปทานเดิม (Change in Supply Curve)

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานพืชอาหารสัตว์ในประเทศไทยพบว่า ยังมี การศึกษาอยู่ไม่มากนัก เช่น วิเชียร หิรัญรัมย์โรจน์ (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองของ ประเทศไทย ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2546 และวิเคราะห์ด้วยสมการเกี่ยวเนื่องแบบ เชิงซ้อน โดยผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ปลูกถั่วเหลืองและผลผลิตต่อไร่ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลือง ของประเทศไทย นอกจากนี้ ชิติพันธุ์ เติตชูไชย (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่อิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของ ประเทศไทย ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532-2552 และวิเคราะห์ด้วยการถดถอยพหุคูณ โดยผล การศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดของประเทศไทย ได้แก่ พื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวโพด ราคาข้าวโพด ราคาสินค้าที่เกี่ยวข้อง (มันสำปะหลัง) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ฤดูกาล และต้นทุนการผลิต เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคืออนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ถึงปี พ.ศ. 2561 รวมข้อมูลทั้งสิ้น 62 ตัวอย่าง และเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์คือแบบจำลองการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Model) ด้วยวิธีลดรูปตัวแปร (Backward Elimination) โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ รวมถึงการนิยามตัวแปรได้แสดงไว้ในสมการที่ 1 และ 2 มีรายละเอียด ดังนี้

สมการที่ 1

$$\ln(Q_{MZ,t}) = \alpha_0 + \beta_1 \ln(P_{MZ,t-1}) + \beta_2 \ln(P_{SB,t-1}) + \beta_3 \ln(A_{MZ,t}) + \beta_4 \ln(A_{SB,t}) + \beta_5 \ln(A_{RICE,t}) + \beta_6 \ln(Q_{CK,t}) + \beta_7 \ln(Q_{P,t}) + \beta_8 T + \varepsilon_t$$

สมการที่ 2

$$\ln(Q_{SB,t}) = \alpha_0 + \beta_1 \ln(P_{SB,t-1}) + \beta_2 \ln(P_{MZ,t-1}) + \beta_3 \ln(A_{SB,t}) + \beta_4 \ln(A_{MZ,t}) + \beta_5 \ln(A_{RICE,t}) + \beta_6 \ln(Q_{CK,t}) + \beta_7 \ln(Q_{P,t}) + \beta_8 T + \varepsilon_t$$

โดยกำหนดให้ α_0 คือ ค่าคงที่ β คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ε คือ ความคลาดเคลื่อน t คือ คาบเวลา Q_{MZ} คือ อุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย (หน่วย: ตัน) Q_{SB} คือ อุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย (หน่วย: ตัน) P_{MZ-1} คือ ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา (หน่วย: บาท/กิโลกรัม) P_{SB-1} คือ ราคาถั่วเหลือง ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา (หน่วย: บาท/กิโลกรัม) A_{MZ} คือ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (หน่วย: ไร่) A_{SB} คือ พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง (หน่วย: ไร่) A_{RICE} คือ พื้นที่ปลูกข้าว (หน่วย: ไร่) Q_P คือ ปริมาณการผลิตสุกร (หน่วย: ตัว) Q_{CK} คือ ปริมาณการผลิตไก่เนื้อ (หน่วย: ตัว) และ T คือ แนวโน้มเวลาหรือการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการผลิต อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ได้พิจารณาเวลาในอดีตของตัวแปรราคาหนึ่งช่วงเวลาหรือราคาในปีที่ผ่านมา เนื่องจากอุปทานสินค้าเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตพืชจะตอบสนองต่อราคาจากคาบเวลาในอดีต (Gujarati & Porter, 2009) สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารวบรวมจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยทุกตัวแปรได้ถูกกำหนดให้อยู่ในรูปของฟังก์ชันลอการิทึม (Logarithm: ln) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระในลักษณะความยืดหยุ่นระหว่างตัวแปร (หรือร้อยละของการเปลี่ยนแปลง)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย และผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานพืชอาหารสัตว์ในประเทศไทยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และแบบจำลองอุปทานถั่วเหลือง โดยกระบวนการตรวจสอบความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้อ้างอิงข้อสมมติเบื้องต้นในการใช้ตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยด้วยวิธีกำลังสองน้อยสุดโดยทั่วไป (Ordinary Least Squares: OLS) ได้แก่ 1) การตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของตัวแปรอิสระสูงเกินไป (Multicollinearity) ด้วยวิธี Variance Inflation Factor (VIF) โดยตัวแปรอิสระที่ใช้จะต้องมีค่าสถิติ VIF ไม่เกิน 10 2) การตรวจสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ (Heteroscedasticity) ด้วยสถิติ Breusch-Pagan (LM) Test โดยมีสมมติฐานหลัก (Null Hypothesis: H_0) คือ แบบจำลองไม่มีปัญหา Heteroscedasticity และ (3) การตรวจสอบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์ระหว่างกัน (Autocorrelation) ด้วยวิธี Ljung-Box (Q_L) Statistics โดยมีสมมติฐานหลัก (H_0) คือ แบบจำลองไม่มีปัญหา Autocorrelation

การตรวจสอบปัญหา Multicollinearity พบว่า แบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีค่าสถิติ VIF ของตัวแปรอิสระ $P_{MZ,t-1}$ เท่ากับ 26.729, $P_{SB,t-1}$ เท่ากับ 26.857, $A_{MZ,t}$ เท่ากับ 2.349, $Q_{CK,t}$ เท่ากับ 6.025 และ $Q_{P,t}$ เท่ากับ 5.645 สำหรับแบบจำลองอุปทานถั่วเหลือง มีค่าสถิติ VIF ของตัวแปรอิสระ $P_{SB,t-1}$ เท่ากับ 5.289, $A_{SB,t}$ เท่ากับ 2.444, $A_{MZ,t}$ เท่ากับ 3.063, และ $Q_{P,t}$ เท่ากับ 4.144 โดยผลการตรวจสอบปัญหา Multicollinearity ด้วยวิธี VIF แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีตัวแปรอิสระ จำนวน 2 ตัวแปร คือ $P_{MZ,t-1}$ และ $P_{SB,t-1}$ ที่มีค่าสถิติ VIF มากกว่า 10 กล่าวคือ แบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อาจเกิดปัญหา Multicollinearity ขึ้น อย่างไรก็ตาม Hill et al. (2011) ระบุไว้ว่า ปัญหา Multicollinearity จะทำให้ความแปรปรวน (Variance) และความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error: S.E.) สูงเกินไป ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถในการปฏิเสธสมมติฐานโดยใช้สถิติที (t-statistics) แต่เมื่อปัญหา Multicollinearity เกิดขึ้นแล้วยังทำให้ผลการทดสอบสามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ในกรณีนี้อาจทำการเพิกเฉยต่อปัญหาดังกล่าวได้ด้วยเหตุผลว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้นมีความสัมพันธ์เชิงทฤษฎีหรือมีความจำเป็นซึ่งต้องรวมไว้ในแบบจำลอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา ($P_{MZ,t-1}$) และราคาถั่วเหลือง ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา ($P_{SB,t-1}$) จึงเป็นตัวแปรอิสระสำหรับแบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เนื่องจากเป็นตัวแปรตามทฤษฎีอุปทานสำหรับการผลิตสินค้าเกษตร (Gujarati & Porter, 2009)

การตรวจสอบปัญหา Heteroscedasticity พบว่า แบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีค่าสถิติ LM Statistics เท่ากับ 11.340 (p-value = 0.045) และแบบจำลองอุปทานถั่วเหลือง มีค่าสถิติ LM Statistics เท่ากับ 25.654 (p-value < 0.01) โดยผลการตรวจสอบปัญหา Heteroscedasticity ด้วยสถิติ Breusch-Pagan (LM) Test เมื่อพิจารณานัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และแบบจำลองอุปทานถั่วเหลืองปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0 : แบบจำลองไม่มีปัญหา Heteroscedasticity) ดังนั้น

แบบจำลองทั้งสองดังกล่าวพบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนไม่คงที่ อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ได้แก้ไข ปัญหา Heteroscedasticity ด้วยวิธี Heteroscedasticity-Autocorrelation Consistent (HAC) หรือ Robust S.E. (Cottrell & Lucchetti, 2019)

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่อิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

Variable	Coefficient	S.E.	t-statistics	p-value
α_0	-9.810	2.137	-4.590	<0.001
$\ln(P_{MZ,t-1})$	0.406	0.072	5.610	<0.001
$\ln(P_{SB,t-1})$	-0.288	0.089	-3.240	0.002
$\ln(A_{MZ,t})$	0.971	0.048	19.87	<0.001
$\ln(Q_{CK,t})$	0.163	0.077	2.095	0.040
$\ln(Q_{P,t})$	0.391	0.115	3.393	0.001
R-squared	0.975			
$Q_{L,1}$ (p-value)	3.197(0.073)			
$F_{5,55}$ (p-value)	454.268(<0.001)			

หมายเหตุ: S.E. หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่อิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลือง

Variable	Coefficient	S.E.	t-statistics	p-value
α_0	-5.542	1.533	-3.615	<0.001
$\ln(P_{SB,t-1})$	0.209	0.045	4.650	<0.001
$\ln(A_{MZ,t})$	-0.096	0.041	-2.315	0.024
$\ln(A_{SB,t})$	1.024	0.016	62.647	<0.001
$\ln(Q_{P,t})$	0.293	0.081	3.605	<0.001
R-squared	0.988			
$Q_{L,1}$ (p-value)	1.177(0.278)			
$F_{4,56}$ (p-value)	1604.366(<0.001)			

หมายเหตุ: S.E. หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)

การตรวจสอบปัญหา Autocorrelation พบว่า แบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีค่าสถิติ Q_L Statistics เท่ากับ 3.197 (p-value = 0.073) และแบบจำลองอุปทานถั่วเหลือง มีค่าสถิติ Q_L Statistics เท่ากับ 1.177 (p-value = 0.278) โดยผลการตรวจสอบปัญหา Autocorrelation ด้วยสถิติ Ljung-Box (Q_L) Statistics

เมื่อพิจารณานัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และแบบจำลองอุปทานถั่วเหลืองไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0 : แบบจำลองไม่มีปัญหา Autocorrelation) จึงสรุปได้ว่าแบบจำลองทั้งสองดังกล่าวไม่พบปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีสหสัมพันธ์ระหว่างกัน

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในตาราง 1 พิจารณานัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถแสดงในลักษณะตัวแบบประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนี้

$$\ln(\hat{Q}_{MZ,t}) = -9.810 + 0.406\ln(P_{MZ,t-1}) - 0.288\ln(P_{SB,t-1}) + 0.971\ln(A_{MZ,t}) + 0.163\ln(Q_{CK,t}) + 0.391\ln(Q_{P,t})$$

S.E. (2.137)* (0.072)* (0.089)* (0.048)* (0.077)* (0.115)*

R-squared (R^2) = 0.975

* หมายถึง การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ณ ราคานำฟาร์มในปีที่ผ่านมา ($P_{MZ,t-1}$) ราคาถั่วเหลือง ณ ราคานำฟาร์มในปีที่ผ่านมา ($P_{SB,t-1}$) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ($A_{MZ,t}$) การผลิตไก่เนื้อ ($Q_{CK,t}$) และการผลิตสุกร ($Q_{P,t}$) โดยเมื่อราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ณ ราคานำฟาร์มในปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.406 เมื่อราคาถั่วเหลือง ณ ราคานำฟาร์มในปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลง ร้อยละ 0.288 เมื่อพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.971 เมื่อการผลิตไก่เนื้อเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.163 และเมื่อการผลิตสุกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.391 ทั้งนี้ แบบจำลองที่มีการประมาณการขึ้นสามารถอธิบายอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทยได้ถึงร้อยละ 97.582 ในขณะที่พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง พื้นที่ปลูกข้าว และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตไม่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแบบจำลองอุปทานถั่วเหลืองในตาราง 2 พิจารณานัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถแสดงในลักษณะตัวแบบประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนี้

$$\ln(\hat{Q}_{SB,t}) = -5.542 + 0.209\ln(P_{SB,t-1}) + 1.024\ln(A_{SB,t}) - 0.096\ln(A_{MZ,t}) + 0.293\ln(Q_{P,t})$$

S.E. (1.533)* (0.045)* (0.016)* (0.041)* (0.081)*

R-squared (R^2) = 0.988

* หมายถึง การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลือง ได้แก่ ราคาถั่วเหลือง ณ ราคานำฟาร์มในปีที่ผ่านมา ($P_{SB,t-1}$) พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง ($A_{SB,t}$) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ($A_{MZ,t}$) และการผลิตสุกร ($Q_{P,t}$) โดยเมื่อราคาถั่วเหลือง ณ ราคานำฟาร์มในปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานถั่วเหลืองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.209 เมื่อพื้นที่ปลูกถั่วเหลือง

เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานถั่วเหลืองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.024 เมื่อพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานถั่วเหลืองลดลง ร้อยละ 0.096 และเมื่อการผลิตสุกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะทำให้อุปทานถั่วเหลืองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.293 ทั้งนี้ แบบจำลองที่มีการประมาณการขึ้นสามารถอธิบายอุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทยได้ถึงร้อยละ 98.894 ในขณะที่ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ปลูกข้าว การผลิตไก่เนื้อ และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตไม่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลืองเป็นพืชอาหารสัตว์ที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการผลิตปศุสัตว์ในประเทศไทยเนื่องจากใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ โดยความต้องการบริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากการเติบโตของตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ส่งผลให้อุปสงค์พืชอาหารสัตว์ในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย โดยเกษตรกรและผู้ประกอบการส่วนใหญ่นิยมใช้พืชอาหารสัตว์เป็นส่วนผสมในอาหารสัตว์ ทั้งนี้เพื่อลดต้นทุนการผลิตสัตว์โดยไม่ทำให้คุณค่าทางโภชนาการของอาหารสัตว์ลดต่ำลง ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลืองซึ่งเป็นพืชอาหารสัตว์ที่สำคัญของประเทศไทย อาศัยข้อมูลอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ถึงปี พ.ศ. 2561 รวมข้อมูลทั้งสิ้น 62 ตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีการลดรูปตัวแปร และได้พิจารณาถึงข้อสมมติปัญหาบางประการซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ด้วยวิธี OLS ได้แก่ ปัญหา Multicollinearity ปัญหา Heteroskedasticity และปัญหา Autocorrelation ตามลำดับ

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย ได้แก่ ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา ราคาถั่วเหลือง ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การผลิตไก่เนื้อ และการผลิตสุกร โดยมีความยืดหยุ่นเท่ากับ (0.406) (-0.288) (0.971) (0.163) และ (0.391) ตามลำดับ ในขณะที่พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง พื้นที่ปลูกข้าว และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตไม่มีอิทธิพลต่ออุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลืองในประเทศไทย ได้แก่ ราคาถั่วเหลือง ณ ราคาหน้าฟาร์มในปีที่ผ่านมา พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง และการผลิตสุกร โดยมีความยืดหยุ่นเท่ากับ (0.209) (-0.096) (1.024) และ (0.293) ตามลำดับ ในขณะที่ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ปลูกข้าว การผลิตไก่เนื้อ และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตไม่มีอิทธิพลต่ออุปทานถั่วเหลือง อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของแบบจำลองการถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์อุปทานพืชอาหารสัตว์ในประเทศไทย พบว่า มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 97.582 สำหรับแบบจำลองอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 98.894 สำหรับแบบจำลองอุปทานถั่วเหลือง ดังนั้นกรณีศึกษาอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และอุปทานถั่วเหลืองของประเทศไทยได้ข้อสรุปเป็นไปตามทฤษฎีของอุปทานที่ระบุว่าปริมาณเสนอขายสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับราคาสินค้าหรือบริการชนิดนั้นๆ โดยอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และอุปทานถั่วเหลืองจะตอบสนองต่อราคาจากคาบเวลาในอดีต (มนูญ โตะยามา, และบัณฑิต ผังนิรันดร์, 2561; Gujarati & Porter, 2009)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

กรณีภาครัฐหรือเอกชนซึ่งมีการใช้นโยบายอันส่งผลให้การผลิตปศุสัตว์ในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น จะต้องคำนึงถึงอุปทานพืชอาหารสัตว์ที่ใช้เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ เพื่อรักษาคุณภาพของอุปสงค์และอุปทานพืชอาหารสัตว์ในประเทศให้มีความเหมาะสม รวมถึงพิจารณาความต้องการใช้พืชอาหารสัตว์ในวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากการใช้เพื่อผลิตเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์เพียงอย่างเดียว เช่น การใช้เป็นน้ำมันเพื่อการบริโภค การผลิตไบโอดีเซล การบริโภคโดยตรงในครัวเรือน ฯลฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวโน้มความต้องการใช้พืชอาหารสัตว์ของภาคอุตสาหกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนการผลิตให้เหมาะสม และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุปสงค์และอุปทานส่วนเกินในประเทศขึ้น ทั้งนี้ เพื่อรักษาเสถียรภาพด้านราคาพืชอาหารสัตว์ให้เหมาะสมต่อต้นทุนการผลิตสัตว์และสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการต่อไป สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปควรวิเคราะห์ด้านราคาหรืออุปสงค์เพิ่มเติมเนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดของอุปทานสินค้า เช่น การศึกษาของ Tunjaroen, et al. (2019) หรือ Jatuporn, et al. (2020) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชิตินันท์ เชิดชูไชย. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มนูญ โต้ะยามา และบัณฑิต ผังนรินทร์. (2561). อุปสงค์ อุปทาน และดุลยภาพของตลาด. ในเอกสารสอนชุดวิชาหลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี: สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิเชียร หิรัญรัมย์โรจน์. (2548). การศึกษาอุปสงค์และอุปทานภาคถั่วเหลืองของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย. (2561). ตารางประมาณการประชากรสัตว์, ปริมาณอาหารสัตว์ และการใช้วัตถุดิบ ปี 2562. สืบค้น มกราคม 15, 2563, จาก [www.thaifeedmill.com/Portals/0/2016/ประมาณการประชากรสัตว์%20ปี62%20\(ไทย\).pdf](http://www.thaifeedmill.com/Portals/0/2016/ประมาณการประชากรสัตว์%20ปี62%20(ไทย).pdf)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562ก). สถิติการค้าสินค้าเกษตรไทยกับต่างประเทศ ปี 2561. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- _____. (2562ข). สารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรรายสินค้า ปี 2561. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- Cottrell, A., & Lucchetti, R. (2019). *Gretl user's guide: Gnu regression, econometrics and time-series library*. Retrieved January 16, 2020, from <http://ricardo.ecn.wfu.edu/pub/gretl/gretl-guide.pdf>
- Gujarati, D. N., & Porter, D. C. (2009). *Basic econometrics*. (5th ed.). New York: McGraw Hill.
- Hill, R. C., Griffiths, W. E., & Lim, G. C. (2011). *Principle of econometrics*. (6th ed.). New Jersey: John Wiley & Sons. Inc.
- Jatuporn, C., Sukprasert, P., Tongchure, S., Suvanvihok, V., & Thongkaew, S. (2019). Forecasting import demand of table grapes: Empirical evidence from Thailand. *Asian Journal of Agriculture and Rural Development*, 10(2), 578-586.
- Tunjaroen, W., Jatuporn, C., Suvanvihok, V., & Adithipyangkul, P. (2019). The empirical study of factors influencing coconut price in Thailand. *International Journal of Management, Business, and Economics*, 6(3), 141-147.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการ
เฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร
Factors Influencing Intention to Use Car Garage That Serves Only
Female Clients in Bangkok

เมฆฟ้า จรัมย์พร*, วิลาลินี ยนต์วิทย์**
Mekfa Jarumporn, Wilasinee Yonwikai

Received: June 19, 2020 Revised: October 11, 2020 Accepted: December 1, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลของเพศหญิง 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ และ 3) ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผนที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างคือ เพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ได้รับใบอนุญาตขับรถยนต์ที่ออกให้โดยกรมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ท่าน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างคือ เพศหญิงที่มีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์ จำนวน 4 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และรายได้ที่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยส่วนประสมการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ ด้านราคา กระบวนการ การส่งเสริมการตลาด และภาพลักษณ์ในการก่อสร้างสถานที่ การตกแต่ง และด้านบรรยากาศต่างๆ และ 3) ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผน ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้บริการ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ พบว่า หากองค์กรประกอบทุกด้านระหว่างอู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไปและอู่ซ่อมรถยนต์เฉพาะลูกค้าเพศหญิงเหมือนกัน เพศหญิงมีความตั้งใจที่จะเข้าใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์เฉพาะลูกค้าเพศหญิงมากกว่าอู่ซ่อมรถยนต์ทั่วไปอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความตั้งใจใช้บริการ, ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผน, ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ, อู่ซ่อมรถยนต์เฉพาะลูกค้าเพศหญิง

* นักศึกษากลุ่มวิชาการจัดการธุรกิจบริการ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยดุสิตธานี

** อาจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยดุสิตธานี

Abstract

The purposes of this research were to study 1) difference in female personal factors 2) marketing mix factors for service businesses and 3) factors from theory of planned behavior which influencing intention to use car garage that serves only female clients in Bangkok. This research has been conducted by mixed methods research that included both quantitative and qualitative research. For quantitative research used questionnaires as a research tool, the sample was 400 females who aged 18 years and over and received a driving license issued by the Department of Land Transport in Bangkok. For qualitative research used method of in-depth interview with semi-structured interview techniques, the sample was 4 females who related with automotive industry. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, and multiple regression analysis.

The results of the research showed that 1) difference in personal factors about age, highest level of education, and income 2) marketing mix factors about price, process, promotion, and physical evidence 3) factors from theory of planned behavior about subjective norm and attitude toward the behavior influence intention to use car garage that serves only female clients in Bangkok. Moreover, if all aspects of a general car garage and a female car garage are the same, female clients had a high level of intention to enter to female car garage than general car garage.

Keywords: Intention, Theory of Planned Behavior, Marketing mix factors, Female Car Garage

บทนำ

จากข้อมูลของกรมการขนส่งทางบก พบว่า โบราณวัตถุขี้นรถยนต์ของเพศหญิงต่อเพศชาย มีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี 2557 ถึง 2561 (กรมการขนส่งทางบก, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับความจริงในปัจจุบันที่ว่าผู้หญิงมีแนวโน้มในการใช้ชีวิตด้วยตนเองเป็นอย่างมาก และเมื่อมีการใช้รถยนต์ แน่แน่นอนว่าต้องมีการบำรุงรักษา และซ่อมแซมเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นไปตามกาลเวลาหรือเมื่อครั้งที่เกิดอุบัติเหตุก็ตาม โดยเมื่อถึงเวลาดังกล่าวเชื่อว่าผู้หญิงหลายๆ ท่าน คงมีความรู้สึกเข็ดขยาด เนื่องจากการไม่มีความรู้พื้นฐานหรือความสนใจที่มากพอในเรื่องการซ่อมรถยนต์ อีกทั้งประสบการณ์ไม่ว่าจะพบเจอด้วยตนเองหรือได้รับการบอกต่อมากับคำว่า “หมูในอวย” ซึ่งเกิดจากการที่ผู้ซ่อมรถยนต์บางแห่งมีการปฏิบัติกับลูกค้าผู้หญิงด้วยการซ่อมรถยนต์แบบเลี้ยงไข้ หรือมีการซ่อมหรือเปลี่ยนอะไหล่เกินความเป็นจริง รวมถึงการไม่อธิบายข้อมูลต่างๆ ให้ลูกค้าผู้หญิงได้รับทราบ (อาศิรา พนาราม, 2560) ทำให้ผู้หญิงที่ขี้นรถยนต์หลายๆ ท่าน ต้องหาทางออกด้วยการนำรถยนต์เข้าที่ศูนย์บริการ แม้รู้ดีว่าจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นสอดคล้องกับมาตรฐานการออกแบบในการให้บริการ แต่จะดีกว่าหรือไม่ หากมีผู้ซ่อมรถยนต์อิสระที่เข้าถึงปัญหาและความต้องการของผู้หญิงอย่างแท้จริงเกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้แก่เพศหญิงที่ต้องขี้นรถยนต์ทุกท่าน เฉกเช่นผู้ซ่อมรถยนต์ Girls Auto Clinics ในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ซ่อมรถยนต์ Only Girls ในประเทศฝรั่งเศส และผู้ซ่อมรถยนต์ของคุณ Balqees Bani Hani ในประเทศจอร์แดน ที่เจ้าของทั้งสามมีแรงบันดาลใจในการดำเนินธุรกิจเพื่อลูกค้าเพศหญิงอย่างแท้จริง เพราะรู้สึกว่าคุณค่าเพศหญิงได้รับการประเมินราคาที่ไม่ยุติธรรม ไม่ได้มีการเอาใจใส่ในการอธิบายรายละเอียดต่างๆ รวมถึงรู้สึกถึงความไม่โปร่งใสในการเข้ารับบริการ พวกเขาจึงต้องการแก้ปัญหาเหล่านี้ให้กับลูกค้าเพศหญิงด้วยกันเองโดยเฉพาะ

เมื่อศึกษาข้อมูลรายละเอียดของเพศหญิง ระหว่างปี พ.ศ. 2552 ถึง 2561 พบว่า สัดส่วนของประชากรเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย และอายุคาดเฉลี่ยของเพศหญิงสูงกว่าเพศชายทุกปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) ในด้านของสถานะทางสังคม พบว่า ผู้หญิงมีบทบาทในการทำงานนอกบ้านมากขึ้น และดำรงตำแหน่งทางการบริหารที่สำคัญขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อันเป็นสาเหตุให้เพศหญิงมีรายได้มากขึ้น และเป็นรายได้อันเกิดจากความรู้ความสามารถของตนเอง ไม่ใช่เงินที่ได้รับจากสามีเฉกเช่นในอดีต ทำให้เพศหญิงสามารถตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องขอความคิดเห็นจากบุคคลอื่นอีกต่อไป จึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ทรงอิทธิพลต่อการอุปโภคบริโภคอย่างสูงในปัจจุบัน ทำให้เกิดหลักการทางเศรษฐกิจยุคใหม่ที่เรียกว่า She-Economy หรือหลักของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยพลังของผู้หญิงขึ้น เป็นที่มาให้หลายธุรกิจซึ่งเดิมไม่ได้ให้ความสนใจกับลูกค้าเพศหญิงอย่างจำเพาะเจาะจง หันมาให้ความสำคัญกับกลุ่มลูกค้าเพศหญิงเป็นพิเศษ อาทิเช่น บริษัท เสนาดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) ที่พัฒนาแนวคิดในการสร้างคอนโดมิเนียมให้สอดคล้องกับความเป็นตัวตนของเพศหญิง (SENA DEVELOPMENT, 2019) บริษัท ทิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) ที่ได้ออกประกันภัยรถยนต์ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้หญิงโดยเฉพาะ (TIP INSURE, 2019) นอกจากนี้ เมื่อได้ดำเนินการสืบค้นข้อมูลรายละเอียดของเกี่ยวกับธุรกิจผู้ซ่อมรถยนต์อิสระในประเทศไทย พบว่าจำนวนเงินลงทุนในโรงงานที่ประกอบกิจการซ่อมแซมยานที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปี

แบบทบต้น (Compound Annual Growth Rate) ระหว่างปี พ.ศ. 2557 ถึง 2561 อยู่ที่ 7.0% (กรมแรงงานอุตสาหกรรม, 2562) แสดงให้เห็นว่าธุรกิจอู่ซ่อมรถยนต์อิสระยังคงเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีความน่าสนใจในปัจจุบัน

จากความเป็นมาและความสำคัญของข้อมูลต่างๆ ดังกล่าว ประกอบกับยังไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับอู่ซ่อมรถยนต์อิสระให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงอย่างเฉพาะเจาะจงปรากฏขึ้นในประเทศไทยมาก่อน เป็นเหตุให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ให้ผู้ประกอบการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้วางแผนในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดใหม่เพื่อเพิ่มผลกำไร หรือเป็นการเปิดโอกาสให้นักธุรกิจที่มีแนวความคิดแตกต่างเข้าดำเนินกิจการโดยการสร้างความแปลกใหม่ให้แก่อุตสาหกรรมอู่ซ่อมรถยนต์อิสระต่อไป นอกจากนี้ ยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่ที่มีความจำเพาะเจาะจงกับความต้องการของผู้หญิงไทยมากขึ้นต่อไปในอนาคต

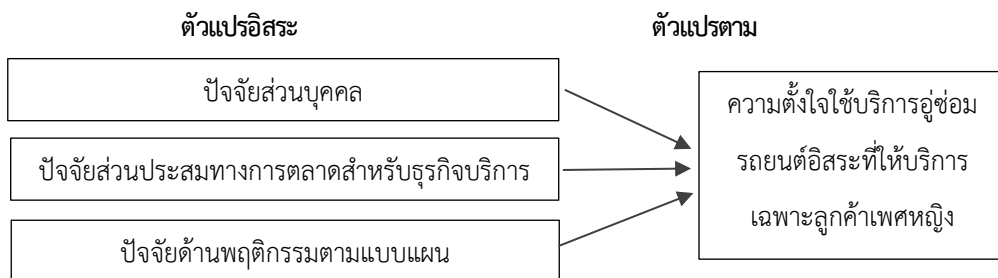
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่าปัจจัยส่วนบุคคลของเพศหญิงที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐาน

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของเพศหญิงที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร
3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ เพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ได้รับใบอนุญาตขับรถยนต์ที่ออกให้โดยกรมการขนส่งทางบกจังหวัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 1,552,243 คน (กรมการขนส่งทางบก, 2562)

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ได้รับใบอนุญาตขับรถยนต์ที่ออกให้โดยกรมการขนส่งทางบกจังหวัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามแต่ละช่วงอายุ คือ 18-25 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และ 56 ปีขึ้นไป อย่างละ 80 ท่าน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงทางด้านเชิงเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษาและสำนวน

1.2.2 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.922

1.2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ได้รับใบอนุญาตขับรถยนต์ที่ออกให้โดยกรมการขนส่งทางบกจังหวัดอื่น ที่ไม่ใช่จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 55 คน แล้วนำค่าคะแนนที่ได้ไปคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.833

1.2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด จนครบและนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

1.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผน และความตั้งใจใช้บริการ

1.4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการที่แตกต่างกัน และใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผนที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่

2.1.1 เพศหญิงที่เป็นช่างซ่อมรถยนต์ จำนวน 1 ท่าน

2.1.2 เพศหญิงที่เป็นช่างซ่อมรถมอเตอร์ไซค์ จำนวน 1 ท่าน

2.1.3 เพศหญิงที่มีใบอนุญาตตัวแทนประกันวินาศภัย จำนวน 1 ท่าน

2.1.4 เพศหญิงที่เป็นอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยใช้คำถามต่อเนื่องจากผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยได้ขอให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าเพราะเหตุใดถึงได้คำตอบจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเช่นนั้น

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับผู้ที่มีความเต็มใจ ไม่เร่งรีบ โดยสามารถให้เวลาแก่ผู้วิจัยในการสัมภาษณ์ได้ไม่น้อยกว่า 30 นาที โดยผู้สัมภาษณ์มีการสังเกตถึงอาการปฏิกิริยาและอารมณ์ร่วมของผู้ถูกสัมภาษณ์ในระหว่างการให้ความเห็นต่างๆ ด้วย เพื่อเป็นการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ และสรุปผลในลำดับต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลเสียงที่ได้ขออนุญาตบันทึกไว้ มาจัดระเบียบ เรียบเรียงตีความหมาย และสรุปความตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียงในการอธิบายเชิงเนื้อหาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง: กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 235 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 58.75 ได้รับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 241 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 60.25 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 229 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 57.25 และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 20,001-50,000 บาท จำนวน 163 ท่าน คิดเป็นร้อยละ 40.75

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ: กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดสำหรับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ และให้ความสำคัญในระดับมากสำหรับปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านภาพลักษณ์ในการก่อสร้างสถานที่ การตกแต่ง และบรรยากาศต่างๆ ตามลำดับ

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผน: กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากสำหรับปัจจัยด้านความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้บริการ ตามลำดับ

4. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร: กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจใช้บริการในระดับมากหากมีอยู่ช่อมรยนต์เฉพาะลูกค้าเพศหญิงเกิดขึ้น และหากองค์ประกอบทุกด้านระหว่างอยู่ช่อมรยนต์ทั่วไปและอยู่ช่อมรยนต์เฉพาะลูกค้าเพศหญิงเหมือนกัน เพศหญิงมีความตั้งใจที่จะเข้าใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์เฉพาะลูกค้าเพศหญิงมากกว่าอยู่ช่อมรยนต์ทั่วไปอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม หากการเข้าใช้บริการที่อยู่ช่อมรยนต์เฉพาะลูกค้าเพศหญิง มีความจำเป็นที่จะต้องจ่ายในราคาสูงกว่าหรือรอคิวนานกว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีความตั้งใจใช้บริการในระดับปานกลางเท่านั้น

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน:

สมมติฐานที่ 1: ปัจจัยส่วนบุคคลของเพศหญิงที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ พบว่า

อายุที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน โดยเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 18-25 มีความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ซึ่งมีความแตกต่างกับความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครของเพศหญิงช่วงอายุอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากบทสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า ช่วงอายุ 18 ถึง 25 ปี นั้น เป็นช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากลองสิ่งใหม่ๆ และมีความรู้สึกว่าการเข้าช่อมรยนต์จากอยู่ช่อมรยนต์ด้วยกันเองจะไม่ถูกหลอกหลวงให้เปลี่ยนอะไหล่หรือการซ่อมต่างๆ โดยไม่จำเป็น

ระดับการศึกษาสูงสุดที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน โดยเพศหญิงที่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครมากที่สุด และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับความตั้งใจใช้บริการของเพศหญิงที่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จากบท

สัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า เมื่อเทียบเคียงกับอายุแล้ว เพศหญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จะเทียบเคียงได้กับช่วงอายุ 18 ถึง 25 ดังกล่าวด้านบน อีกทั้งยังสอดคล้องกับเหตุผลเรื่องรายได้ดังที่จะกล่าวในข้อถัดไป

รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน โดยพบว่ารายได้ต่อเดือนที่สูงขึ้นทำให้ความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครน้อยลง จากบทสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า การที่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงนิยมช่อมรยนต์ที่ศูนย์บริการมากกว่า เนื่องมาจากศูนย์บริการจะมีภาพลักษณ์ที่หรูหรา และมาตรฐานในการให้บริการที่สูงกว่า

สำหรับสภาพ และอาชีพที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2: ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ พบว่า

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ และด้านภาพลักษณ์ในการก่อสร้างสถานที่ การตกแต่ง และด้านบรรยากาศต่างๆ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร โดยสามารถรวมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการได้ร้อยละ 27.7

โดยสาเหตุที่ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร จากบทสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า

ด้านราคา: สำหรับการแจ้งราคาที่ชัดเจนและแน่นอนก่อนช่อมรยนต์นั้น ในเบื้องต้นทางลูกค้าจะมีการพูดคุยกันถึงงบประมาณในการช่อมรยนต์อยู่แล้ว แต่การที่มีความคลาดเคลื่อนด้านราคาเกิดขึ้น ทางด้านของผู้ประกอบการได้อธิบายว่าเป็นเพราะมีปัญหาที่ไม่คาดคิดระหว่างการช่อมรยนต์เกิดขึ้น หรือต้นทุนของอะไหล่บางชิ้นผิดไปจากที่ประมาณการไว้

ด้านการส่งเสริมการตลาด: กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการผ่อนชำระค่าบริการเป็นพิเศษ เนื่องจากไม่ค่อยพบเจออยู่ช่อมรยนต์อิสระที่เปิดโอกาสให้ผ่อนชำระค่าบริการได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานที่จำกัดของอยู่ช่อมรยนต์อิสระนั่นเอง

ด้านกระบวนการ: กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการจองคิวล่วงหน้าและการทราบเวลาที่แน่นอนในการเข้ารับบริการนั้น เป็นเพราะว่าอยู่ช่อมรยนต์อิสระทั่วไปในปัจจุบัน บางอู่ยังมีอุปกรณ์ไม่ครบถ้วน เช่น ตู้อบสี ทำให้ต้องรอการพ่นสีในวันที่อากาศร้อนเท่านั้น หรือการที่ไม่สามารถสำรองอะไหล่ทุกประเภทได้ ทำให้ต้องมีระยะเวลาในการจัดหาอะไหล่ จึงเป็นเหตุผลให้อยู่ช่อมรยนต์อิสระทั่วไปในปัจจุบัน สามารถบอกได้เพียงเวลาโดยประมาณในการให้บริการเท่านั้น

ด้านภาพลักษณ์ในการก่อสร้างสถานที่ การตกแต่ง และบรรยากาศต่างๆ: ในเรื่องของภาพลักษณ์ในการก่อสร้างสถานที่ การตกแต่ง และบรรยากาศต่างๆ กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีนวัตกรรม/เทคโนโลยี ในการจัดการกลิ่นและเสียง สืบเนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของเงินทุน ทำให้อยู่ช่อมรยนต์อิสระในปัจจุบันไม่มีอุปกรณ์ดูดกลิ่นหรือห้องเก็บเสียงที่มีคุณภาพสมบูรณ์

สำหรับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านบุคลากรไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3: ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ พบว่า

ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผน ด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้บริการ และด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร โดยสามารถรวมกันพยากรณ์อิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการได้ร้อยละ 54.8

โดยสาเหตุที่ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร จากบทสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ว่า

ด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้บริการ: กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า อยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงนั้นจะถูกออกแบบมาให้ตรงตามความต้องการมากกว่าอยู่ช่อมรยนต์ทั่วไป ทั้งในด้านการออกแบบ ตกแต่ง ความสะอาด การต้อนรับ การพูดคุยหรือการอธิบายรายละเอียดต่างๆ

ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง: กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ธุรกิจอยู่ช่อมรยนต์จะมีความเชื่อถือและคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่เป็นคนรู้จักมากกว่าคำแนะนำของผู้มีชื่อเสียงหรือการโฆษณา เนื่องจากคนรู้จักไม่มีผลประโยชน์แอบแฝงในการบอกต่อ สำหรับปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผน ด้านความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยแต่ละข้อได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่าปัจจัยส่วนบุคคลของเพศหญิงที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันหรือไม่ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องในด้านของอายุ และระดับการศึกษา แต่ไม่สอดคล้องในด้านของรายได้ กับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ วิฑูรเศรษฐ์ (2551) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอยู่ช่อมเครื่องปรับอากาศรถยนต์ ในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอยู่ช่อมเครื่องปรับอากาศรถยนต์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ลูกค้าที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี จะพิจารณาเลือกใช้บริการอยู่ช่อมเครื่องปรับอากาศในรถยนต์ทางด้านช่องทางการบริการ ด้านบุคคล และด้านเทคนิคและกระบวนการให้บริการแตกต่างกับผู้ที่มียุ่ระหว่าง 40 ปีขึ้นไป สำหรับลูกค้าที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในการพิจารณาเลือกใช้บริการอยู่ช่อมเครื่องปรับอากาศในรถยนต์ทางด้านเทคนิคและกระบวนการให้บริการแตกต่างกัน โดยลูกค้าที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะพิจารณาเลือกใช้บริการอยู่ช่อมเครื่องปรับอากาศรถยนต์ทางด้านเทคนิคและกระบวนการให้บริการที่แตกต่างกับผู้ที่มีการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ส่วนด้านเพศ อาชีพ

และรายได้นั้นไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูรินทร์ ทรัพย์แสนล้าน (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการซ่อมรถยนต์อู่มานะเจริญยนต์ จังหวัดเพชรบุรี” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ รายได้ และจำนวนครั้งในการใช้บริการ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการซ่อมรถยนต์อู่มานะเจริญยนต์ โดยมีอำนาจในการทำนายได้ร้อยละ 15.4 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่า กลุ่มคนแต่ละช่วงวัยจะมีความต้องการที่ไม่เหมือนกัน และกลุ่มคนที่มียารายได้ต่างกันจะมีรสนิยมในการเลือกใช้นสินค้าและบริการแตกต่างกัน

2. เพื่อศึกษาว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าพิเศษในกรุงเทพมหานครหรือไม่ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ และด้านภาพลักษณ์ในการก่อสร้างสถานที่ การตกแต่ง และด้านบรรยากาศต่างๆ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าพิเศษในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องในด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านกระบวนการ แต่ไม่สอดคล้องในด้านบุคลากร กับงานวิจัยของ นิตยา จันทรแจ่มดารา (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์ในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์ในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มี 3 ปัจจัยสำคัญ คือ ปัจจัยด้านเทคนิคและกระบวนการ ด้านการส่งเสริมการบริการ และด้านบุคคล จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และปัจจัยทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์ของลูกค้าได้ร้อยละ 59.9 ($R\text{ Square} = .599$) อีกทั้งยังสอดคล้องในด้านกระบวนการ แต่ไม่สอดคล้องในด้านช่องทางการบริการ และด้านบุคลากร กับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ วิฑูรเศรษฐ์ (2551) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอู่ซ่อมเครื่องปรับอากาศรถยนต์ ในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการอู่ซ่อมเครื่องปรับอากาศรถยนต์ในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร มี 3 ปัจจัยที่สำคัญคือ ด้านช่องทางการบริการ บุคคล (พนักงานให้บริการ) เทคนิคและกระบวนการให้บริการ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการอู่ซ่อมเครื่องปรับอากาศภายในรถยนต์ของลูกค้าได้ร้อยละ 69.9 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่า ปัจจัยด้านราคามีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าพิเศษในกรุงเทพมหานคร เนื่องจาก แม้ว่าจะมีการแจ้งราคาอย่างเป็นทางการก่อนการซ่อมจริง แต่ลูกค้ายังประสบปัญหาความคลาดเคลื่อนด้านราคา โดยผู้ประกอบการแจ้งว่าเกิดจากปัญหาที่ไม่คาดคิดระหว่างการซ่อมหรือต้นทุนของอะไหล่แตกต่างไปจากที่ประมาณการไว้ สำหรับปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าพิเศษในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากอู่ซ่อมรถยนต์อิสระส่วนมากในปัจจุบันยังไม่สามารถผ่อนชำระค่าบริการได้ ดังนั้นหากมีอู่ซ่อมรถยนต์อิสระใด เปิดโอกาสให้ลูกค้าสามารถผ่อนชำระค่าบริการได้ นับว่าเป็นจุดเด่นที่ได้เปรียบเมื่อเทียบกับคู่แข่ง ในส่วนของปัจจัยด้านกระบวนการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอู่ซ่อมรถยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าพิเศษในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากความไม่พร้อมในอุปกรณ์และสินค้าคงคลังของอู่ซ่อมรถยนต์อิสระ

ในปัจจุบัน ทำให้สามารถบอกได้เพียงเวลาโดยประมาณของการรับบริการเท่านั้น ดังนั้นหากอยู่ชมรมยนต์อิสระใด มีความแม่นยำเรื่องวันนัดรับ-ส่งรถยนต์ จะทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือและพึงพอใจ อันจะนำไปสู่การใช้บริการซ้ำ ในครั้งต่อไป และสำหรับปัจจัยด้านภาพลักษณ์ในการก่อสร้างสถานที่ การตกแต่ง และบรรยากาศต่างๆ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ชมรมยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากอยู่ชมรมยนต์อิสระในปัจจุบัน ไม่ได้มีห้องเก็บเสียง หรืออุปกรณ์ดูดกลิ่นที่สมบูรณ์ ทำให้เรื่องกลิ่นและเสียงยังคงเป็นปัญหาของอยู่ชมรมยนต์อิสระในปัจจุบัน ดังนั้นหากอยู่ชมรมยนต์อิสระใดมีมาตรฐานในการจัดการเรื่องดังกล่าว และไม่ได้มีการคิดราคาที่สูงขึ้นมากเป็นพิเศษ ลูกค้าย่อมเกิดความพึงพอใจในการเข้ารับบริการและทำให้เกิดการบอกต่อในที่สุด อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศกร สงฆ์สุวรรณ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของศูนย์บริการรถยนต์” ซึ่งพบว่า ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้บริการ ช่วงเวลาที่ใช้บริการ และประเภทบริการที่เลือกใช้อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดด้านอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกใช้บริการรถยนต์อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก

3. เพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ชมรมยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานครหรือไม่ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผนด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้บริการ และด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการอยู่ชมรมยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Anupama & Robert (2018) ที่ชี้ให้เห็นว่า ทัศนคติของผู้บริโภค และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้น ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในการบริการของโรงแรมสีเขียว และมีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีต่อผู้ประกอบการโรงแรมสีเขียวที่เคยไปใช้บริการมาแล้ว อีกทั้งยังสอดคล้องในด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมการใช้บริการ และด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แต่ไม่สอดคล้องในด้านของความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับงานวิจัยของ ทิพวัลย์ ธีรสิริโรจน์ (2554) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลางกับความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ กล่าวคือ ทุกท่านที่ให้สัมภาษณ์มีทัศนคติที่ตรงกันว่าอยู่ชมรมยนต์อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงนั้น จะถูกออกแบบมาให้ตรงตามความต้องการมากกว่าอยู่ชมรมยนต์ทั่วไป อย่างไรก็ตามการจะเข้าใช้บริการจริงนั้นขึ้นอยู่กับอีกหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นราคา ทำเลที่ตั้ง ระยะเวลารอคอยในการเข้ารับบริการ รวมถึงการบอกต่อของคนที่รู้จักผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจริง ซึ่งการบอกต่อของคนรู้จักนั้นนับว่าเป็นช่องทางการสื่อสารทางการตลาดที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดสำหรับอุตสาหกรรมการชมรมยนต์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ข้อมูลจากการวิจัยนี้สรุปได้ว่า หากมีอยู่ช่อมรณนต้อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงเกิดขึ้นจริง กลุ่มตัวอย่างคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการเข้าใช้บริการ แต่หากราคาแพงกว่ามาก รอควิวนานกว่ามาก จะทำให้ความตั้งใจใช้บริการอยู่ช่อมรณนต้อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงลดลง อย่างไรก็ตาม หากมีการดำเนินการให้ห้องค้ประกอบทุกด้านใกล้เคียงกัน กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจที่จะใช้บริการอยู่ช่อมรณนต้อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงมากกว่าอยู่ช่อมรณนต้อิสระทั่วไป ซึ่งถือว่ามีช่องว่างทางการตลาดที่น่าสนใจเกิดขึ้น ควรค่าแก่การสร้างส่วนแบ่งทางการตลาด (Segmentation) เพื่อสร้างผลกำไรให้แก่ผู้ประกอบการต่อไปในอนาคต

2. ผู้ประกอบการควรดำเนินการเลือกกลุ่มตลาดเป้าหมาย (Targeting) โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มเพศหญิงวัย 18-25 ปีก่อนช่วงอายุอื่น

3. ผู้ประกอบการควรมีการวางตำแหน่งครองใจ (Positioning) ในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับอยู่ช่อมรณนต้อิสระที่ให้บริการเฉพาะลูกค้าเพศหญิงไว้ระหว่างศูนย์บริการรถยนต์กับอยู่ช่อมรณนต้อิสระทั่วไป สืบเนื่องจากกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหลักที่มีความสนใจธุรกิจนี้คือผู้ที่มีรายได้ไม่มากนัก ซึ่งยังคงมีความกังวลในเรื่องค่าใช้จ่าย โดยเป็นความท้าทายของผู้ประกอบการที่ต้องออกแบบธุรกิจให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของเพศหญิง พร้อมทั้งการควบคุมค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้ได้ในคราวเดียวกัน

4. กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของส่วนประสมการตลาดสำหรับธุรกิจบริการและปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผนทุกด้าน ในระดับมากถึงมากที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการควรเอาใจใส่ในการออกแบบรายละเอียดของธุรกิจทุกด้านให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าเพศหญิงอย่างแท้จริง

5. ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพในการให้บริการแก่ลูกค้าทุกรายเพื่อให้เกิดการบอกต่อลูกค้ารายใหม่ เนื่องจากการบอกต่อโดยคนรู้จักเป็นช่องทางที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากกว่าคำแนะนำของผู้มีชื่อเสียงหรือการโฆษณา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ขยายขอบเขตการวิจัยเป็นการสำรวจข้อมูลของเพศหญิงที่จดทะเบียนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ทั่วประเทศ จะทำให้สามารถยืนยันผลการวิจัยได้อย่างครอบคลุมและกว้างขวาง

2. เพิ่มจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ให้ครบทุกความเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมอยู่ช่อมรณนต้อิสระ เช่น ผู้ประกอบการด้านการจำหน่ายอะไหล่ยนต์/สีพ่นรถยนต์ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอยู่ช่อมรณนต้อิสระ นักศึกษาภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ฯลฯ เพื่อให้สามารถรวบรวมและสรุปแนวความคิดได้ในหลากหลายมิติ

3. ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาถึงปัจจัยอื่น นอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมการตลาด สำหรับธุรกิจบริการ และปัจจัยด้านพฤติกรรมตามแบบแผน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการขนส่งทางบก. (2562). สถิติการขนส่ง. สืบค้น ตุลาคม 14, 2562, จาก <https://web.dlt.go.th/statistics/>.
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2562). สถิติอุตสาหกรรม. สืบค้น ตุลาคม 23, 2562, จาก <http://www.diw.go.th/hawk/content.php?mode=Knowledge>.
- ทิพวัลย์ ธีรสิริโรจน์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- นิตยา จันทร์แจ่มดารา. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการช้อปปิ้งออนไลน์ในอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประสิทธิ์ วิฑูรเศรษฐ์. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการช้อปปิ้งเครื่องปรับอากาศรถยนต์ในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พงศกร สงฆ์สุวรรณ. (2559). ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการของศูนย์บริการรถยนต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ยุวรินทร์ ทรัพย์แสนล้าน. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการซ่อมรถยนต์ผู้มานะเจริญยนต์จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). สถิติประชากรศาสตร์ ประชากรและเคหะ. สืบค้น ธันวาคม 31, 2562, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>.
- อาศิรา พนาราม. (2560). Girls Auto Clinics: ชoppers โดยผู้หญิงเพื่อผู้หญิง เสริมสวยได้ระหว่างรออีกต่างหาก. สืบค้น กันยายน 7, 2562, จาก <https://www.creativecitizen.com/girls-auto-clinics/>.
- Anupama, S., & Robert, S. (2018). Will doing right lead to doing well? An examination of green behavior. *The Journal of Consumer Marketing*, 35(2), 169-182.
- SENA DEVELOPMENT. (2019). MADE FROM HER ผู้หญิงอยู่สบาย ผู้ชายก็แฮปปี้. สืบค้น กันยายน 8, 2562, จาก <https://www.sena.co.th/senabrand/made-from-her/>.
- TIP INSURE. (2019). ประกันรถยนต์สำหรับผู้หญิง (Tiplady). สืบค้น กันยายน 10, 2562, จาก https://www.tipinsure.com/Motor/motor_product_detail/first_class_lady.

สถานภาพและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับ
เทศบาลตำบล จังหวัดนครนายก

Status and Role of Subdistrict Headman and Village Headman to
Cooperate with Subdistrict Municipality of Nakhon Nayok Province
in Local Development

สิริกัญจน์ เอี่ยมอาจหาญ*

Sirikarn lamardharn

Received: June 22, 2020 Revised: January 13, 2021 Accepted: February 1, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลตำบลในจังหวัดนครนายก ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการร่วมกัน และเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาและแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และข้อมูลที่ได้รับจะนำมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์แบบเทียบเคียงแบบแผน (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มิได้มีสถานภาพเป็นข้าราชการแต่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการปกครองหรือบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เป็นผู้นำชุมชนที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล ได้แก่ บทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล การจัดประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาชุมชน การจัดทำแผนพัฒนาสี่ปีของเทศบาลและบทบาทความร่วมมือในด้านอื่น ปัญหาและอุปสรรคที่ก่อให้เกิดการขาดความร่วมมือกันระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้บริหารท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เกิดปัญหาในด้านความร่วมมือกันในการทำงาน อย่างไรก็ตามมีเพียงกรณีเดียวที่พบในงานวิจัยนี้ ซึ่งเกิดขึ้นจากการขาดสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเริ่มจากการอยู่คนละกลุ่มการเมือง และเมื่อได้รับการเลือกตั้งมาดำรงตำแหน่งแล้วไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้และไม่สามารถร่วมมือกันในการดำเนินกิจการสาธารณะต่างๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่นที่น่าเสนอในงานวิจัยนี้ คือ พยายามสร้างความเข้าใจถึงความจำเป็นในการมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทั้งสองฝ่าย และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน

คำสำคัญ: การพัฒนาท้องถิ่น, กำนัน, บทบาท, ผู้ใหญ่บ้าน, สถานภาพ

* พันเอกหญิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

Abstract

The research objectives were to study the status and the roles of sub-district headmen and village leaders in the local development working together with Nakhon Nayok's sub-district municipal. The study also aims to study the problems and the obstructions of the co-operation, presents the solutions on the problems, and provides the co-operation support guideline for efficient co-operations. This qualitative research studied the documents, and used an in-depth semi-structured interview from to collect data which were analyzed using a content analysis method.

The research found that: the sub-district headmen and the village leaders were not regarded as government officers, but they are public officers working under the Department of Provincial Administration, Ministry of Interior Affair. Their duties were to rule, support, and be the leaders of the local communities with the important roles in developing the areas of their charges along with local municipals. Their roles included setting the municipal's development plan, setting the public hearing for the local community development plan, setting the 4-year-municipal's development plan, and taking roles in other co-operative events; for the problems and obstructions in co-operations between the leaders, it was found that, there was no problem arose from their working co-operations. However, the lack of good relationship among these local leaders, was the only cause of the problem. As they were under the different political parties, when they were elected and assigned to work together, they could not get along with each other working in the public activities and for the solutions on the problem and the supportive guideline for the effective co-operations between these leaders, the study would like to propose that by making the good understanding and realization on the importance of the good relationships among them, and promoting the citizen's political participations, it could help solve such problem.

Keywords: Local Development, Village Headmen, Role, Village Leaders, Status

บทนำ

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินครั้งสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารราชการแผ่นดินและการปกครองของไทย อันประกอบไปด้วย การปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน 3 ส่วน คือ 1) การบริหารปกครองแผ่นดินในส่วนกลาง ใช้การบริหารงานแบบกระทรวง ให้แต่ละกระทรวงทำหน้าที่รับผิดชอบงานเฉพาะด้านตามแบบอย่างตะวันตก 2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีความพยายามกระชับอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง และแผ่ขยายพระราชอำนาจให้ครอบคลุมหัวเมือง โดยนำระบบ “มณฑลเทศาภิบาล” มาใช้ซึ่งประกอบด้วย มณฑล เมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน 3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีการวางรากฐานการปกครองท้องถิ่น โดยการจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบ “สุขาภิบาล” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันโรคภัยและภัยอันตรายของประชาชน และเพื่อสุขอนามัยและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน นับตั้งแต่บัดนั้น การบริหารราชการและการปกครองแผ่นดินของไทยก็ตั้งอยู่และเจริญรอยตามแนวทางการปฏิรูปดังกล่าวเรื่อยมา แม้อาจมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงให้เข้ากับกาลสมัย แต่แกนหลักสำคัญยังคงเป็นเช่นเดิม

การปกครองในระดับตำบลและหมู่บ้าน เป็นหน่วยการปกครองสำคัญหน่วยหนึ่งที่ถือกำเนิดขึ้นจากการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในครั้งนั้น โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีการทดลองตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านขึ้นเป็นครั้งแรกที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2435 (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559, หน้า 3) แม้ในอดีตก่อนช่วงเวลาดังกล่าวจะมีการรวมตัวกันของประชากรเป็นกลุ่ม เป็นแคว้น และบ้านอยู่แล้วก็ตาม แต่การปฏิรูปครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรกที่หัวหน้าหมู่บ้านมาจากการเลือกของประชาชน ต่อมาจึงได้มีการวางรูปแบบการปกครองระดับตำบลและหมู่บ้านขึ้นอย่างเป็นทางการ เรียกว่า การปกครองท้องที่ มีการตราพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) ขึ้นบังคับใช้ทั่วประเทศ ดังที่ ยอดชาย ชูติกาโม (2516, หน้า 93) กล่าวว่า “พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ รัตนโกสินทรศก 116 เป็นกฎหมายที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิรูปการปกครอง...จากรัฐจารีตแบบเดิมไปสู่รัฐธรรมนูญใหม่...อีกทั้งยังมีการเปิดโอกาสให้ราษฎรมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นครั้งแรก คือ การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน” โดยให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แก่ประชาชน กระทั่งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวและประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ที่ใช้สืบกันมา จวบจนปัจจุบันเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552

แม้การบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีตำบลและหมู่บ้านอยู่ในฐานะส่วนตัวแทนของการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ถูกยกให้เป็นแกนหลักในการปกครอง ดูแลประชาชนในท้องถิ่น เป็นสัญลักษณ์ของการทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชน ขณะเดียวกัน แนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน กลายเป็นสิ่งที่ถูกกล่าวถึงอย่างมากในช่วงกว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะภายหลังการรัฐประหารในปี 2535 และการเกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 ที่มีกลุ่มนักวิชาการชนชั้นนำ และชนชั้นกลางจากภูมิภาคต่างๆ เป็นผู้มิบทบาทหลัก โดยเนื้อหาของรัฐธรรมนูญเน้นถึงการปฏิรูปการเมืองหลายประการรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้น ทำให้การปกครองท้องถิ่นที่เคยถูกปล่อยทิ้งร้าง ทั้งที่มีกำเนิดมาอย่างยาวนาน

เทียบเท่ากับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของชาติ กลายเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งในฐานะองค์กรพื้นฐานในการใช้อำนาจของประชาชน พิจารณาได้จากการที่รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้มีการบรรจุหมวดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้โดยเฉพาะ ซึ่งถือเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ที่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาตั้งแต่ในอดีต ความพยายามกระจายอำนาจในครั้งนี้ มาพร้อมกับความพยายามทุ่มเททรัพยากรทางการบริหารต่างๆ ความพยายามขยายอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ครอบคลุมกิจการบริการสาธารณะพื้นฐานในท้องถิ่น รวมถึงอำนาจหน้าที่ในฐานะตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น ทำให้การปกครองท้องถิ่นเติบโตขึ้นอย่างก้าวกระโดด มีความพยายามปรับปรุง ปฏิรูปเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้ดียิ่งขึ้น และเป็นองค์กรหลักในการดูแลท้องถิ่น โดยมีข้อสังเกตที่สำคัญคือ พื้นที่ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นพื้นที่ที่ซ้อนทับอยู่กับการปกครองท้องถิ่นที่เคยมีมาแต่เดิม ยิ่งไปกว่านั้นกระแสการกระจายอำนาจยังก่อให้เกิดข้อเสอในการลดบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะแขน ขาของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค หลายครั้งหลายคราที่เกิดกระแสข่าวถึงข้อเสอการยุบสถาบันดังกล่าว เช่น ความพยายามลดวาระการดำรงตำแหน่งให้สั้นลง การกำหนดให้เขตพื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ไม่มีการนำเอากฎหมายลักษณะการปกครองท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวกับกำนัน และผู้ใหญ่บ้านมาใช้ ดังที่กำหนดอยู่ในมาตรา 12 ของพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน หรือแม้กระทั่งแนวคิดในการยกเลิกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ความพยายามในการปฏิรูประบบการปกครองทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในส่วนของการปกครองท้องถิ่น จึงเกิดเป็นประเด็นที่สร้างความสับสนให้ทั้งแก่ผู้ปฏิบัติงานและแก่ประชาชนในเรื่องสถานภาพและบทบาทของทั้ง 2 ฝ่าย ความไม่ชัดเจนในสถานภาพและบทบาทเช่นนี้ จุมพล นิมิพานิช (2545, หน้า 119) เรียกว่า ความคลุมเครือในบทบาท ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งประชาชนและประเทศชาติ

จังหวัดนครนายก ถือเป็นจังหวัดที่ยังคงความเป็นสังคมชนบท กว่าหนึ่งในสี่ของประชากรจังหวัดนครนายกเป็นครัวเรือนเกษตรกรรม มีจำนวน 26,042 ครัวเรือน หรือเท่ากับร้อยละ 28.75 ของครัวเรือนทั้งหมด มีอาชีพหลัก ได้แก่ การเกษตรกรรม การปศุสัตว์ และการประมง มีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 466,161 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.15 ของพื้นที่จังหวัด นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพการบริการ พาณิชยกรรม รับจ้าง และอื่นๆ ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนนครนายกยังคงผูกติดกับสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะการเมืองแบบเก่าที่ผู้ปกครองท้องถิ่นยังคงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่มาก แม้จะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาทำหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นแล้วก็ตาม จนในบางครั้งอาจพบเห็นงานบางงานที่มีทั้งผู้ปกครองท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นปรากฏตัวพร้อมๆ กัน แต่ในบางงานอาจพบเห็นแค่เพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น จึงเกิดความสงสัยว่า ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอยู่ตรงไหน และทั้งสองฝ่ายมีความร่วมมือในการทำงานกันในเรื่องใดบ้าง ซึ่งอาจทำให้การร้องขอความช่วยเหลือจากประชาชนไม่ได้รับความสะดวกรวดเร็ว ส่งผลให้ความเดือดร้อนของประชาชนไม่ได้รับการแก้ไขตามที่ควรจะเป็น

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลตำบลเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ทราบถึงสถานภาพและบทบาทที่แท้จริงของผู้ปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะในการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

อย่างชัดเจน นอกจากนี้ผลจากการวิจัยนี้อาจสามารถจัดทำเป็นข้อเสนอ และแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาสถานภาพและบทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลตำบลจังหวัดนครนายก
2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างการปกครองท้องถิ่นและการบริหารท้องถิ่น
3. นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่น

คำถามในการวิจัย

ในปัจจุบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีสถานภาพและบทบาทอย่างไร ในการร่วมมือกับเทศบาลตำบลเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีปัญหาและอุปสรรคในการร่วมมือกันหรือไม่อย่างไร และจะมีแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันได้อย่างไร

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาท

ในสังคมมนุษย์นั้น ประกอบด้วยผู้คนที่หลากหลายที่อาศัยอยู่ปะปนกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการดำรงชีวิตท่ามกลางความต้องการที่แตกต่างหลากหลาย เพื่อให้สังคมมนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติสังคมต้องมีการจัดระเบียบเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม ดังแนวคิดของ August Comte (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2552, หน้า 24) นักวิชาการทางสังคมวิทยาได้กล่าวว่า คนจะอยู่ด้วยกันได้ต้องรู้จักตกลงว่าใครจะทำอะไร ซึ่งนักสังคมวิทยารุ่นหลังได้นำแนวคิดดังกล่าวมาศึกษาถึงการจัดระเบียบสังคม คือ การกำหนดว่าใครมีบทบาทหน้าที่อย่างไรในสังคม โดยจะมีการกำหนดเป็นสถาบันต่างๆ เช่น สถาบันการศึกษา ครอบครัว ศาสนา ฯลฯ หรือดังที่ ทัตซีนีย์ ทองสว่าง (2549, หน้า 53) กล่าวว่า เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจัดระเบียบสังคม (Social Organization) เพื่อควบคุมแบบแผนแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ จุมพล หนิมพานิช (2545, หน้า 115) ได้กล่าวถึงการจัดลำดับสถานภาพและบทบาทของสมาชิกภายในกลุ่มว่า สมาชิกแต่ละคนควรจะมีสถานภาพและบทบาทอย่างไร...สมาชิกของสังคมแต่ละคนย่อมมีที่อยู่ในสังคมของตนเสมอด้วยเหตุนี้ทุกคนจึงมีสถานภาพ (Status) และบทบาท (Role) จึงเห็นได้ว่า การจัดระเบียบทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) บรรทัดฐานหรือปทัสถาน (Norms) 2) สถานภาพ (Status) และ 3) บทบาท (Role) ทำให้เราทราบได้อย่างหนึ่งในขั้นต้นว่า สถานภาพ และบทบาท เป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งโดยรวมแล้วการจัดระเบียบสังคมต้องประกอบไปด้วย บรรทัดฐาน สถานภาพ และบทบาท

การบริหารราชการแผ่นดิน

ส่วนในทางการเมืองการปกครองย่อมมีการจัดระเบียบเช่นกัน ประเทศไทย มีกฎหมายสำคัญที่ใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดระเบียบการปกครองประเทศได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 8 พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กล่าวถึงการจัดแบ่งการปกครองและการบริหารราชการของประเทศไทยแต่ละระดับ กำหนดถึงองค์ประกอบของส่วนราชการและกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ กล่าวได้ว่า เป็นการจัดโครงสร้างหน่วยงานราชการและองค์กรภาครัฐ รวมถึงการจัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้หน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ บัญญัติถึงการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไทย ว่าประกอบด้วยการบริหารราชการ 3 ส่วน ได้แก่ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย กระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัด และอำเภอ และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการบริหารราชการแต่ละส่วน มีโครงสร้างภายในที่ประกอบด้วยหน่วยงานภายใต้สายการบังคับบัญชา เพื่อทำตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้นๆ ส่วนการปกครองในระดับตำบล และหมู่บ้าน ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ โดยในกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดถึงอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านไว้ ณ มาตราที่ 27 และ 28 กล่าวคือ กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้าน และมีหน้าที่และอำนาจในการที่เกี่ยวกับความอาญา ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว ผู้ใหญ่บ้านไม่ได้มีหน้าที่ในการพัฒนาหมู่บ้านโดยตรง หากแต่เป็นหน้าที่ในด้านการปกครอง เช่น การสร้างความเข้มแข็งดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย การประสานงาน รับฟังปัญหาข้อทุกข์ร้อนของชาวบ้านแล้วแจ้งแก่ส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขและให้ความช่วยเหลือ โดยผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่นเหล่านั้น ในส่วนของกำนันก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากกำนันถือเป็นผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งเช่นกัน แต่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าของผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้น ทำให้ออกจากจะมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้านแล้ว กำนันยังมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ในระดับตำบล คือเป็นผู้ประสานงานภารกิจเกี่ยวกับการปกครอง ดูแลทุกข์สุขของลูกบ้านในระดับตำบลอีกด้วย ซึ่งถูกกำหนดไว้ในมาตรา 34-44 ของพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่

การกระทำตามอำนาจหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆ เป็นหนึ่งในการกระทำตามสถานภาพและบทบาทของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งแห่งที่นั้น และเมื่อสภาวะทางสังคมการเมืองได้เปลี่ยนแปลงตามการพัฒนาการปรับเปลี่ยน สถานภาพ บทบาท และหน้าที่ตามตำแหน่งก็มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นถือเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถานภาพและบทบาทของบุคคลหรือของตำแหน่งมีความคลุมเครือเป็นการยากต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตำแหน่งผู้ปกครองท้องที่ก็ประสบกับความคลุมเครือเช่นกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โททัศน์ มาลา (2559) ได้ศึกษาถึงการคงอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในบริบทของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในบริบทของการกระจายอำนาจ ศึกษาการปรับตัวของกำนันผู้ใหญ่บ้านในบริบทของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พชรภัทร พิงรำพรรณ (2556) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการความรู้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ชัชชัย จันทร์สว่าง (2545) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการทำงานร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี และสมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะ (2553) ทำการวิจัยเรื่อง การดำรงอยู่ของตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้านฯ ซึ่งผลการวิจัยของผู้ทำการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ได้ผลการศึกษาที่สามารถใช้แนวทางในการวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงทั้งเรื่องของสถานภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่ และการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ผู้ปกครองท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่ง กำนันประจำตำบลที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล และผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านในตำบลที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล
- 2) ผู้บริหารเทศบาลตำบลและสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ซึ่งในจังหวัดนครนายกมีจำนวนเทศบาลตำบลทั้งสิ้น 5 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) จะทำการสุ่มเลือกโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) แบบ Snowball Sampling เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวกในการติดต่อและการเก็บรวบรวมข้อมูล เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 15 คน ดังนี้

- 1) กลุ่มตัวอย่างจากผู้ปกครองท้องถิ่น ที่เลือกจากกำนันท้องถิ่น จำนวน 2 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 3 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น จะเลือกจากนายกเทศมนตรีหรือผู้บริหารที่นายกมอบหมาย จำนวน 5 คน และสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 4 คน
- 3) กลุ่มตัวอย่างจากข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งปลัดเทศบาล 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Document study) และการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบทางราชการที่เกี่ยวข้อง กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก เพื่อให้ทราบถึง

สถานภาพและบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะขอบเขตอำนาจหน้าที่ ความสำคัญในฐานะตัวแทนประชาชน ในท้องถิ่น เป็นการศึกษาเอกสารในแง่มุมต่างๆ ให้เพียงพอต่อการกำหนดประเด็นคำถามในการค้นหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และค้นหาความชัดเจนในบางประเด็นที่อาจมีความคลุมเครือจากข้อมูลทางเอกสาร

2.2 แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) ผู้วิจัยกำหนดแนวคำถามไว้ในเบื้องต้น ในขณะที่เดียวกันก็มีการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลมีโอกาสกล่าวถึงในเรื่องต่างๆ ที่คิดว่าเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการได้รับข้อค้นพบใหม่ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ ซึ่งวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยอาจไม่ครอบคลุมแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวจะมีโครงสร้างคำถามที่คล้ายคลึงกันสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม แต่มีการปรับคำถามบางคำถามเพื่อให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.33-1.00 มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล การดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งหรือการทำงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งที่ดำรงอยู่ และมุมมองเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทในตำแหน่ง

ส่วนที่ 3 ลักษณะวิธีการในการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์กรคู่ขนาน (ท้องถิ่นกับท้องถิ่น) ในการร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำงาน แนวทางการแก้ไขที่ได้ปฏิบัติไป ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินการหรือการแก้ไขปัญหา และข้อคิดเห็นอื่นๆ

3. การเก็บข้อมูลการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยศึกษา รวบรวมเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบทางราชการที่เกี่ยวข้อง กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเป็นหลักในแง่มุมต่างๆ ให้เพียงพอต่อการกำหนดประเด็นคำถามในการค้นหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และค้นหาความชัดเจนในบางประเด็นที่อาจมีความคลุมเครือจากข้อมูลทางเอกสาร

3.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงการสัมภาษณ์และการบันทึกวิดีโอ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลดำเนินการในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เดือนมีนาคม 2562

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนและศึกษาเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบทางราชการที่เกี่ยวข้อง กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเป็นหลักในแง่มุมต่างๆ ให้เพียงพอต่อการกำหนดประเด็นคำถามในการค้นหาข้อมูลเบื้องต้น

เกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และค้นหาความชัดเจนในบางประเด็นที่อาจมีความคลุมเครือจากข้อมูลทางเอกสาร นำเนื้อหามาเปรียบเทียบตามช่วงเวลา โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

4.2 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์การเชื่อมโยง โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบเทียบเคียงแบบแผน (Content Analysis) ซึ่งเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจำแนกแยกแยะข้อมูลตามหัวข้อต่างๆ โดยทำการเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับแบบแผนทางทฤษฎีที่ได้ทบทวนมาก่อนหน้านี้ แล้วจึงทำการตอบคำถามการวิจัย รวมถึงสร้างข้อสรุปของการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. สถานภาพและบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่น

1.1 สถานภาพของผู้ปกครองท้องถิ่น มีกฎหมายที่สำคัญและใช้เป็นหลักในการบริหาร คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไทย ประกอบด้วย ระเบียบราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งในส่วนของการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาคจะมีการบัญญัติถึงจังหวัด และอำเภอ ซึ่งเป็นเขตการปกครองที่ใหญ่กว่าตำบล และหมู่บ้าน ตามลำดับ แต่ปรากฏว่า การปกครองท้องถิ่นระดับตำบล และหมู่บ้าน มิได้ถูกบัญญัติอยู่ในพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าว อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าว ได้กล่าวถึงการจัดการปกครองอำเภอ ว่าให้เป็นไปตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องถิ่น และเมื่อพิจารณาพบว่า พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดลักษณะการปกครองของไทยว่าประกอบด้วย ลักษณะปกครองหมู่บ้าน ลักษณะปกครองตำบล และลักษณะปกครองอำเภอ ดังนั้น เมื่อพิจารณากฎหมายทั้งสองฉบับแล้ว สามารถอนุมานได้ว่า ตำบล และหมู่บ้านถือเป็นหน่วยการปกครองระดับหนึ่ง โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าหน่วยการปกครอง มีสถานภาพเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทหนึ่ง อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาของนายอำเภอในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย แต่มิได้ถูกจัดให้เป็นข้าราชการ ทั้งข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมือง มิได้เป็นพนักงาน และมีได้เป็นลูกจ้างเนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ได้รับเงินเดือนที่ไม่ใช่จากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน

1.2 บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สามารถอธิบายเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.2.1 บทบาทตามประเภทของบทบาท เมื่อพิจารณาบทบาทตามประเภทของบทบาท สามารถสรุปได้ว่า

1.2.1.1 บทบาทในอุดมคติกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่ประชาชนในพื้นที่มีความคาดหวังว่าจะสามารถให้ความช่วยเหลือ และต้องการให้เข้าไปมีส่วนร่วมได้ในหลายๆ เรื่อง หรือแทบจะทุกเรื่องในการดำเนินชีวิต เช่น งานบวช งานศพ งานแต่ง งานบุญ งานประเพณี การแจ้งข่าวสารจากทางราชการ การร้องเรียนปัญหาข้อขัดข้อง น้ำไม่ไหล ไฟไม่สว่าง การส่งเสริมอาชีพ การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง การติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด ฯลฯ ทั้งนี้เป็นเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นสถาบันที่ก่อกำเนิดมาตั้งแต่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และในอดีตนั้นช่องทางที่ประชาชนจะติดต่อกับหน่วยงานราชการอื่นเป็นไปได้ยาก ทั้งยังไม่มี

การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจังและกว้างขวางเช่นทุกวันนี้ ทำให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสายการปกครองต้องทำหน้าที่เกือบทุกอย่างที่เกิดขึ้นในพื้นที่ปกครองของตน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นสถาบันที่มีบทบาทในอุดมคติที่หลากหลายในความคิดของประชาชนในพื้นที่

1.2.1.2 บทบาทที่บุคคล (ตน) เข้าใจหรือรับรู้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีการรับรู้ถึงบทบาทหรือหน้าที่ของตนเองใกล้เคียงกันในหมู่ผู้ปกครองท้องถิ่นด้วยกัน กล่าวคือ การเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีหน้าที่หลักคือการ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับ “ลูกบ้าน” ของตน ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองท้องถิ่น เป็นฝ่ายปกครอง มีสายการบังคับบัญชารองจากนายอำเภอ สังกัดกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงทำหน้าที่การเป็นตัวแทนประชาชนเข้าประชุม เพื่อรับทราบข่าวสาร ข้อมูล การชี้แจง และคำสั่ง จากนายอำเภอ และนำมาส่งต่อให้กับลูกบ้านของตนเอง

1.2.1.3 บทบาทที่แสดงออกจริง เป็นบทบาทที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีการบูรณาการระหว่างบทบาทที่ชาวบ้านคาดหวังกับบทบาทที่ตนเองรับรู้ โดยรวมเข้ากับโอกาสและอุปสรรคโดยรอบ ซึ่งผู้ใหญ่บ้านแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันออกไป แม้สถานการณ์นั้นอาจเหมือนหรือแตกต่างกันก็ตาม เช่น ผู้ใหญ่บ้านบางคนเน้นการทำงานเชิงรุก แม้หน้าที่เหล่านั้นจะมีใช้หน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านโดยตรง หรือไม่ใช่งานที่ทางราชการกำหนดให้ทำ รวมถึงเป็นงานที่ชาวบ้านอาจไม่ได้ร้องขอให้ทำแต่ผู้ใหญ่บ้านคนนั้นเลือกที่จะทำเพื่อให้ลูกบ้านมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ผู้ใหญ่บ้านบางคนเน้นการทำงานเชิงรับ กล่าวคือ แม้ว่างานบางอย่างที่ลูกบ้านร้องขอมานั้นจะไม่ใช่งานของตนเองโดยตรง แต่ก็ไม่ปฏิเสธที่จะช่วยเหลือ ผู้ใหญ่บ้านกลุ่มนี้จะรับปัญหาข้อร้องเรียนดังกล่าวแล้วทำการประสานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

1.2.2 บทบาทของการเป็นตัวแทน คู่มือปฏิบัติงาน สำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปี 2554 ได้จำแนกอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องถิ่นออกเป็น 8 หมวด ได้แก่ การใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราชการ การรายงานต่อทางราชการ การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราชการ การจัดทำทะเบียน การสาธารณสุขประโยชน์ การป้องกันโรคติดต่อ การจัดให้หมู่บ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย และการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ทำให้สามารถจำแนกบทบาทของการเป็นตัวแทน ได้ดังนี้

1.2.2.1 บทบาทในการเป็นตัวแทนของรัฐ ผู้ใหญ่บ้านทุกคนต้องมีการแสดงบทบาทดังกล่าว เนื่องจากเป็นหน้าที่หลักตามกฎหมาย โดยเฉพาะการทำงานทางฝ่ายปกครองที่ต้องทำหน้าที่ปกครองราชการ คอยรับข่าวสาร หรือนโยบายจากรัฐโดยผ่านมาทางนายอำเภอ รวมถึงหน่วยงานรัฐอื่นๆ แล้วนำมาแจ้งต่อประชาชนในพื้นที่ หรือแม้กระทั่งการจัดทำทะเบียนราษฎร และการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการอาญา เช่น ร่วมกันจับกุม ตรวจค้นบ้านที่กระทำผิดกฎหมาย ฯลฯ

1.2.2.2 บทบาทในการเป็นตัวแทนของประชาชน การแสดงบทบาทหน้าที่ของการเป็นตัวแทนของประชาชนนี้ มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายและเป็นบทบาทที่ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติโดยส่วนใหญ่แล้วผู้ใหญ่บ้านจะทำหน้าที่รับคำร้องทุกข์ของลูกบ้านและรายงานเหตุการณ์ต่างๆ เสนอต่อกำนัน และกำนันก็มีหน้าที่ในการเสนอต่อนายอำเภอ รวมถึงความเป็นตัวแทนหรือเป็นผู้นำของประชาชนที่จะต้องคิดอ่าน

และจัดการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ซึ่งเป็นกิจการสาธารณประโยชน์ เช่น การป้องกันโรคติดต่อ และการจัดทำให้หมู่บ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยการระดมความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่

1.2.3 บทบาทในการร่วมมือกับเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น

1.2.3.1 บทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล เทศบาลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ถูกจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ที่มีลักษณะของความเป็นชุมชนเมือง มีกฎหมายที่กำหนดให้มีการจัดตั้งประธานชุมชน และประธานชุมชนจะเลือกบุคคลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการชุมชน ประธานชุมชนนี้อาจจัดให้มีการเลือกจากประชาชนในชุมชน หรือเทศบาลอาจแต่งตั้งเองเลยก็ได้ แม้คณะกรรมการชุมชนจะสามารถเลือกตั้งมาจากประชาชนทั่วไป แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่กรรมการชุมชนจะเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการปกครองท้องถิ่นอยู่แล้ว ซึ่งก็คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนั่นเอง คณะกรรมการชุมชนนี้ ถือเป็นตัวแทนของเทศบาลในการสอดส่องดูแลทุกข์สุขของประชาชนในพื้นที่เทศบาลแล้วแจ้งต่อเทศบาลในการดำเนินการ ช่วยเหลือ แก้ปัญหา และพัฒนา โดยเฉพาะในการร่วมกันจัดประชาคมเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล โดยแบ่งเป็น 2 สถานะ กล่าวคือ 1) หากผู้ปกครองคนใดได้รับแต่งตั้งเป็นผู้นำชุมชนของเทศบาล ก็จะมีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนเนื่องจากเป็นผู้ติดต่อประสานงานระหว่างประชาชนกับเทศบาลโดยตรง โดยเฉพาะในการจัดประชาคมของเทศบาลเองในแต่ละปี และ 2) หากผู้ปกครองท้องถิ่นคนใดไม่ได้รับเลือกเป็นผู้นำชุมชนของเทศบาล ก็สามารถแสดงบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดทำแผนได้ เนื่องจากในฐานะของผู้นำท้องถิ่นที่สามารถชักนำความคิดของประชาชน โดยเฉพาะการสนับสนุนโครงการที่อยู่ในแผนหมู่บ้านที่เคยประชาคมหมู่บ้านกันไว้แล้ว

1.2.3.2 บทบาทความร่วมมือในด้านอื่นๆ นอกจากบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลแล้ว กำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ร่วมกับเทศบาลในประเด็นต่างๆ ทั้งการให้ความร่วมมือและการขอความร่วมมือ ก็เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือ 1) การระดมประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าทางการปกครองท้องถิ่น ดังคำกล่าวที่ว่า “ผู้ปกครองท้องถิ่นเป็นเจ้าของคน ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นเจ้าของบ” ดังนั้นเมื่อทางเทศบาลจัดทำโครงการที่ต้องการให้ประชาชนเข้าร่วม ก็มักจะขอความร่วมมือจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ช่วยเหลือในการจัดกำลังคนเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมักจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 2) การสนับสนุนข้อมูลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยเหตุผลเดียวกันที่ผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากกว่า ทำให้ทราบถึงข้อมูลต่างๆ ของลูกบ้านของตนมากกว่าด้วยเช่นกัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักสามารถ “เข้าออก-ออกใน” บ้านของลูกบ้านได้ และรู้ถึงความเป็นอยู่ของลูกบ้านได้ดี ดังนั้นเมื่อหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะเทศบาลต้องการข้อมูล เช่น ข้อมูลพื้นฐานทางประชากร ข้อมูลหลังคาเรือนที่ได้รับความเดือดร้อน ข้อมูลการประกอบอาชีพ ฯลฯ ก็จะขอความร่วมมือให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว 3) การร่วมกันตัดสินใจการบริหารงบประมาณ โดยเฉพาะว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้นที่มีงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ แต่ทางการปกครองท้องถิ่นก็มีงบประมาณด้วยเช่นกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงบประมาณตามโครงการต่างๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน SML ไทยนิยม ประชาธิปไตย ฯลฯ งบประมาณเหล่านี้มักถูกส่งมาทางสายงานส่วนภูมิภาค และเป็น

หน้าที่ของผู้ปกครองท้องที่ในการบริหารจัดการงบดังกล่าว แต่เนื่องจากกรณีเหล่านี้มีไม่บ่อยนักทำให้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บางคนไม่คุ้นเคยกับการบริหารจัดการงบประมาณ จึงต้องมีการปรึกษาหารือกับทางท้องถิ่นในการจัดทำโครงการ เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางให้ลูกบ้านได้ตัดสินใจ ซึ่งอาจเป็นการจัดทำโครงการใหม่ขึ้นมา หรืออาจเป็นการดึงโครงการที่เคยเข้าแผนไว้กับเทศบาลออกมาดำเนินการ กรณีดังกล่าวทำให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างสองฝ่าย 4) การขอความร่วมมือในงานที่ต้องใช้ความรู้ เทคนิคเฉพาะ แม้สถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะก่อตั้งมานาน และอาจมีทีมงาน เช่น สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ฯลฯ แต่บุคลากรเหล่านั้น ส่วนใหญ่ก็มิได้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน แม้ในปัจจุบันจะมีการส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และมีการอบรมเกี่ยวกับการทำงานในหน้าที่ก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องการทำหน้าที่ในการด้านปกครอง ดังนั้นงานที่ต้องใช้เทคนิค และความชำนาญเฉพาะจึงไม่สามารถทำได้เอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่จึงต้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในงานประเภทดังกล่าว เช่น การเขียนแบบ การก่อสร้าง การประมาณการค่าใช้จ่าย ฯลฯ หรือแม้กระทั่งงานที่ฝ่ายท้องที่ที่ต้องทำประจำ คือ เรื่องของการเก็บข้อมูล ที่ต้องการเก็บข้อมูลประชากรอย่างเป็นระบบในคอมพิวเตอร์เพื่อความสะดวกในการค้นหาและแบ่งปันข้อมูล แต่ก็ยังไม่มีความถนัดกับการใช้คอมพิวเตอร์มากนัก หลายคนจึงต้องขอความร่วมมือจากเทศบาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องดังกล่าว และ 5) การขอความร่วมมือในการดูแลพื้นที่ ทั้งกำลังคน และเครื่องจักรต่างๆ การปกครองท้องที่เป็นหน่วยงานที่โดยปกติแล้วจะไม่มีทรัพยากรการพัฒนาใดๆ ทั้งกำลังคน เครื่องจักร และเงิน ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหา ความเดือดร้อนในพื้นที่ซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงต้องร้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านี้

2. ปัญหา และอุปสรรค ในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างการปกครองท้องที่และการบริหารท้องถิ่น

การปฏิบัติภาระหน้าที่ของทั้งทางฝ่ายการปกครองท้องที่และการปกครองท้องถิ่น ต่างถูกกำหนดไว้ในกฎหมายกล่าวคือ พระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ฯ สำหรับกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน และพระราชบัญญัติเทศบาลฯ สำหรับเทศบาลในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยที่สถาบันทั้งสองสถาบันต่างมีอำนาจหน้าที่เป็นของตนเอง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากทั้งสองสถาบันมีพื้นที่การดำเนินงานซ้อนทับกันอยู่ ทำให้ทั้งสองสถาบันต้องมีความเกี่ยวพันกันในการดำเนินงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การดำเนินงานดังกล่าวจึงถูกดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกัน ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่หรือเกือบทุกคนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ให้ข้อมูลที่สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ การดำเนินงานในทางการเมืองในท้องที่สามารถขอรับความช่วยเหลือและให้ความช่วยเหลือแก่กันและกันได้ ถึงแม้ว่าข้อร้องขอดังกล่าวอาจไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่โดยตรงของผู้ถูกร้องขอก็ตาม อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบปัญหา อุปสรรคเกิดขึ้นประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการไม่ให้ความร่วมมือ และไม่ขอความช่วยเหลือระหว่างกัน นั่นคือ การที่ทั้งสองฝ่าย “ไม่ถูกกัน” ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้เกิดจากการที่ทั้งสองฝ่ายอยู่คนละซีกการเมืองในการเลือกตั้ง และเมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งแล้วยังไม่สามารถควบคุมทัศนคติในด้านลบที่มีต่อกันได้ ทำให้เมื่อมีงานหรือกิจกรรมสาธารณะในพื้นที่ ทั้งสองฝ่ายจะไม่ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน กล่าวคือ หากเป็นงานของฝ่ายท้องที่ ผู้ใหญ่บ้านก็จะไม่ขอความช่วยเหลือจากเทศบาล หรือหากเป็นงานของเทศบาล เทศบาลก็เลือกที่จะดำเนินการด้วยตนเองโดยไม่แจ้ง หรือบอกกล่าวไปยังผู้ใหญ่บ้านหากไม่มีความจำเป็น ซึ่งเป็นลักษณะที่เรียกว่า

“ต่างคนต่างทำ” นั่นเอง ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวในการร่วมมือกันทำงานนั้นหลักสำคัญอยู่ที่ สัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองท้องถิ่นและผู้ปกครองท้องถิ่น นั่นเอง

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่น จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานร่วมกัน ระหว่างการปกครองท้องถิ่นและการบริหารท้องถิ่นพบว่า สัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความร่วมมือกันในการทำงาน ดังนั้น แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงอยู่ที่ “การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน” ระหว่างทั้งสองฝ่ายให้เกิดขึ้นและ “สร้างทัศนคติในการทำงานร่วมกันเพื่อประชาชน” แม้การนำเสนอแนวทางดังกล่าวจะเป็นเสมือนคำพูดแบบกำปั้นทุบดิน แต่ก็เป็นความจริงที่ว่า มีบางเทศบาลที่ผู้นำท้องถิ่น และผู้ปกครองท้องถิ่นมาจากการเมืองคนละขั้วหรือมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ไม่เหมือนกัน แต่ทั้งสองฝ่ายก็สามารถทำงานร่วมกันได้ ทั้งนี้เนื่องจากทั้งสองฝ่ายที่มีความร่วมมือกันอย่างดีมักจะให้ข้อมูลว่า ต้องมองข้ามความขัดแย้งส่วนตัวโดยมุ่งเน้นที่ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นหลักโดยให้เหตุผลว่า ทั้งสองฝ่ายมาจากการเลือกตั้งที่ประชาชนเลือกให้มาทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการทำงานเพื่อชุมชน ดังนั้น หากทำให้ทัศนคติดังกล่าว ถูกนำไปปรับใช้กับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทั้งทางการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นได้ ก็จะสามารถความร่วมมือในการทำงานระหว่างกันได้ แต่หากยังไม่สามารถปรับทัศนคติให้มุ่งทำงานเพื่อประชาชนได้ ความร่วมมือก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ผลของการทำงานเพื่อชุมชนก็ยากที่จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกัน ยังเกิดขึ้นได้จาก “การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง” ให้ประชาชนมีความใส่ใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจการทำงานและขอบเขตความรับผิดชอบของสถาบันการเมืองในชุมชน และให้เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ถูกต้องในระบอบประชาธิปไตย เพราะจะสามารถทำให้ทั้งผู้ปกครองท้องถิ่นและท้องถิ่นมีความเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำความผิด และมุ่งต่อการทำงานที่เป็นสาธารณะประโยชน์ เพราะเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวของพวกเขาสามารถส่งผลต่อความไว้วางใจในการเลือกตั้งในภายภาคหน้าจากประชาชน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีสถานภาพเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทหนึ่งอยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาของนายอำเภอ สังกัดกระทรวงมหาดไทย แต่ทั้งนี้มิได้ถูกจัดให้เป็นข้าราชการ มิได้เป็นพนักงาน และมีได้เป็นลูกจ้าง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแล้วก็จะพบว่า ทั้งกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน มิได้เป็นผู้ที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณประเภทเงินเดือน ดังที่ บงกชมาศ เอกเอี่ยม (2557) กล่าวไว้ว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ในสภาพกึ่งข้าราชการประจำกึ่งข้าราชการการเมือง ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาของนายอำเภอซึ่งเป็นข้าราชการประจำ แต่มีที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในลักษณะเดียวกับนักการเมือง และดังที่ ภทริยา เทพขจร (2553) กล่าวว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดกรมการปกครองภายใต้การกำกับดูแลของนายอำเภอ แต่มิได้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

2. จากการศึกษาจัดแบ่ง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ออกเป็น 3 ลักษณะ กล่าวคือ 1) บทบาทในอุดมคติ เป็นบทบาทที่ประชาชนในพื้นที่คาดหวังว่ากำนัน และผู้ใหญ่บ้านจะสามารถทำให้แก่ตนได้ แม้ในบางครั้งอาจไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม 2) บทบาทที่ตนเข้าใจหรือรับรู้ เป็นบทบาทที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านรับรู้ร่วมกันถึงอำนาจหน้าที่ของตนที่มีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นั่นคือ การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้กับลูกบ้านของตน ซึ่งอยู่ในขอบเขตของเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 3) บทบาทที่แสดงออกจริง เป็นบทบาทที่กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ได้นำทั้งความคาดหวังและตามอำนาจหน้าที่ตามที่ตนรับรู้มาบูรณาการ และแสดงออกตามทัศนคติและความสามารถของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านแต่ละคน ซึ่งอาจมีความเหมือนหรือแตกต่างกันบ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและข้อจำกัดในแต่ละช่วงเวลาด้วย ซึ่งการแบ่งบทบาทของผู้นำท้องที่ดังกล่าวนี้ เป็นไปตามแนวคิดของ Allport (สุภา สุกุลเงิน, 2545)

3. จากการศึกษาที่พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นทั้งตัวแทนของรัฐ และเป็นตัวแทนของประชาชน ทั้งนี้เนื่องจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านดำเนินการภายใต้สายการบังคับบัญชาของนายอำเภอ สังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยได้รับเงินตอบแทนจากรัฐ ทำหน้าที่หลักในการช่วยเหลือนายอำเภอในกิจการต่างๆ แต่อย่างไรก็ตาม กำนันและผู้ใหญ่บ้านได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในพื้นที่ให้ดำรงตำแหน่งที่ถือเป็นหัวหน้าประชาชนในหมู่บ้านและตำบล ซึ่งต้องมีหน้าที่ในการดูแลทุกข์สุขของลูกบ้าน โดยการประสานขอความช่วยเหลือจากส่วนราชการต่างๆ ในหน้าที่ที่ส่วนราชการนั้นเกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และยังประโยชน์สุขให้แก่ลูกบ้านของตน ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ อินทโชติ (2554) ซึ่งแบ่งบทบาทของผู้ใหญ่บ้านว่ามีฐานะเป็นตัวแทนของราชการ และมีฐานะเป็นผู้นำในทางสังคมหรือเป็นผู้นำชุมชนอีกด้วย

4. จากการศึกษาที่พบความร่วมมือระหว่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กับเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่น โดยบทบาทที่เห็นได้ชัดที่สุดคือ การร่วมมือกันในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแต่ละคนจะแสดงออกซึ่งบทบาทที่แตกต่างกัน เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการชุมชน การจัดประชุมประชาคม การจัดทำแผนพัฒนา ฯลฯ ซึ่งการแสดงบทบาทนี้มีความสอดคล้องกับข้อสรุปในงานวิจัยของ สมคิด เลิศไพฑูรย์, นริศชา ละม้ายอินทร์, กิตติพงศ์ กมลธรรมวงศ์, และเอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล (2553) ที่ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับเทศบาลคือ มีหน้าที่ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเป็นผู้เสนอความต้องการของราษฎรในท้องที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และนอกจากนี้ยังมีบทบาทอื่นๆ ที่ถือเป็นความร่วมมือกันนอกจากการทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น การระดมประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การสนับสนุนข้อมูล การร่วมกันตัดสินใจการบริหารงบประมาณ การขอความร่วมมือในงานที่ต้องใช้ความรู้ เทคนิคเฉพาะ และการขอความร่วมมือสิ่งอุปกรณ์ในการดูแลพื้นที่ ฯลฯ

5. จากผลการศึกษาที่พบว่า ความร่วมมือของผู้ปกครองท้องที่และผู้บริหารท้องถิ่นขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพที่ทั้งสองฝ่ายมีระหว่างกันและกัน โดยสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นนั้นจะดีหรือไม่ สามารถแยกออกเป็น 2 ประเด็นคือ

5.1 การมาจากกลุ่มการเมืองเดียวกัน ในกรณีนี้ ทั้งสองฝ่ายจะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี เนื่องจากการช่วยกันทำงานเปรียบได้กับการช่วยกันสร้างฐานการเมืองหรือการรักษารฐานเสียงที่มีอยู่ให้มีความเป็นปึกแผ่นและมั่นคง ดังนั้นเมื่อมีโครงการในหน้าที่ของฝ่ายใดเกิดขึ้นก็ตาม จะสามารถขอความร่วมมือ

กับอีกฝ่ายได้เสมอ สัมพันธภาพที่ดีนี้ส่งผลให้ประชาชนจะได้รับความสะดวกและประโยชน์ในการทำโครงการต่างๆ เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

5.2 การที่ผู้ปกครองท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมาจากคนละกลุ่มการเมืองกัน ในกรณีที่ผู้ใหญ่บ้านและผู้บริหารท้องถิ่นไม่ได้มาจากกลุ่มการเมืองเดียวกัน หรือ “คนละขั้ว” อาจก่อให้เกิดช่องว่างในการติดต่อสื่อสารในการขอความร่วมมือ รวมถึงความไม่สนใจในการขอความร่วมมือในการดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังเกิดกรณีที่มีการขอความร่วมมือไปแล้วแต่ไม่ได้รับความร่วมมือกลับมา จึงไม่ต้องการให้ความช่วยเหลือกลับไปเป็นการตอบแทน และยังมีกรณีที่ไม่ต้องการให้อีกฝ่ายสามารถสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับและชื่นชมจากประชาชน เพราะจะทำให้ฝ่ายตรงข้ามได้รับคะแนนนิยมมากขึ้น และส่งผลถึงคะแนนนิยมในการเลือกตั้งครั้งต่อไปด้วยเช่นกัน ในกรณีดังกล่าวนี้ จะเกิดปรากฏการณ์ต่างฝ่ายต่างทำงานในหน้าที่ของตนเองโดยไม่ขอและไม่ให้ความร่วมมือกับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งผลที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนคือ แม้ว่าจะมีผู้รับผิดชอบดำเนินการให้ แต่งานที่ออกมามักเป็นงานที่ไม่ได้ผ่านความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ขาดการระดมความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความหลากหลาย แต่กลับเกิดการผูกขาดทางความคิดและการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการเสียโอกาสในการได้รับผลงานที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเกิดกรณีที่ผู้ปกครองท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมาจากคนละกลุ่มการเมือง แต่ส่วนใหญ่แล้วทั้งสองฝ่ายสามารถให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยให้เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ที่ตนเองต้องทำให้กับประชาชนในพื้นที่อยู่แล้ว และหากไม่ให้ความร่วมมือกับอีกฝ่ายอาจทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีในสายตาประชาชนได้ที่ไม่สามารถแยกระหว่างเรื่องส่วนตัวทางการเมืองและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบอีกทั้งการให้ความร่วมมือกับอีกฝ่าย แม้จะอยู่กลุ่มการเมืองฝ่ายตรงข้ามยังถือเป็นโอกาสในการแย่งชิงคะแนนนิยมจากประชาชนในพื้นที่ทางการเมืองจากอีกฝ่ายหนึ่งด้วยเช่นกัน นอกจากนี้แล้ว ยังมีกรณีที่ผู้ปกครองท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นไม่ได้เป็นกลุ่มการเมืองเดียวกันแต่ก็ได้เป็นกลุ่มการเมืองที่ตรงข้ามกัน ในกรณีดังกล่าวนี้ ความร่วมมือมักเป็นไปในแนวทางที่ดี กล่าวคือ ทั้งสองฝ่ายมักมีการพูดคุยขอความร่วมมือกันอย่างปกติและมักได้รับความร่วมมือกลับมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงเมื่อมีการอบรมให้ความรู้กับทางฝ่ายปกครองท้องถิ่นและทางฝ่ายการบริหารท้องถิ่น ถึงความจำเป็นในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน การมองข้ามความขัดแย้งส่วนตัวเมื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งสาธารณะ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและส่วนร่วม
2. ข้าราชการในระดับที่สูงกว่า ที่มีหน้าที่สั่งการ ควบคุม และกำกับดูแล ควรใช้กลยุทธ์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีกันในหมู่นักปกครองและนักบริหารในพื้นที่
3. ควรมีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจากประชาชนให้มากที่สุด เพื่อเป็นการสอดส่องดูแล ผู้ปฏิบัติหน้าที่ว่าละเลยต่อการปฏิบัติงานให้กับชุมชนตามบทบาท อำนาจหน้าที่หรือไม่ และเพื่อเป็นการป้องปรามผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้มีจิตสำนึกเพื่อประชาชนให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกันในพื้นที่อื่นๆ เพื่อเป็นการสร้างแบบแผนในการอธิบายเรื่องดังกล่าวได้อย่างแม่นยำและกว้างขวาง ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละพื้นที่อาจมีพฤติกรรมทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป
2. ควรมีการศึกษาถึงการรับรู้ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของผู้ปกครองท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นจากประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง สัมฤทธิ์ผล

เอกสารอ้างอิง

- จุมพล หนิมพานิช. (2545). **สังคมและวัฒนธรรม** (พิมพ์ครั้งที่ 13). เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยศาสตร์กับสังคม สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัชชัย จันทร์สว่าง. (2545). **บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการทำงานร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาอำเภอป่าพะยอม จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2549). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไทรทัศน์ มาลา. (2559). **การคงอยู่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในบริบทของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น: กรณีศึกษาจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- บงกชมาศ เอกเอี่ยม. (2557). **กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน: บทบาทและภาวะความเป็นผู้นำ กับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่**. เอกสารการประชุมวิชาการการพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4. 47-56.
- ประสิทธิ์ อินทโชติ. (2554). **บทบาทของผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในจังหวัดชลบุรี**. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพชรภัทร พิงรำพรรณ. (2556). **แนวทางการจัดการความรู้ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรียา เทพขจร. (2553). **ข้อสังเกตเกี่ยวกับสถานะของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 กับอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน**. ผู้ตรวจการแผ่นดิน, 3(1), 59-78.
- ยอดชาย ชูติกาโม. (2561, (สิงหาคม). **พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ รัตนโกสินทรศก 116: ปฐมบทการปกครองท้องถิ่นไทย**. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 5, 67-94.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์, นริศษา ละม้ายอินทร์, กิตติพงศ์ กมลธรรมวงศ์, และเอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล. (2553). **การดำรงอยู่ของตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักวิชาการ. (2559). **อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของกำนันผู้ใหญ่บ้าน**. สืบค้น ธันวาคม 20, 2563 จาก <http://www.parliament.go.th/library>.

- สุภา สุกุลเงิน. (2545). **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). **ทฤษฎีสังคมวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาคุณภาพบริการ คุณค่าที่รับรู้ องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอิทธิพล
ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

A Study of Service Quality, Perceived Value, Elements of Tourist
Attractions Influencing the Satisfaction of Tourists Visiting Attractions
in Sukhothai Province

ภคสุภา เพชรรัตน์ภาพร*, สุธธิภัทร อัสววิชัยโรจน์**
Pakasupa Petcharatpaporn, Sutthipat Assawavichairoj

Received: July 14, 2020 Revised: December 15, 2020 Accepted: January 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพการบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย เก็บข้อมูลด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น และการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย และมีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป จำนวนรวม 398 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย มากที่สุด รองลงมาเป็นปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ เรียงตามลำดับ ส่วนปัจจัยคุณภาพการบริการไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ: คุณภาพการบริการ, ความพึงพอใจ, คุณค่าที่รับรู้, องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

---

* นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนานาชาติแอสตัมพอร์ต

** อาจารย์ ดร.ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนานาชาติแอสตัมพอร์ต

Abstract

The objectives of this research were to study Service quality, Perceived value, Elements of tourist attractions (4As) influencing the satisfaction of tourists visiting attractions in Sukhothai province. Use Non-probability Sampling and Purposive Sampling. The sample consisted of 398 Thai tourists who were 20 years old or more and visited attractions in Sukhothai province. The research instrument was a questionnaire (online). The inferential statistics used Multiple Regression.

The findings were the factor of tourist attractions (4As) influence the satisfaction of tourists visiting the Sukhothai province the most, followed by the perceived value factors influence the satisfaction of tourists visiting the Sukhothai province respectively. As for the service quality factors do not influence the satisfaction of tourists visiting the Sukhothai province with a significant at the level of .05.

Keywords: Service Quality, Satisfaction, Perceived Value, Elements of Tourist Attractions

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินมหาศาลหมุนเวียนในประเทศไทย และส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถนำไปพัฒนาประเทศและท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและน่าสนใจอยู่มากมายหลายประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณี เป็นต้น

แต่เนื่องจากสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า รายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นทางการท่องเที่ยวจึงมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวในประเทศ และการกระตุ้นแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองผ่านมาตรการหักลดหย่อนภาษี และกระจายประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562, ก) จากสถานการณ์ไทยเที่ยวไทย พบว่า เดือนธันวาคม 2562 อัตราการขยายตัวสูงสุด 3 อันดับแรก “ไทยเที่ยวไทย” จังหวัดสุโขทัยมีการขยายตัวสูงสุด เป็นอันดับที่หนึ่งของไทยเที่ยวไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562, ข) อาจเนื่องด้วยสุโขทัยเป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่งดงาม ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะของชาวสุโขทัย มีประวัติศาสตร์ยาวนานเพราะเป็นราชธานีแห่งแรกของประเทศไทย และได้รับการยกย่องจาก UNESCO ให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ให้ความสำคัญมาก และเป็นจังหวัดที่ถูกจับตามองเป็นพิเศษ โดยเลือกจังหวัดสุโขทัยมาเป็นต้นแบบ เพราะได้เล็งเห็นถึงศักยภาพและความพร้อมในหลายๆ ด้าน ซึ่งการทำงานของหน่วยงานจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมถึงผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวต่างก็ให้ความสำคัญและช่วยกันผลักดันการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย และการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้สำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ของของยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้วิจัยได้สรุป แสดงดังภาพ 1

ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า บริการ การอำนวยความสะดวก และการสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวผ่านการตลาด
ยุทธศาสตร์ที่สอง	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่หก	<ul style="list-style-type: none"> การบูรณาการ การบริหาร การจัดการการท่องเที่ยวและกีฬาทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ

ภาพ 1 เป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564) (ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง ยุทธศาสตร์ที่สอง ยุทธศาสตร์ที่หก) (ปรับปรุงจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562, ก)

จากภาพ 1 แสดงให้เห็นถึงการมุ่งเน้นมาตรการและแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และจากยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า เกี่ยวข้องกับการบริการและสินค้าทางการท่องเที่ยว ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่า แนวความคิดของ เลิศพร ภาระสกุล (2559, หน้า 506-507) ได้กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจต่อองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการวัดที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจโดยรวมของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวทั้งหมด ซึ่ง Cooper & Boniface (1998) และ Collier & Harraway (1997) ได้กล่าวคล้ายกันว่า แหล่งท่องเที่ยว เป็นสถานที่สำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ปัจจัยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการวัดความพึงพอใจโดยแยกวัดเป็นส่วนๆ หรือ เรื่องๆ จะทำให้ทราบว่าจะองค์ประกอบส่วนไหนที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่พอใจ ส่วนไหนควรเปลี่ยนแปลงและสิ่งไหน ควรแก้ไข

ซึ่งการที่จะทำให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้นั้นจะต้องมีการร่วมมือ ร่วมแรงและร่วมใจจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อที่จะแก้ไขปัญหา ปรับปรุงจุดบกพร่อง เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนสืบไป และเนื่องจากเป้าหมายประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นวาระที่สำคัญของชาติ ซึ่งเป็นหัวใจหลักที่สำคัญของอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวที่ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวทั่วประเทศต่างก็ให้ความสำคัญ และได้้นำเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ไปใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการพัฒนาภายใต้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน และการกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบาย การท่องเที่ยวแห่งชาติ ซึ่งจากการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ยังไม่ได้บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาคาดหวังว่ายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยจะได้รับการ ผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา, 2562, ก) ซึ่งจะมุ่งเน้นกิจกรรมที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาเพื่อวางรากฐาน การพัฒนาในระยะถัดไป พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาให้บังเกิดผลสำเร็จ เป็นรูปธรรม

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไขหรือพัฒนา เพื่อจะได้นำผลที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการมีส่วนร่วมในการนำเสนอต่อภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับที่กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2560-2564 ขึ้น ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการยึดคนเป็น ศูนย์กลางของการพัฒนา การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจของประชาชน ในการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติอย่างบูรณาการและเป็นองค์รวม โดยผ่าน กระบวนการศึกษา วิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาจากทุกภาคที่เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหา แนวทางการทำงาน และการปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนแผนดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติอย่างบูรณาการโดยแท้จริงเพื่อให้ประเทศไทยเป็น แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า หัวข้อดังกล่าวยังมีน้อยมาก และยังไม่ครอบคลุมทั้ง 3 แนวคิด โดยการนำปัจจัยทั้ง 3 ได้แก่ ปัจจัยคุณภาพบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ และปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัจจัยคุณภาพบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ และปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As เพื่อที่จะได้ทราบถึงข้อเท็จจริงว่าปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูลและสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนในเขตพื้นที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัยและเป็นต้นแบบให้กับพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ในประเทศไทยต่อไปได้ในอนาคต

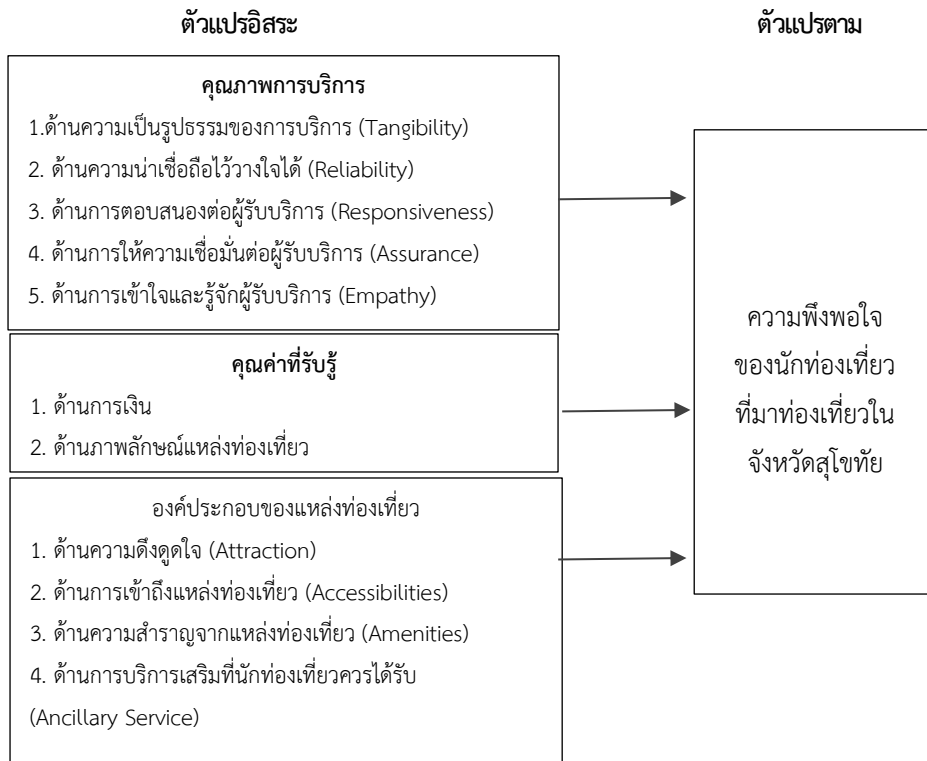
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยคุณภาพบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดคุณภาพการบริการ

คุณภาพการบริการมีส่วนเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของลูกค้าและตัวตั้งที่จะนำไปสู่การค้นหารีธีที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ เพื่อให้ลูกค้าเกิดการรับรู้ในด้านบวกเกี่ยวกับการบริการ (Westbrook, 1981) และคุณภาพการบริการขึ้นอยู่กับองค์ประกอบระหว่างบุคคลของการให้บริการ คุณภาพของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ปฏิสัมพันธ์ที่ตีระหว่างผู้รับบริการกับผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินความพึงพอใจโดยรวมต่อคุณภาพการบริการ (Parasuraman, Zeithaml, & Berry, 1988) ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวความคิดคุณภาพการบริการของ Zeithaml, Parasuraman & Berry (1990) เป็นตัวแปรในงานวิจัยครั้งนี้ และพบว่า คุณภาพการบริการมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ถึงแม้ความสัมพันธ์จะอยู่ในระดับต่ำ (มนัสสินี บุญมีสง่า, ภาพิมล ปิ่นแก้ว, และปาลีณี สุกุลตั้งมณีรัตน์, 2556) และคุณภาพการบริการมีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (ณัฐรัฐพร ปัญจพันธ์, นภาพรรณ เนตรประดิษฐ์, และเกศรา สุขเพชร, 2560)

แนวคิดคุณค่าที่รับรู้

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยใช้แนวความคิดทฤษฎีคุณค่าที่รับรู้ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ใช้ทฤษฎีของ Bolton & Drew (1991) และด้านภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวใช้ทฤษฎีของ Baloglu & McCleary (1999) มาพัฒนาเป็นตัวแปรในงานวิจัย และจากการค้นคว้างานวิจัยคุณค่าที่รับรู้ ผู้วิจัยพบว่า คุณค่าที่รับรู้จากแหล่งท่องเที่ยวด้านการเงินมีผลต่อความพึงพอใจ และการรับรู้ต่อแหล่งท่องเที่ยวมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (อภิตยา บัวศรี, และสุพาดา สิริกุดตา, 2558) การรับรู้คุณภาพและการรับรู้ภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวปลายทางมีความสัมพันธ์กับการรับรู้คุณค่าสถานที่ท่องเที่ยวและความพึงพอใจ และการรับรู้คุณค่าสถานที่ท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Aliman, Hashim, Wahid, & Harudin, 2014) การรับรู้คุณค่าด้านราคาและการรับรู้คุณค่าจากการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Irena, 2015) และการรับรู้ภาพลักษณ์ที่หมาย การรับรู้คุณค่าสถานที่ท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Ramseook-Munhurrana, Seebalucka, & Naidoo, 2015)

แนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

แนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวของ Cooper & Boniface (1998) ซึ่งได้อธิบายว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่สำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 4As ได้แก่ 1.ความดึงดูดใจ (Attraction) 2.การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibilities) 3.ความสำราญจากแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) 4.การบริการเสริมที่นักท่องเที่ยวควรได้รับ (Ancillary service) ซึ่งทั้ง 4 องค์ประกอบนี้มีผู้ใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาเป็นจำนวนมาก และผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นแนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความครอบคลุมและเหมาะสมเพียงพอต่อการศึกษาดังองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย และจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยดึงดูดด้านแหล่งท่องเที่ยวและด้านที่พักแรมมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ (ดวงกมล บุญทวีทรัพย์, 2555) และความคาดหวังกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคม, ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม, ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก, ด้านสาธารณูปโภค, ด้านสิ่งดึงดูดใจ, ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย (ทัศนยา เกื้อแสง, เยาวดี ศรีราม, และวิฑิต บัวปรอท, 2555)

แนวคิดความพึงพอใจ

จากแนวคิดความหมายและการให้คำนิยามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักวิชาการหลายๆ ท่าน ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง “ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อการใช้บริการ ซึ่งมักจะเกิดจากการที่ผู้รับบริการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองหรือเป็นไปตามที่คาดหวัง เมื่อนั้นความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น” และผู้วิจัยยังพบว่า Naumann, & Giel (1995) ได้เสนอถึงแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีตของแต่ละบุคคลโดยมี 3 องค์ประกอบ ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ คือ

1. ด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้รับบริการจากการได้รับสินค้าหรือการบริการที่มีคุณภาพสูง ซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ

2. ด้านราคา มีอิทธิพลมากที่สุดเพราะเมื่อราคาสินค้าหรือบริการมีความยุติธรรม ลักษณะของสินค้าดี และมีคุณภาพก็จะสามารถทำให้ผู้รับบริการเห็นได้ว่าราคามีความเหมาะสมกับสินค้าหรือบริการนั้นๆ ซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจ แต่ในทางกลับกันหากผู้รับบริการเกิดรู้สึกว่าสินค้าหรือบริการไม่มีความเหมาะสมกับราคาก็จะทำให้ความไม่พึงพอใจเกิดขึ้นกับตัวสินค้าหรือบริการนั้นๆ

3. ด้านภาพลักษณ์ การมีภาพลักษณ์ที่ดี บริการมีคุณธรรมไม่มีการเอารัดเอาเปรียบ และการมีความรับผิดชอบ ต่อสังคมจะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ

ซึ่งแนวคิดของ Naumann & Giel ข้างต้นผู้วิจัยพบว่า สอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ตามแนวคิดที่สำคัญของ Zeithaml & Bitner (2009) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการ คือ 1.คุณภาพการบริการ 2.คุณภาพสินค้า 3.ราคา 4.ปัจจัยตามสถานการณ์ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นต้น และ 5.ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อารมณ์ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ประการนี้มีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับรู้ของผู้รับบริการถึงสิ่งที่ตนได้รับจริงจากผู้ให้บริการ และเป็นตัวเปรียบเทียบกับความคาดหวัง ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้คือระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ แต่อย่างไรก็ตามผู้รับบริการส่วนใหญ่มักจะตัดสินเกี่ยวกับสินค้าและราคาโดยผ่านการรับรู้คุณค่าที่ลูกค้ารับรู้ได้จากประสบการณ์จริงที่ได้รับ (Kotler & Armstrong, 2010) ซึ่งจากแนวคิดความพึงพอใจของ Naumann & Giel (1995) และ Zeithaml & Bitner (2009) ผู้วิจัยพบว่า ความพึงพอใจ ประกอบด้วย 6 ปัจจัยดังต่อไปนี้ 1.ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ 2.ปัจจัยด้านคุณภาพสินค้า 3.ปัจจัยด้านราคา 4.ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ 5.ปัจจัยตามสถานการณ์ และ 6.ปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัย จากสถิติรายงานเบื้องต้นเดือนสิงหาคม 2562 มีจำนวนรวม 50,521 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Domestic Tourist) และนักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Day Visitor) ที่เคยท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัย จำนวนตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้สูตรการหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) ใช้เมื่อทราบจำนวนประชากร ดังนั้นจากการใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้เท่ากับ 397 ตัวอย่าง แต่ในการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนของข้อมูลที่สามารถนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติได้ จำนวนรวม 398 ตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ทั้ง 398 ตัวอย่าง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจาก

นักท่องเที่ยวชาวไทย เพศชายและเพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ที่เคยท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัย

เกณฑ์การคัดเลือกและคัดออก

เกณฑ์การคัดเลือก

1. ต้องเคยท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัย
2. ต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง

เกณฑ์การคัดออก

1. ผู้ที่ไม่เคยท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัย
2. ผู้ที่มีอายุไม่ถึง 20 ปี
3. ผู้ที่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อการทำงาน (เนื่องจากอยู่ในเงื่อนไขตามหลัก

สากล) สหพันธ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of Official Travel Organization: IUOTO) (Goeldner & Ritchie, 2006)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามคุณภาพบริการ คุณค่าที่รับรู้ องค์กรประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย รูปแบบออนไลน์ โดยมีข้อคำถาม จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยคุณภาพการบริการ จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ จำนวน 2 ข้อ และปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 11 ข้อ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.33-1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.80 ทุกด้าน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยคุณภาพการบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนจะทำการทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความมีอิทธิพลระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ปัจจัยคุณภาพการบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ และปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (4As) กับตัวแปรตาม คือความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย จึงทำการทดสอบก่อนว่าตัวแปรแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันหรือเกิดเป็น Multicollinearity หรือไม่ ซึ่งตัวแปรอิสระแต่ละตัวจะต้องไม่มี

ความสัมพันธ์กัน โดยที่ค่า VIF น้อยกว่า 10 จึงจะแสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน นั่นแสดงว่าไม่ก่อให้เกิด Multicollinearity และในส่วนของ การพิจารณา ค่าการยอมรับ (Tolerance) โดยที่ค่าการยอมรับ จะมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ถ้าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรเป็นอิสระกัน แต่ถ้าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าเกิดปัญหา Collinearity นั่นคือ ถ้าค่า Tolerance < 0.1 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น (วิชสุดา ร้อยพิลา, และปรีดา ไชยา, 2558) ซึ่งผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นของงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่า ค่าการยอมรับ กับ ค่า VIF ของตัวแปรต้นทุกตัวแปร มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้ จึงเป็นค่าที่สามารถยอมรับได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการทดสอบสมมติฐาน ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในลำดับต่อไป ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ตาราง 1 ปัจจัยคุณภาพการบริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

ปัจจัยคุณภาพการบริการ	ความพึงพอใจ				Collinearity Statistics	
	β	t	sig	การแปลผล	Tolerance	VIF
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	.265	3.834	.000	มีอิทธิพล	.303	3.296
ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้	.073	.902	.368	ไม่มีอิทธิพล	.222	4.497
ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ	.042	.527	.599	ไม่มีอิทธิพล	.225	4.441
ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ	.228	2.925	.004	มีอิทธิพล	.239	4.190
ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ	.122	1.563	.119	ไม่มีอิทธิพล	.238	4.210

Note: *Sig<.05, $R^2 = .430$, Adjusted $R^2 = .423$, $F = 59.264$, Sig of $F = .000$

จากตาราง 1 พบว่า F-test ($F = 59.264$, Sig of $F = .000$) ปฏิเสธ Null Hypothesis ($H_0 = 0$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สรุปว่า ตัวแปรอิสระ 2 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ 42.3% (Adjusted $R^2 = .423$) โดยที่ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ($\beta = .265$, Sig. = .000) มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย มากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ ($\beta = .228$, Sig. = .004) เรียงตามลำดับ ส่วนด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ และด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 2 ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้	ความพึงพอใจ				Collinearity Statistics	
	β	t	sig	การแปลผล	Tolerance	VIF
ด้านการเงิน	.282	6.096	.000	มีอิทธิพล	.601	1.665
ด้านภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว	.490	10.594	.000	มีอิทธิพล	.601	1.665

Note: *Sig<.05, $R^2 = .493$, Adjusted $R^2 = .491$, $F = 192.313$, Sig of $F = .000$

จากตาราง 2 พบว่า F-test ($F = 192.313$, Sig of $F = .000$) ปฏิเสธ Null Hypothesis ($H_0 = 0$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สรุปว่า ตัวแปร 2 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ 49.1% (Adjusted $R^2 = .491$) โดยที่ด้านภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว ($\beta = .490$, Sig. = .000) มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการเงิน ($\beta = .282$, Sig. = .000) เรียงตามลำดับ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 3 ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As	ความพึงพอใจ				Collinearity Statistics	
	β	t	sig	การแปลผล	Tolerance	VIF
ด้านความดึงดูดใจ	.470	11.573	.000	มีอิทธิพล	.613	1.631
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	.085	1.539	.125	ไม่มีอิทธิพล	.333	3.003
ด้านความสำราญจากแหล่งท่องเที่ยว	.095	1.821	.069	ไม่มีอิทธิพล	.373	2.681
ด้านการบริการเสริมที่นักท่องเที่ยวควรได้รับ	.256	4.865	.000	มีอิทธิพล	.366	2.732

Note: *Sig<.05, $R^2 = .603$, Adjusted $R^2 = .599$, $F = 149.330$, Sig of $F = .000$

จากตาราง 3 พบว่า F-test ($F = 149.330$, Sig of $F = .000$) ปฏิเสธ Null Hypothesis ($H_0 = 0$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สรุปว่า ตัวแปร 2 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ 59.9% (Adjusted $R^2 = .599$) โดยที่ด้านความดึงดูดใจ ($\beta = .470$, Sig. = .000) มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย มากที่สุด

รองลงมาเป็นด้านการบริการเสริมที่นักท่องเที่ยวควรได้รับ ($\beta = .256$, Sig.= .000) เรียงตาม ลำดับ ส่วนด้านความสำราญจากแหล่งท่องเที่ยว และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 4 ปัจจัยคุณภาพการบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย โดยรวม

ปัจจัย	ความพึงพอใจ				Collinearity Statistics	
	β	t	sig	การแปลผล	Tolerance	VIF
คุณภาพการบริการ	.074	1.395	.164	ไม่มีอิทธิพล	.354	2.826
คุณค่าที่รับรู้	.312	6.277	.000	มีอิทธิพล	.402	2.489
องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As	.464	9.141	.000	มีอิทธิพล	.386	2.588

Note: *Sig<.05, $R^2 = .608$, Adjusted $R^2 = .605$, F= 203.893, Sig of F= 000

จากตาราง 4 พบว่า F-test (F= 203.893, Sig of F= 000) ปฏิเสธ Null Hypothesis ($H_0 = 0$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สรุปว่า ตัวแปร 2 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ 60.5% (Adjusted $R^2 = .605$) โดยที่ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As ($\beta = .464$, Sig.= .000) มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย มากที่สุด รองลงมาเป็นปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ($\beta = .312$, Sig.= .000) เรียงตามลำดับ ส่วนปัจจัยคุณภาพบริการไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐาน ได้แก่ ปัจจัยคุณภาพการบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ดังนี้

1. ปัจจัยคุณภาพการบริการ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยคุณภาพการบริการไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย
2. ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

3. ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

อภิปรายผล

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพการบริการ ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยคุณภาพการบริการ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยคุณภาพการบริการไม่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับแนวความคิดของ Ojha (1982) ที่กล่าวว่า มีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยที่ยังคงมีความพึงพอใจทุกๆ ที่ประสบปัญหา เช่น ความล่าช้า ความไม่สะอาด และก็ยังคงมีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยที่มีความไม่พึงพอใจต่อบริการที่ดีที่สุด หรือสภาวะแวดล้อมที่สะดวกสบายที่สุด ซึ่งคุณลักษณะทางด้านกายภาพที่ดีที่สุดอาจไม่สามารถทดแทนความไม่พึงพอใจได้ ซึ่งจากผลการศึกษาของผู้วิจัยและจากแนวความคิดของ Ojha อาจสรุปได้ว่า คุณภาพการบริการไม่ได้มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจเสมอไป

2. ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยคุณค่าที่รับรู้มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งสอดคล้องกับ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวตามแนวคิดที่สำคัญของ Zeithaml & Bitner (2009) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการประกอบด้วยปัจจัย 5 ประการ คือ 1. คุณภาพการบริการ 2. คุณภาพสินค้า 3. ราคา 4. ปัจจัยตามสถานการณ์ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นต้น และ 5. ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อารมณ์ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ประการนี้มีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับรู้ของผู้รับบริการถึงสิ่งที่ตนได้รับจริงจากผู้ให้บริการและเป็นตัวเปรียบเทียบกับความคาดหวัง ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้คือ ระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อหิตยา บัวศรี, และสุพาดา สิริกุดตา (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งพบว่า คุณค่าที่รับรู้จากแหล่งท่องเที่ยวด้านการเงินมีผลต่อความพึงพอใจและการรับรู้ต่อแหล่งท่องเที่ยวมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

3. ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 4As มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงมล บุญทวีทรัพย์ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยดึงดูดด้านแหล่งท่องเที่ยวและด้านที่พักแรมมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวของสุโขทัยอย่างจริงจัง โดยการประชาสัมพันธ์ โฆษณาผ่านทุกช่องทาง อาทิเช่น โทรทัศน์ เว็บไซต์ต่างๆ Facebook LINE นิตยสาร วารสารและสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งควรมีการทำพาสปอร์ตสำหรับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความอยากท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์มากขึ้น

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรื่องป้ายบอกทาง หรือป้ายที่สำคัญๆ ควรดูแลจัดการเรื่องป้ายบอกทางไปในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัยให้มีความชัดเจน และง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น ป้ายบอกทางไปอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ควรมีป้ายบอกทางที่มากขึ้นและมีความชัดเจนตั้งแต่ถนนสายหลักไปถึงตัวอุทยานเพื่อป้องกันการสับสนของผู้เดินทาง

3. การบริหารจัดการในสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ควรมีการจัดระเบียบร้านค้าให้ดี ราคาค่าบริการต่างๆ ควรอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมไม่แพงเกินไป เพื่อเป็นการดึงดูดและส่งเสริมให้คนอยากมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และของที่ระลึกควรทำให้มีความหลากหลายและเป็นราคาที่นักท่องเที่ยวสามารถจับต้องได้ ควรทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่นประจำจังหวัด มีชื่อเสียงที่โด่งดังออกไปทั่วประเทศและทั่วโลก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของคนในชุมชนผู้ประกอบการร้านค้า รวมไปถึงพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อร่วมกันแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยให้มีความเป็นรูปธรรมชัดเจน

2. การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบบ Focus group เพื่อเป็นการระดมความคิดเห็นร่วมกันในกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). **ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2560-2564**. สืบค้น พฤศจิกายน 19, 2563 จาก http://www.mots.go.th/old/more_news.php?cid=66&filename=index
- _____. (2562). **สถิตินักท่องเที่ยว ปี 2562**. สืบค้น ธันวาคม 1, 2562, จาก https://www.mots.go.th/old/more_news.php?cid=525&filename=index
- _____. (2562, ก). **สถานการณ์ท่องเที่ยว เดือนธันวาคม 2562**. สืบค้น กุมภาพันธ์ 9, 2563, จาก https://www.mots.go.th/images/InfographicStatistic/INFO_Dec62.jpg
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562, ข). **ทิศทางท่องเที่ยวไทยในปี 2562**. สืบค้น ธันวาคม 10, 2562, จาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-thailand-2562/>
- ณัฐรัฐพร ปัญจพันธ์, นภาพรณ เนตรประดิษฐ์, และเกศรา สุกเพชร. (2560). ความภักดีเชิงเจตคติในฐานะปัจจัยคั่นกลางที่เชื่อมโยงคุณภาพบริการ ความพึงพอใจ และภาพลักษณ์มีอิทธิพลต่อความภักดีเชิงพฤติกรรม: กรณีลูกค้าที่มาใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 57(2), 106-141.
- ดวงกมล บุญทวีทรัพย์. (2555). **ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทัศนมา เกื้อแสง, เยาวดี ศรีราม, และวิจิต บัวปรอท. (2555). **ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหน้าตกทรายขาว**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- มนัสสินี บุญมีศรีสง่า, ภาพิมล ปิ่นแก้ว, และปาลินี สกุลตั้งมณีรัตน์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดนัดศิลปะในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ศิลปากร*, 6(1), 648-660.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2559). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิษุตา ร้อยพิลา, และปรีดา ไชยา. (2558). องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 10(3), 197-211.
- อติตยา บัวศรี, และสุพาดา สิริฤตดา. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*, 6(1), 114-123.
- Aliman, N. K., Hashim, S. M., Wahid, S. D. M., & Harudin, S. (2014). The effects of destination image on trip behavior: Evidences from Langkawi Island, Malaysia. *European Journal of Business and Social Sciences*, 3(3), 279-291.

- Baloglu, S., & McCleary, K. W. (1999). A model of destination image formation. **Annals of Tourism Research**, **26(4)**, 868-897.
- Bolton, R. N., & Drew, J. H. (1991, March). A Multistage Model of Customers' Assessments of Service Quality and Value. **Consumer Research**, **17**, 275-284.
- Collier, A., & Harraway, S. (1997). **Principles of Tourism**. Auckland: Longman.
- Cooper, C., & Boniface, B. G. (1998). **Geography of travel and tourism**. UK: Butterworth Heinemann.
- Goeldner, C., & Ritchie, J. R. B. (2006). **Tourism principles, practices, philosophies**, (10th ed). Hoboken: Wiley.
- Irena, P. B. (2015). Defining Target Market Based on Tourists' Perception: The Example of Tourist Destination Dubrovnik. **Journal of Economics, Business and Management**, **4(5)**, 378-383.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2010). **Principle of Marketing**. (13th ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Naumann, E., & Giel, K. (1995). **Customer satisfaction measurement and management: using the voice of the customer**. Cincinnati, Ohio: Thomson Executive Press.
- Ojha, J. M. (1982). Selling benign tourism: Case reference from Indian scene. **Tourism Recreation Research**, (June), 23-24.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1988). SERVQUAL: A multiple scale item for measuring consumer perceptions of service quality. **Journal of Retailing**, **64**, 12-40.
- Ramseook-Munhurrana, P., Seebalucka, V.N., & Naidoo, P. (2015). Examining the structural relationships of destination image, perceived value, tourist satisfaction and loyalty: case of Mauritius. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, **175(1)**, 252-259.
- Westbrook, R. A. (1981). Sources of consumer satisfaction with retail outlets. **Journal of Retailing**, **57(3)**, 68-85.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis**. (3rd ed). New York: Harper & Row Publications.
- Zeithaml, V. A., Parasuraman, A., & Berry, L. L. (1990). **Delivering quality service: balancing customer perceptions and expectations**. New York: The Free Press.
- Zeithaml, V. A., Bitner, M. J., & Gremler, D. D. (2009). **Service Marketing: Integrating Cu.**

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
The Factors Affecting to Personnel Management of School
Under Secondary Educational Service Area Office 42

ลิขิต สุขพ่วง*, ฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ**, ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์***
Likhit Sukpuang, Tihitinan Duangsuwan, Paponstan Potipitak

Received: September 8, 2020 Revised: December 9, 2020 Accepted: January 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล ศึกษาระดับการบริหารงานบุคคล หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลกับการบริหารงานบุคคล และสร้างสมการพยากรณ์ การบริหารงานบุคคลที่สามารถพยากรณ์การบริหารบุคคลของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานบุคคล และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ จำนวน 242 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานบุคคล มีความสัมพันธ์กันทางบวก มีค่าระหว่าง 0.43 - 0.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน พบว่า ด้านเทคโนโลยี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านงบประมาณ และด้านนโยบาย และการปฏิบัติ เป็นตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ร่วมกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์ การบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 89

คำสำคัญ: การบริหารงานบุคคลโรงเรียน, ปัจจัย, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

* นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ที่ปรึกษาหลัก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ที่ปรึกษาร่วม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Abstract

The objectives of this research were to study the level of factors affecting personnel management, to study the level of personnel management, to study the co-relation between factors affecting personnel management and personnel management and to create predictive equation of personnel management of school. The sample group used are director, deputy director, personnel supervisor and leader of all learning groups totaling 242 people using simple random sampling. The research tool used was a 5- point rating scale questionnaire, with a reliability coefficient of 0.93. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Pearson correlation coefficient and Stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follows: The level of factors that affect personnel management of school overall and each aspect were at a high level. The level of personnel management of school overall was at a high level. The co-relation between factors and management has positive relationship to personnel management of school has a positive relationship between 0.43 - 0.90 with statistical significance at the level of 01. And Factors affecting personnel management of the school are that technology, characteristics of administrators, budget and the policies and practices. Is a predictor that can predict together with a statistically significance at .05 level, Predict the management of school personnel by 89%.

Keywords: Personnel Management, Factors, Secondary Educational Service Area Office 42

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2559 ถึง 30 กันยายน 2564 นั้น มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” ของแผนพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ฉบับนี้ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล 2) ด้านผลิตพัฒนาคครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 3) ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ 4) ด้านการขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 5) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา 6) ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การกำหนดสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ข้างต้น ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายหลัก วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์นั้นจะเน้นให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กับทิศทางที่จะพัฒนาการศึกษาในมิติต่างๆ ทั้งในด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน (SWOT) ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด ไปสู่การปฏิบัติ (Implement) จะเน้นให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการของทุกองค์กรหลักและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในการประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนาการศึกษา เมื่อได้รวบรวมข้อมูลสถิติที่สะท้อนผลการดำเนินงานจริงในแต่ละตัวชี้วัดแล้วนำมาเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายตามทีระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา จะสามารถประเมินความสำเร็จทั้งในภาพรวมของแผนพัฒนาการศึกษาฯ และสามารถประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ โดยจะมีการประเมินในช่วงระยะครึ่งแผนฯ ก่อน (ประมาณปี 2562) เพื่อทำการพิจารณาทบทวนปรับปรุงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแนวทางการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น หลังจากนั้นจึงทำการประเมินเมื่อสิ้นสุดระยะของแผนพัฒนาการศึกษา อีกครั้ง ในปี 2564 เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565 - 2569) ต่อไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 10 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้เด็กเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งนวัตกรรมใหม่ที่ครูจะต้องทราบคือ

Professional Learning Community (PLC) โดยที่ PLC ย่อมาจาก Professional Learning Community ซึ่งหมายถึง Community of Practice (CoP) ในการทำหน้าที่ครูนั่นเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นการรวมตัวกันทำงาน พัฒนาทักษะและการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อศิษย์ โดยรวมตัวกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ลปรร.) จากประสบการณ์ตรง ทำให้การทำหน้าที่ครูเพื่อศิษย์ เป็นการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม ซึ่งอาจเป็นทีมในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนกันก็ได้ หรืออาจจะอยู่ห่างไกลกันก็ได้ โดย ลปรร. ผ่าน ICT การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการศึกษาและมีความรู้ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 71) สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาจากสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน สำหรับด้านการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดไว้ดังนี้ 1) สามารถสรรหาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเข้ามาปฏิบัติงาน 2) สามารถจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ 3) สามารถพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) สามารถเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษาและ 5) สามารถให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550, หน้า 91) การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญ ที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา สถานศึกษาจึงมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญและจำเป็นต้องจัดทำแผนคัดเลือก สรรหา บรรจุ แต่งตั้งบุคลากรโดยการวิเคราะห์วางแผนอัตรากำลังคน วิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา จัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, หน้า 43)

หลักการบริหารได้กล่าวถึง องค์ประกอบการบริหารการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จไว้ 4 ประการ คือ คน วัสดุอุปกรณ์ การเงิน และการบริหารจัดการที่ดี และบุคลากรถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการบริหาร จึงจำเป็นต้องมีการบริหารงานบุคคลอย่างมีคุณภาพ เพราะกลุ่มบุคคลเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร สืบเนื่องมาจากประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรเป็นส่วนใหญ่ องค์กรจึงจำเป็นต้องเอาหลักการและการจัดการที่ดีมาใช้ เพื่อให้กลไกทางการบริหารจัดการดำเนินไปตามระบบและกระบวนการที่น่าจะเป็น แต่การบริหารจัดการจะดำเนินไปด้วยดีไม่ได้ถ้าการบริหารงานบุคคลขาดประสิทธิภาพ ฉะนั้นผู้บริหารองค์กรต้องรู้วิธีการ มีหลักการและมีศิลปะในการบริหารงานบุคคลที่ดี ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงาน

บุคคลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความสามารถในการบริหารงานบุคคลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
2. ศึกษาระดับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
4. สร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ที่สามารถพยากรณ์การบริหารบุคคลของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากร จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จำนวน 58 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานบุคคล และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Krejcie และ Morgan (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2556, หน้า 132) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 242 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 19 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 35 คน หัวหน้างานบุคคล จำนวน 8 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 76 คน และอื่นๆ อีก 104 คน และใช้วิธีการเทียบสัดส่วน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์รับราชการ ระดับการศึกษา สถานภาพ และขนาดของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) คุณลักษณะของผู้บริหาร 2) ความพึงพอใจใน

การทำงาน 3) เทคโนโลยี 4) งบประมาณ และ 5) นโยบายและการปฏิบัติ โดยกำหนด ค่าคะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ตามกรอบกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 53-66) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง 3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 4) วินัยและการรักษา วินัย และ 5) การออกจากราชการ โดยกำหนดค่าคะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.1 การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเที่ยงตรงในเนื้อหา ความชัดเจนทางภาษา แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) ที่มีความเที่ยงตรงและนำไปใช้ได้

3.2 การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ของ Cronbach (พิชญ์ พงศ์ศรี, 2549, หน้า 143) ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูโดยวิธีส่งโดยตรงถึงกลุ่มตัวอย่าง ในระหว่างวันที่ 26 สิงหาคม 2562 ถึง วันที่ 20 กันยายน 2562 จำนวน 242 ฉบับ และได้รับกลับคืนมาจำนวน 242 ฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่(Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2. วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์แปลความหมายในด้านต่างๆ ดังนี้ (บุญศรี พรหมมาพันธุ์, 2554, หน้า 30)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ระดับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์แปลความหมายในด้านต่างๆ ดังนี้ (บุญศรี พรหมมาพันธุ์, 2554, หน้า 30)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	การบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	การบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	การบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	การบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	การบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการพิจารณาขนาดของความสัมพันธ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 137) ได้กำหนดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวไว้ 5 ระดับ คือ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})	ระดับความสัมพันธ์
≥ 0.81	ความสัมพันธ์สูงมาก
0.61-0.80	ความสัมพันธ์สูง
0.41-0.60	ความสัมพันธ์ปานกลาง
0.21-0.40	ความสัมพันธ์ต่ำ
≤ 0.20	ความสัมพันธ์ต่ำมาก

5. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ในการสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงบประมาณ ด้านเทคโนโลยี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านนโยบายและการปฏิบัติ และด้านความพึงพอใจในการทำงาน

2. ระดับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ด้านการออกจากราชการ ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง และด้านวินัยและการรักษาวินัย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

ปัจจัย	คุณลักษณะ ของผู้บริหาร(X_1)	ความพึงพอใจ ในการทำงาน (X_2)	เทคโนโลยี (X_3)	งบประมาณ (X_4)	นโยบายและ การปฏิบัติ (X_5)	การบริหาร งานบุคคล (Y_0)
คุณลักษณะ ของผู้บริหาร(X_1)	1.00					
ความพึงพอใจ ในการทำงาน(X_2)	.40**	1.00				
เทคโนโลยี(X_3)	.22**	.34**	1.00			
งบประมาณ(X_4)	.22**	.24**	.72**	1.00		
นโยบายและ การปฏิบัติ(X_5)	.15**	.11**	.94**	.77**	1.00	
การบริหารงาน บุคคล (Y_0)	.43**	.48**	.90**	.72**	.80**	1.00

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ได้แก่ ด้านคุณลักษณะ ของผู้บริหาร (X_1) ด้านความพึงพอใจในการทำงาน (X_2) ด้านเทคโนโลยี (X_3) ด้านงบประมาณ (X_4) และด้านนโยบายและการปฏิบัติ (X_5) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก คือ ด้านเทคโนโลยี ($r=.90$) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงคือ ด้านนโยบายและการปฏิบัติ ($r=.80$) และด้านงบประมาณ ($r=.72$) มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ($r=.48$) และด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ($r=.43$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ด้านเทคโนโลยี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านงบประมาณ และด้านนโยบายและการปฏิบัติ เป็นตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ร่วมกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ได้ร้อยละ 89 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.51 + 0.48(x_3) + 0.20(x_1) + 0.12(x_4) + 0.15(x_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 1.07(z_3) + 0.19(z_1) + 0.21(z_4) + 0.40(z_5)$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 42 สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ความพึงพอใจในการทำงาน เทคโนโลยี งบประมาณ และนโยบายและการปฏิบัติที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 42 โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารงานบุคคล คือ กระบวนการดำเนินงานโดยมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การสรรหาการคัดเลือก การใช้ประโยชน์ การพัฒนาและการบำรุงรักษา เพื่อให้ได้มาซึ่งคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการองค์การ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามภารกิจขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลงานที่รวดเร็ว มีความประหยัดคุ้มค่ากับการสูญเสียทรัพยากรในด้าน การเงิน คน อุปกรณ์ และเวลา ส่งผลให้หน่วยงานได้รับประโยชน์สูงสุดบรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งต้องอาศัย ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ความพึงพอใจในการทำงาน เทคโนโลยี งบประมาณ และนโยบาย และการปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Yukl (1998) ซึ่งได้จำแนกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพเป็นความสัมพันธ์กันระหว่างอารมณ์กับการแสดงออก บุคลิกภาพที่ดีจะมีผลดีกับการสร้างผลงานในสังคมบุคลิกภาพ 2) ด้านการจูงใจเป็นการสร้างแรงผลักดันภายในของบุคคลให้ ปฏิบัติงานตามที่ต้องการบนหลักการพื้นฐาน คือ ต้องให้ตรงประเด็น ต้องทำอย่างจริงจังและมีความต่อเนื่อง บทบาทขั้นพื้นฐานของการจูงใจก็คือ การอธิบายชี้แจงให้คนอื่นได้รู้จักเลือกวิธีการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ และ 3) ด้านทักษะ องค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำอีกประการหนึ่งคือ ทักษะและประสบการณ์ จะช่วยให้งานผู้นำ ประสบความสำเร็จ และได้รับความนิยมชมชอบจากบุคคลอื่นๆ

2. การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความตื่นตัวในเรื่องของบุคลากรเป็นอย่างมาก และต้องการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน โดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญในงานที่ได้รับมอบหมาย การดูแลผลประโยชน์ของบุคลากรที่ ออกจากราชการในทุกกรณีอย่างเป็นธรรม การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรใหม่มาทำหน้าที่ในตำแหน่งงานที่ว่าง การวางแผนอัตรากำลังซึ่งต้องมีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า และการควบคุมดูแลความประพฤติของบุคลากรให้เป็นไปตามกฎระเบียบของทางราชการ ซึ่งสอดคล้องกับ สารีนิยะ ดอบอ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตาม กระบวนการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านวินัยและการรักษาวินัย มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและเป็นผู้เชี่ยวชาญในงานที่รับมอบหมาย โดยมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องของบุคลากร สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง โดยการอนุญาตให้ข้าราชการครูลาศึกษาต่อเพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเองทั้งในด้านการสอนและการทำงาน มีการจัดการอบรมเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นประจำทุกปี ส่งผลให้ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาที่มีการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลให้แก่สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ตามกรอบภาระงานที่สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และยังสอดคล้องกับ นฤป สืบวงษา (2552) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ครูของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ พบว่าการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ด้านวินัยและการรักษาวินัย มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานบุคคล ด้านวินัยและการรักษาวินัย ได้รับความสนใจและสนับสนุนจากผู้บริหาร และบุคลากรเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย มีการดำเนินการให้ความรู้ ฝึกอบรม การเสริมสร้างขวัญกำลังใจ การเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของบุคลากรให้มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี รักงานและรักหน่วยงาน แต่ที่มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตอยู่ในอันดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีครูบรรจุใหม่จำนวนมาก ซึ่งครูกลุ่มนี้ยังขาดประสบการณ์ ส่งผลให้ยังมีการประพฤติผิดวินัยอยู่บ้าง ดังนั้นผู้บริหารควรให้คำแนะนำและคอยดูแลครูกลุ่มนี้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามระเบียบวินัยและเป็นข้าราชการที่ดีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาริชาติ สติภา (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เค้ก อ่อนพุ่ม (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

นครสวรรค์ เขต 1 โดยผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาระดับความสัมพันธ์ของแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

3.1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดีทำงานร่วมกับบุคคลทั้งภายในและภายนอกในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ (Intelligence quotient: IQ) และผู้บริหารเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่มีศีลธรรมอันดี (Moral quotient: MQ) ส่งผลให้การดำเนินกิจการขององค์กรเจริญก้าวหน้าเกิดประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2) ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอาจเป็นเพราะการจัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้เอื้อต่อการทำงาน การจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์กับบุคลากรในหน่วยงาน และการแสดงความชื่นชม ให้รางวัล เมื่องานประสบความสำเร็จมีผลการปฏิบัติงานที่ดี ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อความพึงพอใจ เมื่อมีความพึงพอใจในการทำงาน บุคคลจะใช้เวลาพยายามในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่หน่วยงานตั้งไว้อย่างเต็มความสามารถ มีความทุ่มเทและเสียสละเพื่อให้หน่วยงานเกิดความเจริญก้าวหน้า บุคคลมีความสนใจและพอใจในงานที่ปฏิบัติเป็นแรงผลักดันทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการทำให้งานบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

3.3) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เทคโนโลยีเป็นการจัดระบบการติดต่อสื่อสาร ภายในสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอกสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การทำการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ บุคลากรสามารถค้นหาความรู้จากระบบสารสนเทศของสถานศึกษา และมีการติดตั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตพร้อมใช้งานเพื่อการศึกษาหาความรู้ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน

3.4) ปัจจัยด้านงบประมาณ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานภายในองค์กร การให้ความสำคัญกับการวางแผน กำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญของการใช้เงินอย่างชัดเจน มีการกำหนดแผนการใช้จ่ายเงิน หรือประมาณการ รายรับ-รายจ่ายล่วงหน้า และการสนับสนุนงบประมาณด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับบุคลากรซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของงาน

3.5) ปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายในการบริหารงาน มีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ สอดคล้องกับเป้าหมาย ความต้องการของสถานศึกษา และการกำหนดวิธีกระบวนการ การวางแผน การกำหนดโครงการ มีผลทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามความมุ่งหมาย

4. ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยใช้ปัจจัยทางการบริหารความเป็นตัวพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านงบประมาณและด้านนโยบายและการปฏิบัติ ตามลำดับ เป็นปัจจัย

ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญของงบประมาณไว้ว่า เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน เพราะเป็นแผนงานการเงินที่มีการกำหนดรายรับและรายจ่ายของงาน/โครงการต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า จึงทำให้ผู้บริหารใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมนโยบายของหน่วยงาน ในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ว่าได้ดำเนินการตามแผนที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการวัดความสามารถของผู้บริหารไปพร้อมกันด้วย

4.4) ด้านนโยบายและการปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาที่มีการวางนโยบายและการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ทำให้มีแนวทางในการปฏิบัติสามารถบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ David (1991) และ Rogene (1992) ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการนโยบาย ออกเป็น 3 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย 2) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และ 3) การประเมินผลนโยบาย ซึ่งในการทำงานนั้น ตามนโยบายและการปฏิบัติต้องสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่าปัจจัยทางการบริหาร ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติ ตามลำดับ เป็นปัจจัยทางการบริหารที่ร่วมกันส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ปัจจัยทางการบริหารความเสี่ยงทั้ง 4 ด้านที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านงบประมาณ และด้านนโยบายและการปฏิบัติ ควรให้ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานบุคคล นำผลการศึกษาวิจัย ไปใช้เพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพงานบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ต่อไป

2. จากปัจจัยต่างๆ ที่พบว่า มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัย ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ความพึงพอใจในการทำงาน เทคโนโลยี งบประมาณ และนโยบายและการปฏิบัติ พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรต้องนำ ปัจจัยต่างๆ นี้ไปใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและปฏิบัติอย่างจริงจัง ส่งผลให้การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

3. ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านงบประมาณและด้านนโยบายและการปฏิบัติ ตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องวางนโยบาย และการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวดำเนินการและการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และส่งเสริมสนับสนุน สร้างความสัมพันธ์อันดีภายในโรงเรียน จัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้การดำเนินการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น และจะส่งผลให้การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรนำปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนของการวิจัยในครั้งนี้มาศึกษาวิจัยต่อยอดเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรนำปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลที่อยู่ในระดับสุดท้ายมาศึกษาว่าทำไมจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนในระดับน้อยที่สุด ทั้งๆ ที่ในยุคนี้นโยบายที่เกี่ยวข้องกับงานบุคคลเกิดขึ้นมากมาย ด้านนโยบายและการปฏิบัติน่าจะอยู่ในระดับต้นๆ จึงควรนำปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติมาศึกษาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตินันท์ ดั่งวงสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาในการแนะนำปรับปรุง แก้ไข ตลอดจนครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2557). **แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่3) ของประเทศไทย พ.ศ. 2557-2561**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: องค์การค่ารับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เคັก อ่อนพุ่ม. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เดช ดอนจันทร์โคตร. (2550). **การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (สำเนา)
- นฤป สืบวงษา. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการปฏิบัติหน้าที่ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2554). **สถิติพาราเมตริก: การทดสอบค่าเฉลี่ยในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา (หน่วยที่ 11, หน้า 1-50)**. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปาริชาติ สติภา.(2558).**การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2547, 24 ธันวาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 79ก. น. 22-23.
- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. (2552). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2556). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สารีน๊ะ ดอปอ. (2553). **การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดยะลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559).

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

David, Gow. (1991). Collaboration in development consulting: Stooges, hired guns, or musketeers. *Human Organization*, 9(50), 1-15

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational administration: Theory, research, and practice* (6th Ed.). Boston: McGraw-Hill.

Rogene A., Buchholz. (1992). *Principles of environmental management: The greening of business*. New York: Prentice Hall.

Yukl, G. A. (1998). *Leadership in organizations* (4th Ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา
กับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดนครราชสีมา

The Correlation Between the Transformational Leadership of
Educational Administration Officer and Operation of Child
Development Centers Under the Local Government Organization in
Nakhon Ratchasima Province

แก้วตา มีสิทธิ์*, สรรฤดี ดีปู**

Kaewta Meesit, Sanrudee Deepu

Received: August 19, 2020 Revised: January 8, 2021 Accepted: February 1, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา 2) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ประชากร ได้แก่ นักวิชาการศึกษา ที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 323 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปเครซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

** รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.752

คำสำคัญ: การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the transformational leadership of educational administration officer under the local government organization in Nakhon Ratchasima Province, 2) the operation of child development centers under the local government organization in Nakhon Ratchasima Province and 3) the correlation between the transformational leadership of educational administration officer and operation of child development centers under the local government organization in Nakhon Ratchasima Province. The population were 323 educators under the local government organization in Nakhon Ratchasima Province. The samples were 181 educators by Krejcie and Morgan's table. The tool used in this study was five-point rating scale questionnaire. The statistics used in this study were frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson product moment correlation coefficient.

The research found that 1) the overall of the transformational leadership of educational administration officer under the local government organization in Nakhon Ratchasima Province was in a high level. When considered in each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was the idealized influence, 2) the overall of the operation of child development centers under the local government organization in Nakhon Ratchasima Province was in a high level. When considered in each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was the participation and support and 3) the overall of the correlation between the transformational leadership of educational administration officer and operation of child development centers under the local government organization in Nakhon Ratchasima Province was in a positive correlation with rather high level, with statistical significance at the .01, with the correlation coefficient equal to 0.752.

Keywords: Operation of Child Development Centers, Correlation, Transformational Leadership

บทนำ

การทำงานให้สำเร็จลุล่วงนั้นต้องอาศัยเทคนิคและศิลปะในการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารเป็นความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหารหรือของผู้นำ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นำต้องทำตัวให้มีชีวิตชีวาเพราะพลังงานจากตัวของผู้บริหารหรือผู้นำย่อมก่อให้เกิดพลังในตัวผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตาม ถ้าผู้บริหารหรือผู้นำมีความแข็งแกร่งและมุ่งมั่นที่จะทำงาน จะก่อให้เกิดความกระตือรือร้นจากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตาม (สรรฤดี ตีปุ, 2561, หน้า 161) เช่นเดียวกันกับผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในสถานศึกษา มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์ เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารยุคใหม่ต้องมีความเป็นผู้นำที่มีแนวคิดใหม่ๆ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน นั่นคือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้จุดประกายความคิดในการพัฒนาคุณภาพงานในสถานศึกษา ทำให้บุคลากรตระหนักให้มีความสำคัญทั้งงานวิชาการ งานวิจัย ศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการทำงานไม่สกัดกั้นความคิด และต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการบริหาร และพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำ เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำในการปฏิรูปได้อย่างสมบูรณ์แบบ (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2558, หน้า 1)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำและผู้ตามต่างยกระดับคุณธรรมและจิตใจซึ่งกันและกัน โดยผู้นำเป็นผู้ยกระดับจิตสำนึกของผู้ตามให้มีอุดมคติที่สูงขึ้น มีคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สามารถทำให้ผู้ตามทำงานด้วยความเต็มใจ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของ Bass & Avolio (1994, p.2) มีองค์ประกอบอยู่ 4 ประการ ดังนี้ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ คือ ลักษณะเฉพาะตัวที่ทำให้ผู้ตามเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา และยอมปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ คือ การที่ผู้นำใช้วิธีการต่างๆ เพื่อชักนำให้ผู้ตามเห็นคุณค่าของงาน และปฏิบัติงานโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว 3) การกระตุ้นทางสติปัญญา คือ การที่ผู้นำพยายามที่จะกระตุ้นให้ผู้ตามใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาโดยรอบคอบ ใช้เหตุและผล และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล คือ ผู้นำจะคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลทำให้การมอบหมายงานตามความถนัดที่ผู้ตามพอใจทำให้งานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในยุคปัจจุบันที่ต้องใช้ศักยภาพส่วนตนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นที่ไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และมีความเป็นสากลเหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ (ยงยุทธ เกษสาคร, 2560, หน้า 9)

นักบริหารการศึกษาเป็นตำแหน่งของผู้บริหารกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งดูแลด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้นำนโยบายขององค์กรไปสู่การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญที่จะต้องนำความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ ไปสู่การบริหารการศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารและจัดการศึกษาในยุคนี้ (ธีระ รุญเจริญ, 2555, หน้า 7)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา มีทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559, หน้า 1)

จากเหตุและผลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการบริหาร อีกทั้งยังนำไปสู่การพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กรของนักบริหารการศึกษาทุกระดับ โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานและพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน จัดการฝึกประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

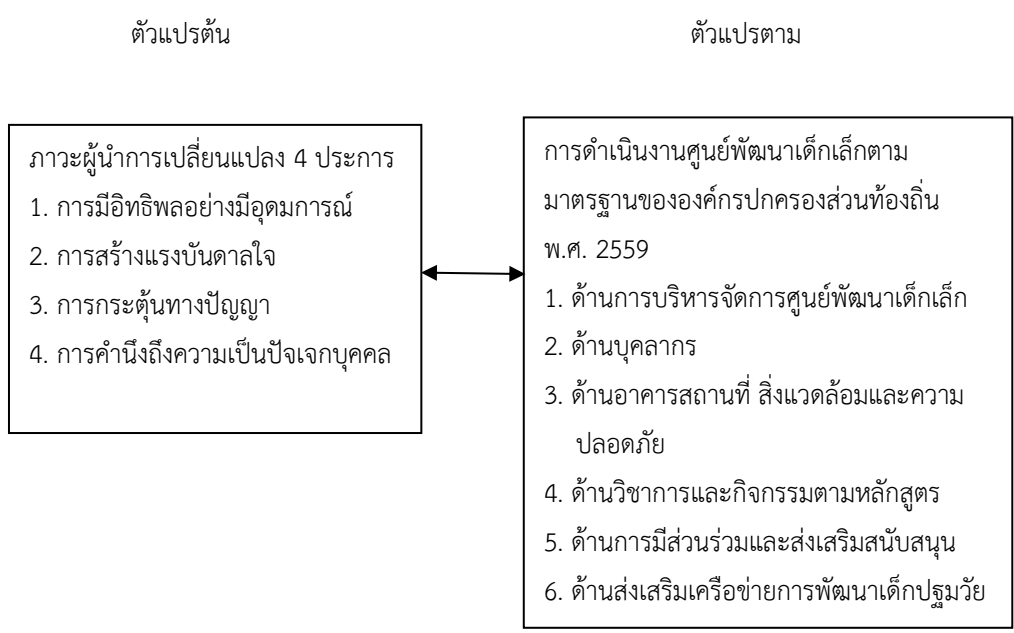
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา
2. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยยึดแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass & Avolio (1994) เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมแนวคิดของนักวิชาการหลายๆ ท่าน และเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปพัฒนาการบริหารงานของนักบริหารการศึกษาต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ในการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานและพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นสถานศึกษา

ที่มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน จัดการฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559, บทนำ) ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหาร การศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักวิชาการศึกษา ที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 323 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางสำเร็จรูป Krejcie & Morgan (1970, p.607) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 181 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักวิชาการศึกษาที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

ประเภท (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เทศบาลนคร	1	1
เทศบาลเมือง	1	1
เทศบาลตำบล	84	47
องค์การบริหารส่วนตำบล	236	132
รวม	323	181

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประเภทสังกัดของการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา 4 ประการ ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ค่าน้ำหนัก ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 95)

5 หมายถึง การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็ก 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริม สนับสนุน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ค่าน้ำหนัก ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 95)

5 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2.2 การสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ มีค่าระหว่าง 0.80-1.00

2.2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4 ด้าน รวม 16 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ 0.964 และตอนที่ 3 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 ด้าน รวม 34 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ 0.973

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามพร้อมด้วยแบบสอบถาม ของเปล่าติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัยส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ แล้วรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด 181 ฉบับ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่ามีความสมบูรณ์ทั้ง 181 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และร้อยละ

4.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกเป็นภาพรวมและรายด้าน แล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 95)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4.3 การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกเป็นรายด้านและภาพรวม แล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ และแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 95)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิเคราะห์โดยนำแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ซึ่งใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอ ดังนี้

X	แทน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา
X1	แทน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษาด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
X2	แทน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
X3	แทน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษาด้านการกระตุ้นทางปัญญา
X4	แทน	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษาด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
Y	แทน	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
Y1	แทน	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
Y2	แทน	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากร
Y3	แทน	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
Y4	แทน	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
Y5	แทน	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน
Y6	แทน	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550, หน้า 144)

0.81-1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับ สูง

0.61-0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับ ค่อนข้างสูง

0.41-0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับ ปานกลาง

0.21-0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับ ค่อนข้างต่ำ

0.01-0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับ ต่ำ

0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ทิศทางความสัมพันธ์พิจารณาโดย ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นลบ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา 4 ประการ ดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของนักบริหารการศึกษา	ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของนักบริหารการศึกษา		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.13	0.77	มาก
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.03	0.84	มาก
3. การกระตุ้นทางปัญญา	3.85	0.84	มาก
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.10	0.81	มาก
เฉลี่ยรวม	4.03	0.82	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.77) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.81) การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.84) และการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{x} = 3.85$, S.D. = 0.84) ตามลำดับ

2. ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา 6 ด้าน ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.03	0.84	มาก
2. ด้านบุคลากร	4.05	0.64	มาก

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.04	0.73	มาก
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.12	0.66	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน	4.13	0.73	มาก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.99	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม	4.06	0.73	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.73) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.66) ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.64) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.73) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.84) และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลง	การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y
X ₁	0.767**	0.634**	0.442**	0.584**	0.447**	0.585**	0.691**
X ₂	0.767**	0.662**	0.449**	0.656**	0.548**	0.621**	0.740**
X ₃	0.773**	0.616**	0.426**	0.606**	0.450**	0.593**	0.692**
X ₄	0.754**	0.633**	0.458**	0.609**	0.486**	0.569**	0.700**
X	0.815**	0.671**	0.473**	0.654**	0.515**	0.637**	0.752**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา (X) กับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Y) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) เท่ากับ 0.752

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษาโดยภาพรวม (X) กับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายด้าน (Y_1 - Y_6) พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับปานกลางถึงระดับสูง โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Y_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy1}) เท่ากับ 0.815 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับสูง ด้านบุคลากร (Y_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy2}) เท่ากับ 0.671 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับค่อนข้างสูง ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (Y_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy4}) เท่ากับ 0.654 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับค่อนข้างสูง ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (Y_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy6}) เท่ากับ 0.637 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับค่อนข้างสูง ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน (Y_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy5}) เท่ากับ 0.515 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับปานกลาง และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (Y_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy3}) เท่ากับ 0.473 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับปานกลาง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา สามารถจำแนกการอภิปรายออกเป็น 3 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษาทำให้ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาความเป็นผู้นำให้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ยอมรับแนวนโยบายและวิธีการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่เป้าหมายขององค์กร โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการทำงานไว้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้ร่วมงานเชื่อมั่นไว้วางใจในความสามารถ อยากอุทิศตนทำงานและเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานด้วย ผู้ร่วมงานยอมรับด้วยความเต็มใจ ผู้ร่วมงานรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อองค์กร อุทิศตนเพื่อการนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bass & Avolio (1994) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นพฤติกรรมที่ผู้นำมีการกระตุ้นผู้ร่วมงานและผู้ตามให้เกิดความสนใจในแง่มุมใหม่ๆ ในงานที่ทำ ซึ่งทำให้เกิดความตระหนักในภารกิจ (Mission) และวิสัยทัศน์ (Vision) ของทีมงานและองค์กร ทำให้ผู้ตามมองการณ์ไกลเกินกว่าความสนใจของตน นำไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มผ่านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัฒน์ ช่องทอง (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละมัย เทตโรง (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากนักบริหารการศึกษา กำกับให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน โดยมีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบ มีการสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถ มีอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่ได้มาตรฐาน มีการพัฒนางานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยเข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gulick & Urwick (1973) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหารคือ การบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ผ่านกระบวนการ 7 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดกำลังคน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการงบประมาณ ซึ่งผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างกลไกและโครงสร้างให้กับองค์กร จัดเตรียมบุคลากรที่มีความชำนาญให้อยู่ในแผนกที่เหมาะสมกับองค์กร ผู้บริหารสามารถบริหารสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดแผน วางกรอบการดำเนินงานให้องค์กร เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญภา ศรีผดุง (2558) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารตำบล ในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรินทร์ บุญรัตน์ (2559) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษากับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก ระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.752 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อนักบริหารการศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายความว่า นักบริหารการศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการทำงานไว้อย่างชัดเจน ถ่ายทอดนโยบายไปยังผู้ร่วมงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ทำให้ผู้ร่วมงานเชื่อมั่นไว้วางใจในความสามารถ อยากอุทิศตนทำงาน ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อองค์กร มีการติดต่อสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน มอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้

ผู้ร่วมงานเกิดความกระตือรือร้นและเกิดแรงบันดาลใจต่อการทำงาน จนทำให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ทำให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย กล่าวคือ เมื่อนักบริหารการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา มีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นก็จะส่งผลให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้นด้วย และในทางกลับกันหากนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา มีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงลดลง จะทำให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ลดลงด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวัลย์ ชาลีเครือ (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดระยอง โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรภัสร์ บุญยสิทธิ์เศวต (2559) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับค่อนข้างสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิขยา มีเพียร (2552) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในทิศทางบวก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักบริหารการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้นักบริหารการศึกษาพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรและหาแนวทางใหม่ๆ มาแก้ปัญหาอย่างมีระบบด้วยเหตุและผล โดยการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืน

2. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นักบริหารการศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรส่งเสริมการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายเด็กปฐมวัย โดยการสนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับตำบล

ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ในการพัฒนาเครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรอื่นๆ อาทิ นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยเช่นเดียวกัน

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ทราบปัญหาที่แท้จริง และมีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ทิพวัลย์ ชาลีเครือ. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2555). **การบริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: แอลที.
- นันทวัฒน์ ช่องทอง. (2560). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2558). **ภาวะผู้นำ: ผู้นำเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พัชรินทร์ บุญรัตน์. (2559). **การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอำนาจเจริญ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เพ็ญภา ศรีผดุง. (2558). **สภาพการดำเนินงานพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2560). **ภาวะผู้นำและการจูงใจ (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: เอสเคบุ๊กเนส.
- ละมัย เทศไธสง. (2561). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สรรรถดี ดีปุ. (2561). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อภิขยา มีเพียร. (2552, กรกฎาคม). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 32(3), 83-90.
- อมรภัทร์ บุญยสิทธิ์เศวต. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Developing Transformational Leadership*. New York: Free.

Gulick, L., & Urwick, L. (1973). *The Science of Administration*. New York: Columbia University.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970, September). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychology Measurement*, 30(3), 607-610.

การสำรวจการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้โดยนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ชั้นปีที่หนึ่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

The Exploration of English Vocabulary Learning Used by the
First-Year Undergraduate Students of Rajamangala University
of Technology Tawan – Ok: Chakrabongse Bhuvanarth Campus

รุจิรา เจริญสวัสดิ์*, ศิริพงษ์ สุคันธจันทร์**, วัชรวิ จันทรหอม***

Rujira Jaroensawut, Siripong Sucantajan, Watcharee Janhom

Received: September 30, 2020 Revised: February 23, 2021 Accepted: February 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้มากที่สุดและกลวิธีที่ใช้ น้อยที่สุดของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 สาขาการจัดการ จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการตีความทางสถิติและการสัมภาษณ์ โดยใช้ถอดความและวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาใช้ห้ากลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งได้แก่ กลวิธีการหาความหมาย ด้วยตัวเอง, กลวิธีทางสังคม, กลวิธีการจำ, กลวิธีเชิงพุทธิปัญญา และกลวิธีหุปัญญา กลวิธีที่ได้รับการจัดอันดับเป็น กลวิธีที่ใช้มากที่สุดคือการขอให้ครูตรวจสอบรายการคำเพื่อความถูกต้อง (กลวิธีทางสังคม) และการจัดอันดับให้เป็น กลวิธีที่ใช้น้อยที่สุดคือการฟังเทปรายการคำศัพท์ (กลวิธีเชิงพุทธิปัญญา)

คำสำคัญ: กลวิธี, การเรียนรู้, คำศัพท์ภาษาอังกฤษ

* อาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

** อาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

*** อาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

Abstract

The purposes of this research were to explore the English vocabulary learning strategies that were mostly used by a group of Thai university students, and which strategies that were the least used. The samples consisted of 50 first-year university students majoring in Management. Questionnaires and semi-structured interviews were used for data collection. Mean and standard deviation were used for statistical interpretation of the questionnaires, and the interviews were transcribed and analyzed to get further information on students' opinions.

Research results revealed that the students employed five strategies in learning English vocabulary, which were determination, social, memory, cognitive and metacognitive. The strategy that was ranked as the most-used strategy was asking a teacher to check word lists for accuracy (Social Strategies), and the least-used strategy was listening to a tape of word lists (Cognitive Strategies).

Keywords: Strategies, Learning, English Vocabulary

Introduction

English is widely used for international communication. It also plays a major role in working and socializing in the workplace and teaching people in educational institutions. Knowing the English language in the present day can give a person advantages or job opportunities (Reddy, 2016). According to Saitakham (2002), the English language has influenced the ways that people express their feelings and ideas, because they can use English words they have learned.

Nowadays, English is widely known as a universal language and plays an important role in many countries. That is to say, people use it as a native language, as a second language and as a foreign language in many countries in order to fulfill the official business, information, social activities, and even education (Reddy, 2016).

As in many countries, English also plays a vital role in Thai education. This is not only because English is regarded as the most important foreign language, but also because learning other languages besides the mother tongue is useful. Since the government wants to develop Thai education to international standards, Thai people pay more attention to English and appreciate the value of English, from kindergarten to the tertiary level of education.

The number of words in a language is enormous and includes specific terms, jargon, and slang. Moreover, there are many different modes or types of vocabulary for written sources (such as books, websites, package labels, cartoons, leaflets, instructions, and many more) and for spoken discourse (such as conversations, movies, and popular songs). Therefore, there is no way to predict exactly what kinds of words that learners will need to use. For this reason, it is important for students of a foreign language to learn as many words and phrases as they can, so that they will be able to cope with different situations they will experience.

This is similar to Ferreira (2007, p. 12), who stated that vocabulary knowledge helps learners with language comprehension and production. A large vocabulary can improve learners' understanding of what they read and write, which leads to a higher comprehension level, as well. In addition, vocabulary is also essential for determining whether learners are able to communicate successfully. If they know the meanings of a large number of words, they can communicate more effectively (although knowing basic grammar has a positive effect, too).

It is obvious that vocabularies have a vital role in learning any language, but the students struggle with learning vocabulary because their vocabularies are not large enough to use many helpful learning approaches. In other words, it is difficult for students with weak

knowledge of vocabularies to use strategies to learn and understand new vocabulary effectively. Saitakham (2002), for example, revealed that many Thai students do not succeed in learning English because they lack good strategies for learning vocabulary.

The researchers decided to examine the real situation at their university, so they did a preliminary study by asking undergraduate students in their courses what kinds of problems they had. The students reported that they felt frustrated when they did not know the meanings of words while reading English books. Therefore, this problem discouraged students from trying to comprehend English passages in books. They did not want to look the words up in the dictionary all the time. They wanted to know the meanings of words spontaneously. They added that vocabulary is important for learning the language and for communicating with other people. They believed that, if they knew a lot of words, they would be able to understand better.

With the idea that vocabulary is essential, as it plays a significant role in studying English, the researchers would like to provide the students chances to explore their vocabulary learning strategies. This is essential to help the students learn English vocabulary more effectively.

As mentioned above, in the problem, the researchers are interested in English vocabulary learning strategies of 50 first-year students majoring in management at Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Chakrabongse Bhuvanarth Campus. It is not clear how the students at the university deal with vocabulary learning or what strategies they use while learning. Accordingly, this research endeavors to explore whether they have any strategies for learning vocabulary and, if so, what strategies they tend to use the most, and what strategies they tend to use the least.

Purposes of the Study

1. To explore the most-used strategies for English vocabulary learning.
2. To explore the least-used strategies for English vocabulary learning.

Research Framework

Many researchers have studied the classification of vocabulary learning strategies. Schmitt (1997)'s taxonomy of vocabulary learning strategies is emphasized in this study, with

the purpose to support the use of integrated approaches and strategies in expanding learners' vocabulary. The taxonomy is presented in Table 1.

Table 1: Schmitt's Vocabulary Learning Strategies

Groups	Strategies
Determination Strategies (DET)	These are individual learning strategies which help learners to discover the meaning of words by themselves with no assistance from peers, such as guessing the words from the context.
Social Strategies (SOC)	It engages learners in interaction with their peers, and doing this, it helps them to learn from each other, such as observing their classmates and asking their teacher for the meaning of a word.
Memory Strategies (MEM)	They are strategies which engage learners in learning the new word through mental processing by associating their existing or background knowledge with the new word. An example is that the learners see a particular action from a kind of sport on TV and guess the name of the sport because they already remember the actions associated with that sport.
Cognitive Strategies (COG)	They do not engage learners in mental processing but are more mechanical. An example is repeating the pronunciation of new words.
Metacognitive Strategies (MET)	They are strategies relating to processes involving monitoring, decision making, and evaluation of one's progress. Metacognitive strategies help the learners in determining appropriate vocabulary learning strategies for learning new words.

Source: Schmitt, 1997

Literature Review

The researchers studied different definitions of the term “vocabulary” and the importance of vocabulary learning. The information is discussed in the following sections.

Definition of “Vocabulary”

There are many researchers who studied the definition of vocabulary and defined them in several ways.

According to Hiebert and Kamil (2005, p. 2), words come in two forms. They are oral and print, which people have to understand or recognize (receptive), and words they use when writing and speaking (productive).

TESOL (n.d., p. 2) states that “vocabulary can be defined as the words of a language, including single items and phrases or chunks of several words which convey a particular meaning, the way individual words do.”

In addition, Kimberly (2010, p. 20) gave the meaning of vocabulary as “the ability to understand and use words to acquire and convey information.” The number of words student know relates to their comprehension abilities.

Ur (2012, p. 60) defined the word “vocabulary” as the words in the language. Some items are more than a single word; they can have multiple words that express a single idea, and they are learned as a whole “chunk.”

According to the above definitions from various researchers, it can be concluded that vocabulary is the ability to understand words, expressions, or even sentences in order to acquire information. When the students have knowledge of vocabulary, they can comprehend what they are learning. Moreover, the teachers and educators need to encourage the students to use their own vocabulary learning strategies and enhance their abilities in order for them to succeed in learning languages.

Importance of Vocabulary Learning

It can be claimed that vocabulary is the most important factor for students because it becomes the essential component for understanding the lessons they are studying, and vocabulary can enhance students’ comprehension of the lessons.

When it comes to reading and speaking skills, having vocabulary knowledge will help students to deal with activities inside and outside school (Nation and Waring, 1997, p. 6).

Avila and Sadoski (1996) stated that having a good vocabulary is important for acquiring a language. According to Krashen and Terrell (1983), vocabulary plays a major role in students’ success, and it is important for acquiring and learning English as a foreign language. For these reasons, it is clear that, even though form and grammar are important in communication, the knowledge of vocabulary plays an essential role.

People learn words and grammar in their native language when they understand what people are saying. But they cannot understand if they are not able to recognize important words in the sentences they hear. Therefore, they cannot acquire a language if they do not understand vocabulary.

The studies above show that it is important for students to know words in order to use them when they are learning a language. The minimum number of words students need for a foundation was studied by Albrechtsen, Haastrup, and Henriksen (2004, p. 129). They found that students should be familiar with around 3,000 words to give them a good foundation for language learning and comprehension.

Methodology

The population was composed of 50 first-year-students majoring in Management in the Faculty of Business Administration at Chakrabongse Bhuvanarth Campus. The reason these students were chosen is that the researchers teach English to these students, so it is convenient for data collection.

Research Instruments

The research instruments for data collection were a semi-structured interview form and rating scale questionnaire. The semi-structured interviews were conducted with 10 students to study the use of strategies and their opinions on English vocabulary learning. In that way, the researchers were able to obtain specific information from the students and investigate the processes they used when learning English vocabulary.

The questionnaire was adapted from the one used by Schmitt (1997). In the questionnaire, there was a survey of English vocabulary learning strategies proposed in the format of six levels proposed by Isaac and Michael (1973). There were five strategies for learning English vocabulary including Determination Strategies (DET), Social Strategies (SOC), Memory Strategies (MEM), Cognitive Strategies (COG), and Metacognitive Strategies (MET).

Data Collection

The researchers gave the students' guidelines and explanation in order to avoid the ambiguity and misinterpretation while they were doing the questionnaires and interview.

Semi-Structured Interview

The semi-structured interview was held at the end of the third month of the semester, academic year of 2019. Ten students were selected to have the semi-structured

interview and the researchers interviewed them in the Thai language for 15 minutes. After the interviewing, the researchers translated the interview contents from Thai into English.

Questionnaire

The questionnaire was distributed to the students at the end of the semester, academic year of 2019. The students needed to fill out the questionnaire for an hour and the researchers collected them all.

Data Analysis

After collecting the completed questionnaire and interview, the data were analyzed to determine the most-used and the least-used strategies for English vocabulary learning. The questionnaire was analyzed and interpreted by mean and standard deviation. The data from semi-structured interview were transcribed and analyzed to find the insightful information on the students' use of strategies in learning vocabularies. The format of six levels of opinions was used to determine the extent of using English vocabulary learning strategies, and the scale is shown in Table 2.

Table 2: The Scale and Interpretation of Six Levels of Opinions

Levels of Opinions	Interpretation of Levels of Opinions
6: Always	Positive (most-used)
5: Usually	
4: Often	
3: Occasionally	Negative (least-used)
2: Seldom	
1: Never	

The criteria were interpreted by using the Strategy Inventory for Language Learning (SILL) version 7.0 which was proposed by Oxford (1989).

Table 3: The Interpretation of data based on SILL

Interpretation of the Data	Range of Mean for Each Item
Usually used (Positive attitude)	4.5-6.0
Often used	3.5-4.4
Occasionally used (Negative attitude)	2.5-3.4
Seldom used	1.0-2.4

The mean ($\bar{x}$) of each item was used in order to provide the average levels of using vocabulary learning strategies, and the standard deviation (SD) of each item was used for the measure of dispersion of each set of vocabulary learning strategies from the mean (see Table 6).

Description of the Population of the Research

Semi-Structured Interview

The number of responses was ten. Table 4 presents the number of students in each room.

Table 4: The Number of Responses for the Semi-Structured Interview

Population	Number of Interviewees
first-year students majoring in management in 1/1 room	5
first-year students majoring in management in 1/2 room	5
Total	10

Questionnaire

In this research, the number of responses was the copies from 50 students, representing 100 percent of the target population. Table 5 shows the number of students in each class.

Table 5: The number of Responses for the Questionnaire

Population	Target Population	Returned Questionnaires
first-year students majoring in management in 1/1 room	27	27 (100%)
first-year students majoring in management in 1/2 room	23	23 (100%)
Total	50	50

Results

Semi-Structured Interview

With regard to the students' opinions about the importance of vocabulary, they expressed the view that vocabulary was important for their learning because vocabulary could help them understand the lessons. The students believed they could expand their knowledge of the content in their English courses through the better understanding of vocabularies on business field.

Moreover, the students believed that knowledge on vocabulary could enhance their ability to understand the words used in different contexts or situations. During classes, their teachers explain that some words and phrases can be used in different ways, so it is important to understand the context before choosing the suitable words. In every lesson, the teachers give them many terms, and they take notes. If the students are not sure about the meaning or context, one important strategy they use is to ask their teacher for information, so they can confirm what they thought.

Finally, the students explained in the interviews that they learned vocabulary in various ways. They had their own ways to learn. One was learning vocabulary from using dictionary. When the teacher assigned them to do some assignments, they used the dictionary to find the meanings. Sometimes, students liked to take notes, which helped them remember the word or phrase. Then, they would ask the teacher in order to check the meaning of words. While they were studying the vocabulary section in their text book, the teacher gave explanations, and they reviewed the meanings again.

Questionnaire

The questionnaire shows the vocabulary learning strategies (VLS) under the main five categories, which are Determination Strategies, Social Strategies, Memory Strategies, Cognitive Strategies and Metacognitive Strategies. They are the strategies which were reported to be employed by the students in order to discover the meaning of English vocabulary that they encountered while studying business courses in English.

Table 6: The Vocabulary Learning Strategies (VLS) of the First-Year Students Majoring in Management

Vocabulary Learning Strategies	Frequency (%)	Mean $\bar{x}$	SD	Result
1. Determination Strategies (DET)				
- Use English-Thai dictionary	86	4.55	0.979	Most-used
- Analyze affixes and roots	75.1	2.20	1.189	Least-used
2. Social Strategies (SOC)				
- Ask teacher to check word lists for accuracy	100	5.52	0.658	Most-used
- Ask teacher to translate the meaning of a word that they do not understand	86	2.26	0.976	Least-used
3. Memory Strategies (MEM)				
- Use physical actions when learning a word	90.3	4.65	0.894	Most-used
- Remember affixes and roots to know the meanings	86	2.35	0.972	Least-used
4. Cognitive Strategies (COG)				
- Use the vocabulary section in your textbook	90.3	4.74	1.035	Most-used
- Listen to a tape of word lists	88.1	1.91	1.179	Least-used
5. Metacognitive Strategies (MET)				
- Practice by doing vocabulary exercises (e.g. filling words in the spaces)	86	4.91	1.039	Most-used
- Translate the meaning of word from Thai into English	83.8	2.07	1.206	Least-used

Table 6 presents the vocabulary learning strategies used by the students, and the ones they reported to be the most-used and least-used strategies, in the main five categories.

The first purpose of employing the questionnaire was to explore the most-used vocabulary learning strategies. From the data, in the Social Strategies category (SOC), it showed that all of student (100%) usually asked their teacher to check word lists for accuracy. For the Memory Strategies (MEM), a large percentage of students (90.3%) reported to usually employed this strategy. Trying to remember the meaning of words using the physical actions when learning, was very popular among the students. Ninety-point-three percent of the students used the Cognitive Strategies (COG) that they usually learned vocabulary from the vocabulary section in their textbook. It was found that 86% of the students, used the Determination Strategies (DET) that they usually used an English-Thai dictionary in learning. Lastly, in the Metacognitive Strategies, 86% of the group reported practicing by doing vocabulary exercises as an important way to learn the meaning of English words.

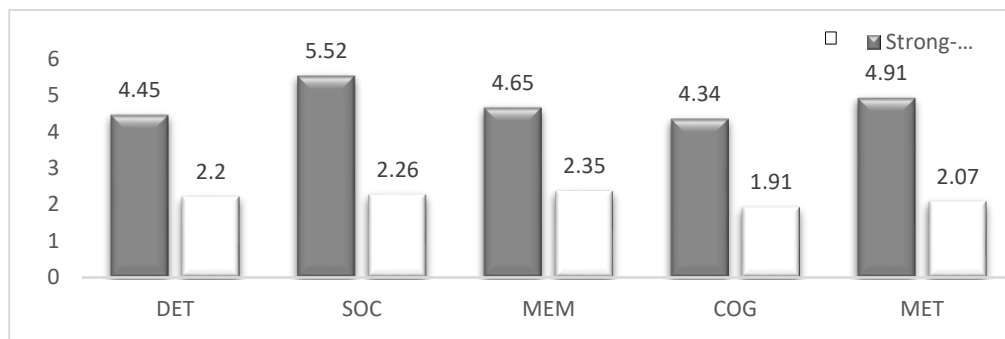
The second purpose of employing the questionnaire was to explore the strategies that are the least used or rarely used by the students in learning English vocabulary.

Seventy-five-point one percent of students hardly ever analyzed affixes and roots to guess the meanings of words. Most of them (86%) seldom asked the teacher to translate the meaning of a word that they did not understand. They seldom used the strategies such as remembering affixes and roots, 86% of the students reported they hardly used the strategy. A large majority of them (88.1%) seldom listened to a recording of word lists. Lastly, more than four fifths of the group (83.8%) seldom used the strategy of translating the meanings of words from Thai into English.

Figure 1 presents the scale and interpretation of six levels of opinions, by showing the most-used (in gray) and the least-used (in white) strategies in the five main categories: DET (use English-Thai dictionary and analyze affixes and roots), SOC (ask teacher to check word lists for accuracy and ask teacher for translation of the meaning of a word that they do not understand), MEM (use physical actions when learning a word and remember affixes and roots to know the meanings), COG (use the vocabulary section in your textbook and listen to a tape of word lists), and MET (practice by doing vocabulary exercises, e.g. filling words in spaces, and translating the word from Thai into English).

Figure 1: Differences between Most-Used and Least-Used Strategies (Mean)

Vocabulary Learning Strategies

In conclusion, according to both Table 6 and Figure 1, the strategy of asking a teacher to check word lists for accuracy (Social Strategies) was ranked as the most-used strategy, and listening to a tape of word lists (Cognitive Strategies) was ranked as the least-used strategy by the students in learning vocabularies.

Discussion

In this study, according to the results from semi-structured interviews and questionnaires, the strongest English vocabulary learning strategy was SOC, which corresponded with the results from the two other research studies, discussed below.

Imamee (2016) investigated vocabulary learning strategies of Thai EFL students at a private university. The questionnaire used in the study was based on Schmitt (1977)'s taxonomy and classifications of vocabulary learning strategies by focusing on the five strategic categories: determination, social, memory, cognitive and metacognitive. The results suggested that the social strategies were the most frequently used. The results from Imamee (2016) were correlated with the results from this study.

Puagsang and Intharaksa (2017) investigated vocational students' use of vocabulary learning strategies. A questionnaire and an individual semi-structured interview were used to elicit the frequency of VLSs used, as was done in the present study. The results of their study were similar to the results of this study as they revealed that, among the five strategic categories (determination, social, memory, cognitive and metacognitive), the social strategies were ranked as the most frequently used.

Recommendations

1) The results of the study indicated that students should be trained to understand how to employ the appropriate English language learning strategies. Moreover, language teachers may need to prepare some classes to instruct the English language learning strategies in helping students to employ the appropriate English language learning strategies.

2) The teachers should design lessons with various kinds of activities and medias in English, such as the Internet, English-speaking films, games, radio, and television programs. Moreover, some lessons may be combined with the use of websites which students can visit and use a variety of language learning strategies in order to motivate them to learn.

Recommendations for Further Studies

This study only investigated the English language learning strategies used by a group of first-year students majoring in management to learn vocabulary. Further studies should be conducted with other majors and campuses. Moreover, investigation of the relationship between English language learning strategies and age, gender, learning style, motivation or other factors should be further explored.

References

- Albrechtsen, D., Haastrup, K. & Henriksen, B. (2004). **Writing and Vocabulary in Foreign Language Acquisition**. Denmark: Museum Tusulanum Press.
- Avila, E., & Sadoski, M. (1996). Exploring New Applications of the keyword Method to Acquire English Vocabulary, *Language Learning*, 46, (3): 379-395.
- Ferreira, F. (2007). **How to Teach Vocabulary Effectively: An Analysis of the Course Book Eyes and Spies**. Retrieved June 7, 2020, from <http://www.portaldoconhecimento.gov.br/bitstream/10961/2431/1/lastversion.pdf>
- Hiebert, E., & Kamil, M. (2005). **Teaching and Learning Vocabulary: Bringing Research to Practice**. New Jersey: Laerence Erlbaum Associates.
- Imamee, W. (2016). **Investigating Thai EFL Students English Vocabulary Learning Strategies at A Private University**. Master's Thesis, Thammasat University
- Isaac, S., & W. B., Michael. (1973). **Handbook in Research and Evaluation (2nd ed.)**. San Diego, Ed ITS.
- Kimberly, H. (2010). **How Do I Teach This Kid to Read?** Texas: Future Horizons, 2010.
- Krashen, S. D., & Terrell, T. D. (1983). **The natural approach: Language acquisition in the classroom**. New York: Pergamon Press.
- Nation, P., & Waring, R. (1997). **Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford, R. (1989). Use of Language Learning Strategies: A Synthesis of the Study with Implication for Strategies Training. *System*, (17)2, 235-247.
- Puangsang, N., & Intharaksa, U. (2017). Vocational Students' Use of Vocabulary Learning Strategies. *PASAA PARITAT JOURNAL*, volume 32, 146-165.
- Reddy, S. (2016, April). Importance of English Language in Today's World. *International Journal of Academic Research*, 4(2), 179-184.
- Saitakham, K. (2002). **A Study of English Vocabulary Learning Strategies of the Third-Year English Major Students of the Faculty of Humanities and Social Sciences at Naresuan University**. Master's Thesis, Naresuan University
- Schmitt, N. (1997). **Vocabulary Learning Strategies**. In N. Schmitt and M. McCarthy (Eds.). *Vocabulary: Description, Acquisition and Pedagogy*. Cambridge: Cambridge University Press, 199-227.

TESOL. (n.d.). **Vocabulary and Its Importance in Language Learning**. Retrieved June 15, 2020, from https://www.tesol.org/docs/books/bk_ELTD_Vocabulary_974

Ur, P. (2012). **English Language Teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.

การพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการ
ของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

The Development of Teaching Skill and Technique by Using Skills
Teaching of De Cecco Principle for Bachelor Degree of Education
Students Thepsatri Rajabhat University

ปราโมทย์ จันทร์เรือง*, เยาวภา พิทักษ์กิจวัฒนา**

Promote Chanrueang Yaowapa Pitukkitwattana

Received: November 11, 2020 Revised: March 5, 2021 Accepted: March 13, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน และประเมินทักษะและเทคนิคการสอน โดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 30 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.725 และแบบประเมินทักษะเทคนิคการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก, ทักษะและเทคนิคการสอน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

* รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The purposes of this research were to compare learning achievement in the teaching skills and technique course by using skills teaching of De cecco principle of Bachelor Degree of Education students Thepsatri Rajabhat University between before and after learning and Evaluate to teaching skills and technique of Bachelor Degree of Education students. The sample drawn using simple random sampling of the educational science student, year class 2, totaled of 30, second symester in academic year 2019. The instruments used in this research were instructional plans, a learning achievement test with reliability, of 0.725, and a teaching skills and technique tests. The data were analyzed in terms of mean, standard deviation and t-test

The results were as follows : the learning achievement of students in the teaching skills and technique course after using skills teaching of De Cecco principle was higher than before at a significance level of .05 and the teaching skills and technique of students after using skills teaching of De Cecco principle were at good level.

Keywords: Skills Teaching of De Cecco Principle, Teaching Skills and Technique, Learning Achievement

บทนำ

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาชีพรู รายวิชาทักษะและเทคนิคการสอนพบว่า นักศึกษายังขาดทักษะและเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษายังขาดทักษะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยควรที่จะได้ลงมือปฏิบัติการสอนจริงหรือจำลองซึ่งแนวคิดของ ดี เซคโค (De Cecco, 1968) เป็นการสอนที่เน้นการฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน โดยมีการฝึกผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริงหลายๆ สถานการณ์โดยผู้สอนจะวิเคราะห์ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนทักษะให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน แล้วคอยให้การช่วยเหลือ ชี้แนะ เสริมแรงผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจนผู้เรียนเกิดความชำนาญ แนวทางการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน คือ 1) ชั้นให้ความรู้ 2) ชั้นฝึกปฏิบัติ และ 3) ชั้นวัดผลการเรียน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 352-356) ซึ่งขั้นตอนการสอนดังกล่าวได้นำหลักการและแนวคิดของดี เซคโค มาใช้ในขั้นตอนที่ 2 คือ ชั้นฝึกปฏิบัติหลังจากได้รับความรู้เกี่ยวกับงานที่จะฝึกปฏิบัติแต่ละครั้งแล้วก่อนฝึกปฏิบัติ ผู้สอนจะทดสอบภูมิหลังหรือความสามารถพื้นฐานของงานที่จะปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติย่อยของงาน ชนิดนั้นๆ ซึ่งทิตนา แคมมณี, (2557, หน้า 5-10) สรุปว่า การพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอนของนักศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตจะมีจุดเน้นอยู่ 6 ด้านประกอบด้วย 1) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ค่านิยม 2) ความรู้ทั้งความรู้ทั่วไป วิชาชีพรู และวิชาชีพรูที่สอน 3) ทักษะทางปัญญา การคิดค้นหาข้อเท็จจริง การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ทักษะการจัดการเรียนรู้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย ซึ่งทักษะและเทคนิคการสอนดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาแก่นักศึกษา ซึ่งจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพรูต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
2. เพื่อประเมินทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งทำการศึกษาโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) เพื่อพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอน
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 12 สาขาวิชา จำนวน 680 คน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

4. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) และตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะและเทคนิคการสอน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) เป็นการสอนที่เน้นการฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน โดยมีการฝึกผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริงหลายๆ สถานการณ์ โดยผู้สอนจะวิเคราะห์ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนทักษะให้เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วคอยให้การช่วยเหลือชี้แนะ เสริมแรงผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจนผู้เรียนเกิดความชำนาญ

ทฤษฎี/แนวคิด

แนวคิดการสอนทักษะของดี เซคโก (De Cecco, 1968) ได้เสนอแนวคิดการสอนไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์ทักษะที่สอน ครูต้องวางแผนที่จะสอนโดยวิเคราะห์งาน (task analysis) พิจารณาทักษะที่จะสอนว่ามีรายละเอียดอย่างไร ใช้ทักษะอะไรบ้าง และทักษะนั้นๆ ต้องอาศัยกลไกส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายและจะฝึกด้วยวิธีใด

2. ประเมินความสามารถเบื้องต้นของผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะที่จะสอน เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความสามารถพื้นฐานเพียงพอที่จะเรียนทักษะที่จะสอนเพียงใดหรือไม่ ถ้ายังขาดความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการเรียนพื้นฐานก็จัดให้ตามความเหมาะสม

3. เตรียมการฝึกว่าควรจะฝึกในด้านใดบ้าง ส่วนใดต้องฝึกมากหรือน้อย ฝึกทักษะที่ผู้เรียนยังขาดอยู่และส่งเสริมส่วนที่ผู้เรียนมีอยู่แล้วให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น

4. ชี้อธิบายและสาธิตทักษะให้ผู้เรียนได้ดูตัวอย่างให้สังเกตเอง อาจใช้ภาพยนตร์ฉายหมุนเวียนให้ผู้เรียนทำตาม เนื่องจากว่าภาพยนตร์มีคุณค่าอย่างยิ่งในขั้นแรกของการเรียนกับขั้นสุดท้ายของการเรียน เพราะเมื่อนักเรียนมีทักษะในขั้นสูงก็อาจหันมาพิจารณารายละเอียดจากภาพยนตร์อีกครั้งหนึ่ง

5. จัดภาวะเพื่อการเรียนทักษะ 3 ประการให้คือ

5.1 จัดลำดับสิ่งเร้าและการตอบสนองให้ผู้เรียนปฏิบัติให้ถูกต้องตามลำดับก่อนหลัง เมื่อมีสิ่งเร้าให้ตอบสนองทันที ให้มีจังหวะต่อเนื่องกันไป และสอนให้เข้าใจถึงการทำงานประสานกันของส่วนต่างๆ

5.2 ลองฝึก เน้นทักษะย่อยที่สำคัญ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนที่ผิด เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วว่องไว และมีการจัดแบ่งการฝึก

5.3 ให้เสริมในส่วนที่ทำถูกต้องแล้วให้ผลของการปฏิบัติ (feedback) มี 2 ทาง คือ การรู้ผลจากภายนอก (extrinsic feedback) คือ จากคำบอกกล่าวของครูว่าดีหรือบกพร่องอย่างไรควรแก้ไขอย่างไร ซึ่งเมื่อ

ผู้เรียนมีพัฒนาการก้าวหน้าไปถึงขั้นที่จะเพิ่มพูนความชำนาญ เขาจะรู้โดยการสังเกตด้วยตนเอง เป็นการรู้ผลจากภายใน (intrinsic feedback)

ข้อควรสังเกตสำหรับการสอนทักษะ

1. สถานการณ์ในการฝึก ถ้าใช้สถานการณ์ที่เป็นจริงได้ก็ควรใช้สถานการณ์จริง เช่น การเรียนภาษา ผู้เรียนได้ฟังภาษานั้นจริงๆ หัดขับรถด้วยรถจริงๆ หัดพายเรือด้วยเรือที่อยู่ในน้ำจริงๆ แต่ถ้าจำเป็นต้องใช้สถานการณ์จำลองในการฝึกก็ควรสร้างสถานการณ์ให้คล้ายจริงมากที่สุด

2. ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฝึกฝนในสถานการณ์หลายๆ แบบ การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ฝึกจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำแนกสิ่งเร้าที่สำคัญ และตอบสนองต่อสิ่งเร้าโดยไม่ต้องใส่ใจในสิ่งเร้าปลีกย่อย

3. ผู้สอนควรทดลอง สาธิต ให้ดูตัวอย่างหรือให้ดูภาพยนตร์ เพราะการเรียนรู้จากตัวอย่างจะประหยัดเวลา และป้องกันการเข้าใจผิด

4. การเรียนทักษะต้องฝึกหัดและปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ

5. ผู้ฝึกทักษะต้องได้รับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนาด้านทักษะนั้น ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะสามารถสังเกตที่เกิดขึ้นด้วยตนเองก็ตาม การตักเตือนชี้แนะให้เห็นข้อบกพร่องและวิถีทางที่ดียังมีความจำเป็นอยู่มาก เพราะผู้เรียนอาจประเมินผลการปฏิบัติของตนผิดพลาด

6. ต้องคำนึงถึงช่วงเวลาฝึก การเรียนทักษะต้องฝึกให้เหมาะกับเวลา ต้องเว้นช่วงเวลาฝึก ถ้าฝึกต่อเนื่องอาจทำให้ผู้เรียนเมื่อยล้าและเหนื่อยหน่ายได้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2550, หน้า 118-119) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะกระบวนการไว้ว่า

1. กิจกรรมต้องมีความน่าสนใจ น่าติดตาม ไม่น่าเบื่อหน่าย

2. มีความเหมาะสม สามารถทำให้ผู้เรียนจุดประสงค์การเรียนรู้

3. เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ ทำทลายความสามารถ

4. กิจกรรมสอดคล้องกับธรรมชาติรายวิชา

5. กิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง

6. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะรายบุคคล ฝึกทำงานเป็นกลุ่ม วิเคราะห์เป็น มองเห็นแนวทางแก้ปัญหา สามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ

วิธีช่วยให้เกิดทักษะในการเรียน

เขียน ไชยศรี (2530) ได้เสนอขั้นตอนการฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitating) เป็นการทำตามทีละขั้นๆ ไปตามทีที่แสดงให้ดูอาจจะมีการช่วยเหลือในขณะที่ทำตาม โดยเน้นการทำตามแบบ ทำไปตามขั้นทีละขั้นๆ การทำที่มีผู้ทำให้อูหรือแสดงทีละขั้น และการทำโดยมีการช่วยเหลือในขณะปฏิบัติ

2. การทำโดยยึดแบบ (Patterning) เป็นการทำด้วยตนเอง โดยการบอกแนว ให้คำชี้แจง หรือทบทวนการปฏิบัติให้ก่อน ผู้ปฏิบัติอาจทำโดยการลองผิดลองถูกด้วยตนเอง อาจซ้ำไม่ถูกต้องทีเดียวในตอนแรก โดยให้ทำ

หลังจากอธิบายวิธีการให้ฟัง ทำหลังจากทบทวนขั้นตอนให้ฟัง ทำหลังจากแสดงหรือปฏิบัติให้ดู หรือทำหลังจากให้ศึกษาจากคำสั่ง

3. การทำด้วยความชำนาญ (Mastering) เป็นการทำได้ถูกต้องแม่นยำเหมาะสมกับเวลา โดยไม่มีการช่วยเหลือ ชี้แจง แนะนำ ทำให้ดู หรือไม่มีการให้ดูรูปแบบใดๆ เพียงแต่กำหนดหัวเรื่องและวิธีการว่าให้ทำอะไร โดยเน้นความถูกต้อง ความรวดเร็ว ความคงที่ ความประสานสัมพันธ์ ความอดทน ความแน่นอน ความถูกต้องตามสัดส่วน ความแข็งแรง

4. การทำในสถานการณ์ต่างๆ ได้ (Applying) เป็นการทำในสถานการณ์ใหม่หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่เคยทำมาแล้วได้ด้วยความต้องการในเวลาอันเหมาะสม โดยไม่มีการช่วยเหลือไม่มีการแนะนำ ขั้นตอน กระบวนการหรือการปฏิบัติใดๆ จากผู้อื่น โดยเน้นการเลือกทักษะที่ต้องการใช้ในการแก้ปัญหา การกำหนดทักษะที่ต้องการใช้ในการแก้ปัญหาคำถามในใจในการใช้ทักษะนั้นในยามจำเป็น การกำหนดขั้นตอน กระบวนการในการแก้ปัญหา

แนวทางการจัดการเรียนรู้

มยุรี กันต์โรจน์ (2536) ได้นำแนวคิด หลักการและขั้นตอนการเรียนการสอนทักษะของดี เซคโค (De Cecco) มาปรับปรุงเป็นวิธีการสอนทักษะ สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ขั้นให้ความรู้

1.1 นำเข้าสู่บทเรียนโดยการจัดให้ผู้เรียนดูผลงานสำเร็จรูป

1.2 ผู้สอนฉายภาพเล็อน ประกอบการบรรยายลักษณะรวมของการประดิษฐ์งานที่กำหนดคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ แหล่งประกอบการ ความก้าวหน้าในอาชีพ แนวโน้มและความต้องการของตลาด

1.3 อธิบายแผนภูมิ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เรียงลำดับขั้นตอนที่หนึ่งถึงขั้นสุดท้ายได้ผลงานสำเร็จรูป

1.4 จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่จะใช้ปฏิบัติงานที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างใกล้ชิด

1.5 ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงานและการประกอบอาชีพ

1.6 อภิปราย ชักถามความเข้าใจ การประมาณราคาต้นทุนและกำไร รวมทั้งการกำหนดราคาขาย

2. ขั้นฝึกปฏิบัติ

2.1 ครูวิเคราะห์ทักษะพื้นฐานของงานที่จะฝึกปฏิบัติออกเป็นทักษะย่อยเรียงลำดับ ก่อน-หลัง จัดทำเป็นแผนภูมิขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อนำเสนอประกอบการบรรยายให้แก่นักเรียน

2.2 ศึกษาภูมิหลังของผู้เรียนว่ามีทักษะพื้นฐานในงานที่จะฝึกปฏิบัติมากน้อยเพียงใด โดยการให้นักเรียนทดลองฝึกปฏิบัติเป็นรายบุคคล เช่น การจับกรรไกรตัดกระดาษ การใช้เข็มเย็บผ้า เป็นต้น

2.3 นักเรียนฝึกทักษะย่อยที่ยังบกพร่องเพิ่มเติม ส่วนนักเรียนที่ทำได้ค่อนข้างดีก็ให้ฝึกปฏิบัติซ้ำเพื่อให้มีความชำนาญมากขึ้น

2.4 ครูสาธิตทำทักษะการปฏิบัติงานที่กำหนดที่ละทักษะย่อยและให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามทีละขั้นตอนตามลำดับ

2.5 นักเรียนฝึกปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องด้วยตนเองตามลำดับของทักษะย่อยตั้งแต่ขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนสุดท้าย จนได้ผลงานสำเร็จรูปตามที่กำหนด

2.6 ตลอดจนระยะเวลาที่ฝึก ครูให้การช่วยเหลือ ชี้แนะจุดบกพร่องที่ควรแก้ไข ตลอดจนแจ้งผลการฝึกให้นักเรียนทราบตลอดระยะเวลาที่ฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการเสริมแรงแก่ผู้เรียน

3. ชั้นวัดผลการเรียน

3.1 ชักถามความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาฝึกปฏิบัติงาน กระบวนการทำงาน และแนวทางในการนำไปประกอบอาชีพ

3.2 ทดสอบความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานที่เรียนซ้ำอีกครั้งหนึ่งด้วยตนเอง และแนวทางในการนำไปประกอบอาชีพ

3.3 สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของนักเรียนขณะที่ฝึกปฏิบัติงาน และบันทึกผลลงในแบบตรวจสอบทักษะและแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ ได้นำหลักการและแนวคิดการสอนทักษะของดี เซคโค (De Cecco) มาใช้ในขั้นตอนที่ 2 คือ ชั้นฝึกปฏิบัติหลังจากได้รับความรู้เกี่ยวกับงานที่จะฝึกปฏิบัติแต่ละครั้งแล้ว ก่อนฝึกปฏิบัติผู้สอนจะทดสอบภูมิหลังหรือความสามารถพื้นฐานของงานที่จะปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติย่อยของงานชนิดนั้นๆ เช่น การประดิษฐ์ตุ๊กตาหญิงไทยจะให้ผู้เรียนทดลองใช้กรรไกรตัดกระดาษ และ/หรือการใช้มือจีบกระดาษให้เป็นผ้าถุง เป็นต้น เมื่อพบว่าผู้เรียนยังบกพร่องก็จะสอนทักษะย่อยเหล่านั้นให้ผู้เรียนฝึกจนมีความชำนาญ แล้วจึงดูการสาธิตและปฏิบัติงานชนิดนั้นตามขั้นตอนจนสำเร็จได้ผลงานสำเร็จรูป

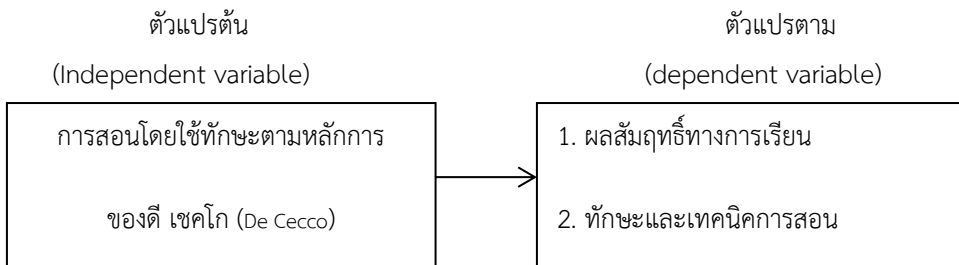
ข้อค้นพบจากการวิจัย

จากการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค มยรี กันตีโรจน์ (2536) ได้วิจัยศึกษาผลของวิธีการสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนการสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค และแผนการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ด้านการทำงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคิดเห็นทางอาชีพและทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และพฤติกรรมการปฏิบัติงานของนักเรียนกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุมโดยสามารถทำงานเสร็จภายในเวลาที่กำหนดและได้ผลงานเป็นที่น่าพึงพอใจ

สรุปได้ว่า นวัตกรรมประเภทวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะให้แก่ผู้เรียนนี้ ผู้สนใจสามารถนำไปแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนของตนเองได้ แต่ต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งในแนวคิดของกระบวนการแก้ปัญหาและการพัฒนาทักษะ เพื่อให้สามารถใช้นวัตกรรมให้เหมาะสมกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้จริง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยได้จากการศึกษาทฤษฎี/แนวคิดการสอนทักษะของดี เซคโก (De Cecco, 1968) เฝียน ไชยสร (2530) ที่ช่วยให้เกิดทักษะในการเรียน สุนทร สินธพานนท์ (2550) และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ที่จัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะให้แก่ผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยคือ ตัวแปรต้นคือการสอนโดยใช้ทักษะตามหลักการของดี เซคโก ตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะและเทคนิคการสอน ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้การวิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2562 จำนวน 12 สาขาวิชา จำนวน 680 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากห้องเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก จำนวน 10 แผน

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 60 ข้อ

2.3 แบบประเมินทักษะและเทคนิคการสอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 25 ข้อ

3. วิธีการพัฒนาเครื่องมือ/นวัตกรรม

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต รายวิชาทักษะและเทคนิคการสอน เอกสาร งานวิจัย ตำราต่างๆ ทฤษฎี การสอนของดี เซคโก และดำเนินการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม

การเรียนการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า 1.00 ทุกรายการ

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ดำเนินการดังนี้ คือ ศึกษาเกณฑ์และหลักการ สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างแบบทดสอบรายวิชาทักษะและเทคนิคการสอนเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 60 ข้อ 30 คะแนน ซึ่งมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.32-0.75 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.37-0.65 และค่าความเชื่อมั่น 0.725

3.3 แบบประเมินทักษะและเทคนิคการสอน ดำเนินการดังนี้ คือ ศึกษาเนื้อหาสาระคำอธิบาย รายวิชาคุณลักษณะ ทักษะและเทคนิคการสอนที่จำเป็นของหมวดวิชาชีพรู หลักเกณฑ์การสร้างแบบประเมิน ทักษะและเทคนิคการสอนจากหนังสือ ตำรา การวัดและประเมินผลเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งคะแนน 5 แทนดีมาก 4 แทน ดี 3 แทน พอใช้ 2 แทน ต้องปรับปรุง และ 1 แทน ต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง จำนวน 25 ข้อ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่า 1.00 ทุกข้อ

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน

4.2 ทดสอบก่อนเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาทักษะและเทคนิคการสอนด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 60 ข้อ และทดสอบหลังเรียน หลังจากเรียนรายวิชาทักษะและ เทคนิคการสอนแล้ว

4.3 ประเมินทักษะและเทคนิคการสอนของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปลายภาคเรียน

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะ ตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ระหว่างก่อนกับหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent)

5.2 ประเมินทักษะและเทคนิคการสอนซึ่งนักศึกษาทุกคนรายงานปฏิบัติการสอนโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	ดีมาก
3.51-4.50	หมายถึง	ดี
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
1.00-1.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีระหว่างก่อนกับหลังเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ระหว่างก่อนกับหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	30	16.27	2.61	13.94*
หลังเรียน	30	30	22.59	2.58	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของ ดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ประเมินทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการประเมินทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโค (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน			
1.1 นักศึกษามีเทคนิคเร้าความสนใจ	4.01	0.63	ดี
1.2 เนื้อหากิจกรรมเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้	4.13	0.75	ดี
1.3 ใช้เวลาเหมาะสม (ประมาณ 5 นาที)	4.65	0.35	ดีมาก
1.4 ใช้สื่อ/กิจกรรมเหมาะสม	4.07	0.73	ดี
2. ชี้นสอน			
2.1 ทักษะและเทคนิคการสอนการอธิบายเข้าใจง่าย	4.05	0.84	ดี
2.2 น้ำเสียง ระดับเสียงสูงต่ำชัดเจน	4.32	0.59	ดี
2.3 การยกตัวอย่างเปรียบเทียบ	4.17	0.89	ดี
2.4 มีอารมณ์ขันสอนสนุกน่าสนใจ	4.07	0.67	ดี

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
2.5 ใช้สื่อ อุปกรณ์ได้เหมาะสม	4.11	0.83	ดี
2.6 จัดทำนวัตกรรม/เทคโนโลยีการสอนที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ	3.27	0.97	ปานกลาง
2.7 การใช้คำถามระดับการคิดขั้นสูง	3.32	0.75	ปานกลาง
2.8 มีความเมตตาครูณาต่อนักเรียนเท่าเทียมและ เสมอภาคกัน	4.36	0.48	ดี
2.9 แก้ไขปรับปรุงการเรียนของนักเรียนอย่างทั่วถึง	4.33	0.78	ดี
2.10 ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.58	0.32	ดีมาก
2.11 นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความหมายและเรียนรู้ร่วมกัน	4.03	0.77	ดี
2.12 บุคลิกภาพของครูเหมาะสม	4.17	0.88	ดี
2.13 จัดลำดับการสอนและยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.07	0.67	ดี
3. ชั้นสรุปและนำไปใช้			
3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป	4.35	0.89	ดี
3.2 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้	4.03	0.65	ดี
3.3 นักเรียนเกิดความรู้ทักษะและเจตคติที่ดี	4.40	0.79	ดี
รวม/เฉลี่ย	4.29	0.54	ดี

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 4.29, S.D. = 0.54) โดยเรื่องการใช้เวลาเหมาะสมในการนำเข้าสู่บทเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. = 0.35) ส่วนเรื่องนักศึกษามีเทคนิคเร้าความสนใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.01, S.D. = 0.63)

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติได้ฝึกคิดระดับสูง คิดอย่างมีวิจารณญาณและ แก้ปัญหา สรุปความรู้ และนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ สอดคล้องกับ หลักการของ De Cecco (1968) ที่สรุปว่าเป็นการสอน ที่เน้นการฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน โดยมีการฝึกผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริงหลายๆ สถานการณ์ โดยผู้สอน จะวิเคราะห์ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนทักษะให้เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วคอยให้การช่วยเหลือ ชี้แนะ เสริมแรงผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จนผู้เรียนเกิดความชำนาญ และ ทิศนา แคมมณี (2557) ยังได้กล่าวถึงการพัฒนา การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาจะมีจุดเน้นที่คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ทักษะการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี กันตีโรจน์ (2536) ซึ่งมีผลวิจัยพบว่า ความรู้ด้านการงานพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนตาม หลักการของดี เซคโก สูงกว่าแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ทักษะและเทคนิคการสอนโดยใช้การสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก (De Cecco) ของนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษา มีการฝึก ทักษะและปฏิบัติจริงหรือสถานการณ์ที่คล้ายจริงมากที่สุด ซึ่ง De Cecco (1968) ได้เสนอแนวคิดการสอนไว้ดังนี้ 1) วิเคราะห์ทักษะที่สอน 2) ประเมินความสามารถเบื้องต้นของผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะที่จะสอน 3) เตรียมการฝึก 4) ชี้แนะอธิบายและสาธิตทักษะให้ผู้เรียนได้ดูตัวอย่างให้สังเกตเองและ 5) จัดภาวะเพื่อการเรียนทักษะโดยจัดลำดับ สิ่งเร้าและให้แรงเสริม ส่วนชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้ให้ข้อควรสังเกตการณ์สอนทักษะคือสถานการณ์ในการฝึก ควรใช้สถานการณ์จริง ผู้เรียนควรฝึกฝนในสถานการณ์หลายๆ แบบ การฝึกทักษะต้องฝึกหัดและปรับปรุงอยู่เสมอ ส่วนสุนันท์ สินธพานนท์ (2550) สรุปว่า กิจกรรมควรให้ผู้เรียนฝึกทักษะเป็นรายบุคคลและฝึกทำงานกลุ่ม และ เฉียน ไชยศรี (2560) ได้เสนอขั้นตอนการฝึกทักษะไว้ ดังนี้ 1) การเลียนแบบ 2) การทำโดยยึดแบบ 3) การทำด้วยความชำนาญ และ 4) การทำในสถานการณ์ต่างๆ ได้ และงานวิจัยของ มยุรี กันตีโรจน์ (2536) พบว่าพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนกลุ่มที่เรียนตามหลักการของดี เซคโก ดีกว่ากลุ่มควบคุม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Monior (1977) ที่สอนนักศึกษาแบบปฏิบัติการกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีทักษะปฏิบัติดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของดี เซคโก อาจารย์ผู้สอนควรแจ้งรายละเอียด จุดประสงค์ บทบาทหน้าที่ การร่วมกิจกรรมที่ควรปฏิบัติทุกขั้นตอน

2. ควรเตรียมสื่อและกิจกรรมต่างๆ ให้พร้อมก่อนการเรียนและการฝึกทักษะและเทคนิคการสอน เพราะกิจกรรมมีความหลากหลาย ซับซ้อน และมีขั้นตอนที่เป็นระบบ

3. ควรควบคุมการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยและพัฒนาทักษะและเทคนิคการสอนในรายวิชาอื่นๆ และศึกษาตัวแปรหรือพัฒนา รูปแบบอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- ทิตินา แคมมณี. (2557). **ปลูกโลกการสอนให้มีชีวิตสู่ห้องเรียนแห่งศตวรรษใหม่**. กรุงเทพฯ: บริษัท สหมิตรพรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- เฟียน ไชยสร. (2530, กันยายน-ธันวาคม). “การวัดผลงานภาคปฏิบัติ” **วารสารวัดผลการศึกษา**, 8(23), 37-61.
- มยุรี กันต์โรจน์. (2536). **ผลของวิธีการสอนทักษะตามหลักการของดี เซคโก ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2550). **สุดยอดวิธีสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนำไปสู่...การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- Bruner, J.S. (1978). **Toward a Theory of Instruction**. Massachusetts Belkna.
- De Cecco, John P. (1968). **The Psychology of Learning and Instruction**: Prentice-Hall.
- Monior, Mohammad Ibrahim. (1977, November) “Some Effect of An Activity Approach to Teaching Geometry. In the High School in Afghanistan, “**Dissertation Abstracts International**, 5, 2630-A-2631-A.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัล
มิชลินสตาร์ในประเทศไทย
Factors Affecting Consumer Decisions Restaurants Awarded
Michelin Star in Thailand

ภุริ ชุณหะวัณ*
Puri Chunkajorn

Received: December 31, 2020 Revised: May 3, 2021 Accepted: May 11, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ที่มีต่อร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย โดยทำการศึกษาจากกลุ่มผู้ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์จำนวน 400 คน และเป็นผู้ที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่า โดยส่วนใหญ่ ผู้บริโภคจะเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ระดับ 2 ดาว มากกว่าระดับ 1 ดาว และมีความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์เฉลี่ยต่อคนต่อครั้ง มากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาทขึ้นไป ช่วงวันหรือเวลาที่ผู้บริโภคเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์บ่อยที่สุด ได้แก่ ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และจะไปใช้บริการคู่กับคนรักมากที่สุด และจากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านราคาและค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่และช่องทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการ ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านผลผลิตและคุณภาพ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, ผู้บริโภค, ร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์

* สาขาวิชาการประกอบอาหารเพื่อสุขภาพ วิทยาลัยการแพทย์บูรณาการ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Abstract

This study aimed to study the behavior of the Michelin Star award restaurant consumers in Thailand, to study the level of opinion on the service marketing mix factors (8Ps) of the Michelin star award restaurants of consumers in Thailand, to study the level of opinions on the decision to use the Michelin Star award restaurant of consumers in Thailand and to study the factors influencing the decision of consumers who used the service of Michelin-starred restaurants in Thailand. The study was carried out by a group of 400 Michelin Star restaurant customers and who used to serve at Michelin Star Award restaurants. The tools used in this collection were online questionnaire. The data were analyzed by computer software package.

The results of the data analysis were as follows; study of Michelin star award restaurant service behavior of consumers in Thailand found that the most of the consumers choosed 2 Michelin Star award restaurants rather than 1 star and the frequency of using the Michelin star award restaurant was less than or equal to 1 time per month, including the cost of using the Michelin star award restaurant, average per person per visit more than or equal to 2,001 baht, during the days or times when consumers choosed to use restaurants, the most popular Michelin star awards included weekend and would go to use the service with the lover the most. The study of marketing mix factors found that service marketing mix factors (8Ps): product and service, price, place/ distribution channel, promotion communication, people, physical evidence, process and productivity and quality were a factors that affected the decision of consumers who used the Michelin Star restaurant of consumers in Thailand with statistical significance at .05 level.

Keywords: Decision, Consumers, Michelin Star Restaurant

บทนำ

จุดเริ่มต้นของ มิชลินสตาร์ เกิดจากบริษัทยางรถยนต์ประเทศฝรั่งเศสของ อังเดร และ เอเดเวิร์ด มิชลิน ที่อยากกระตุ้นยอดขายยางรถยนต์ โดยจัดทำไกด์บุ๊กที่เรียกว่า มิชลิน ไกด์ ในปี ค.ศ. 1900 (Michelin Guide) เป็นแผนที่ในการบอกเส้นทางต่างๆ เช่น ร้านอาหาร และต่อมาได้เปลี่ยนไกด์บุ๊กเป็นเล่มสี่เหลี่ยมเพื่อใช้สำหรับ โรงแรม บาร์ ปิคนิค และสถานที่ท่องเที่ยว ต่อมาได้มีการจัดทำรางวัลที่เรียกว่า รางวัลมิชลินสตาร์ ซึ่งเป็นการจัดอันดับร้านอาหารที่มีคุณภาพดีที่สุดในแต่ละปี โดยพิจารณาจากคุณภาพวัตถุดิบ รสชาติ ความคิดสร้างสรรค์ และความเสมอต้นเสมอปลาย โดยมีการให้ดาวในระดับที่ต่างกัน ตั้งแต่ร้านอาหารระดับ 1 ดาว หมายถึงร้านอาหารคุณภาพสูงที่ควรค่าแก่การหยุดแวะชิม ร้านอาหารระดับ 2 ดาว หมายถึงร้านอาหารยอดเยี่ยมที่ควรค่าแก่การขับรถออกนอกเส้นทางเพื่อแวะชิม และร้านอาหารระดับ 3 ดาว ที่ถือเป็นสุดยอดร้านอาหารที่ควรค่าแก่การเดินทางไกลเพื่อไปชิม และดาวที่ได้รับนั้นจะมีอายุเพียงหนึ่งปีเท่านั้น ดังนั้นหากทางร้านไม่สามารถรักษามาตรฐานของอาหารและร้านอาหารก็อาจจะมียี่ห้อทำให้เกิดการสูญเสียดาวในปีต่อไปได้ (ณัฐวุฒิ แสงชูวงศ์, 2560, ย่อหน้า 2)

สำหรับประเทศไทยนั้น พบว่า ในปี พ.ศ. 2563 ถือได้ว่า กระแสเรื่องการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเป็นดาวเด่นที่ขับเคลื่อนให้วงการอาหารในประเทศไทย และแนวโน้มดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าผลผลิตในท้องถิ่นของประเทศไทยมีความหลากหลายและมีคุณภาพ รวมถึงอาหารไทยแบบดั้งเดิมยังคงความโดดเด่น โดยร้านอาหารไทยที่สร้างชื่อเสียงด้วยการเลื่อนระดับจาก 1 ดาว เป็น 2 ดาว ได้แก่ ร้าน R-Haan ซึ่งนำเสนออาหารไทยรูปแบบต้นตำรับใช้วัตถุดิบชั้นดีจากทั่วประเทศ และร้านศรม์ ที่คืนชีวิตให้แก่ศิลปะแห่งอาหารใต้ ด้วยการใช้อาหารจากกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร นอกจากนี้ยังมีร้านอาหารที่คงระดับสถานะดาวมิชลินในระดับ 2 ดาวไว้ ได้แก่ ร้านเลอ นอร์มังดี ร้านเมฆชาลูน่า และร้าน Suhring เช่นเดียวกับบรรดาร้านอาหารที่ได้รับรางวัล 1 ดาวมิชลินในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 24 ร้าน (เป็นร้านอาหารใหม่จำนวน 4 ร้าน) และรางวัล ‘บิบ กูร์ม็องด์’ จำนวน 94 ร้าน (เป็นร้านอาหารใหม่จำนวน 27 ร้าน) ที่จะถูกบรรจุลงในหนังสือ ‘มิชลิน ไกด์ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ตและพังงา’ ประจำปี 2563 จึงถือได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในเรื่องของคุณภาพและมาตรฐานเป็นอย่างดี (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2562, ย่อหน้า 1)

ในมุมมองของผู้บริโภคกับการใช้บริการร้านอาหารและพฤติกรรมมารับประทานอาหารนอกบ้าน พบว่าการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นส่งผลให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงจากภาพรวมเศรษฐกิจส่งผลให้ผู้บริโภคเริ่มระมัดระวังในการรับประทานอาหารนอกบ้านมากขึ้น เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย (จะเรียมสำรวจ, 2560, ย่อหน้า 2) และจากการเกิดขึ้นของสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ได้ส่งผลต่อธุรกิจร้านอาหารเป็นอย่างมาก โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า ธุรกิจร้านอาหารในปี พ.ศ. 2563 จะมีความเสี่ยงมากขึ้นที่จะทรุดตัวหรืออาจหดตัวจากปี พ.ศ. 2562 สถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีการเตรียมการด้านการบริหารกิจการอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ และกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อให้ลูกค้าแก่กับมารับประทานซ้ำ และเพื่อดึงดูดให้ลูกค้าใหม่เกิดความต้องการ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2563, ย่อหน้า 1)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารที่ได้รับรางวัลมิชลินสตาร์สามารถ

นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการพัฒนาธุรกิจทางด้านร้านอาหาร รวมไปถึงการทำให้ธุรกิจร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์สามารถอยู่รอดและได้รับการเลื่อนระดับของดาวได้ อีกทั้งผู้ที่มีความสนใจด้านธุรกิจเกี่ยวกับอาหารในรูปแบบอื่นๆ สามารถนำข้อมูลการวิจัยนี้ไปใช้เพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจร้านอาหารได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ที่มีต่อร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ของ Lovelock & Wirtz (2007) ที่ประกอบไปด้วย 1) ผลิตภัณฑ์และบริการ 2) ราคาและค่าใช้จ่าย 3) สถานที่และช่องทางการตลาด 4) การส่งเสริมการตลาด 5) พนักงาน 6) ลักษณะทางกายภาพ 7) กระบวนการ 8) ผลผลิตและคุณภาพ

สำหรับการบริการลูกค้าผู้บริโภค Lovelock (1996, p. 464-466) ได้แบ่งการบริการออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) บริการที่มีการเผชิญหน้าสูง 2) บริการที่มีการเผชิญหน้าปานกลาง รวมถึงการให้บริการแบบช่วยเหลือตัวเอง (Self Service) 3) บริการที่มีการเผชิญหน้าต่ำ ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค พบว่า พฤติกรรมผู้บริโภคค่อนข้างมีความสลับซับซ้อน เนื่องจากมีตัวแปรที่มีแนวโน้มเกี่ยวข้องกันและมีอิทธิพลต่อกัน ประกอบด้วย ปัจจัย 2 ประการ คือ 1) ตัวแปรภายใน หรือตัวกำหนดเฉพาะของแต่ละบุคคล 2) ตัวแปรภายนอก หรือปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ โดยกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค จะมี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สิ่งเร้า 2) การรับรู้ปัญหา 3) การค้นหาข้อมูล 4) การประเมินผลทางเลือก 5) การตัดสินใจซื้อ 6) การประเมินผลภายหลังการซื้อ (บัญญัติ จุลนาพันธ์, สุรพล เทวอักษร, และมนูญ แสงหิรัญ, 2520, หน้า 149-164)

ทั้งนี้กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ผู้บริโภคจะทำการประเมินผลหลังจากการซื้อ คือความพอใจหรือไม่พอใจจากตัวสินค้าหรือบริการที่ได้รับ จะทำให้มีการซื้อซ้ำหรือไม่ (เสรี วงษ์มณฑา, 2547) ปัจจัยทางการตลาด ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ และปัจจัยด้านภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริโภคอาหารนานาชาติ งานวิจัยของ ชวัล เอี่ยมสกุลรัตน์ (2558, หน้า 51-55) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความถี่ในการรับประทานอาหารนานาชาติคือ 1 ครั้งต่อเดือน โดยนิยมทานอาหารญี่ปุ่นมากที่สุด และจากการศึกษาวิจัยของ

ศิรินันท์ อมรประเสริฐชัย (2554) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ประเภทปิ้งย่างสุกและซาบูของผู้บริโภคในพื้นที่ฝั่งธนบุรีกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านกระบวนการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงได้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณด้วยสูตร Cochran (1953) ที่มีระดับความเชื่อมั่น 95% โดยค่าเปอร์เซ็นต์ที่ต้องการจะสุ่มจากประชากรทั้งหมด กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจึงจะอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ (ฮานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550, หน้า 77) แทนค่ากลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์คำนวณได้เท่ากับ 384 คน จึงได้กำหนดเป็น 400 คน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากร้านอาหารที่ได้รับรางวัลมิชลินสตาร์ ประจำปี พ.ศ. 2563 ซึ่งมีร้านอาหารที่ได้รับรางวัลในระดับ 2 ดาว จำนวน 5 ร้าน ได้แก่ ร้านศรณ ร้าน Le Normandie (เลอ นอร์มันดี) ร้าน Mezzaluna (เมซซาลูนา) ร้าน R-Haan (อาหาร) และร้าน Sühring (ซูห์ริง) รวมทั้งร้านอาหารที่ได้รับรางวัลในระดับ 1 ดาว จำนวน 24 ร้าน ได้แก่ ร้าน 80/20 (เอทตี ทเวนต์) ร้านเจี๊ไฝ ร้านเมฆาวลัย ศรแดง ร้านสวนทิพย์ ร้านเสน่ห์จันทร์ ร้านเรือนปั้นหย่า ร้าน Bo.lan (โบ.ลาน) ร้าน Canvas (คานวาส) ร้าน Chef's Table (เชฟส์ เทเบิล) ร้าน Chim by Siam Wisdom (ชิม บาย สยาม วิสดอม) ร้าน Elements (เอลเมนท์) ร้าน Gaa (กา) ร้าน Ginza Sushi ichi (กินซ่า ซูชิ อีชี) ร้าน J'AIME by Jean-Michel Lorain (แฌม บาย ฌอง มิเชล โลรองด์) ร้าน Khao (ข้าว) ร้าน Le Du (ลูดู) Nahm (น้ำ) ร้าน Paste (เพสต์) ร้าน PRU (พรุ) ร้าน Saawaan สวรรค์ ร้าน Savelberg (ซาเวลเบิร์ก) ร้าน Sra Bua by Kiin Kiin (สระบัว บาย กิน กิน) ร้าน Table 38 (เทเบิล 38) และร้าน Upstairs at Mikkeller (อัฟสแตร์ส แอท มิคเคิลเลอร์)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการร้านอาหารที่ได้รับรางวัลมิชลินสตาร์ มีข้อความ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

พฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ได้แก่ แรงจูงใจที่ทำให้เกิดความสนใจเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ ระดับดาวของร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ที่เคยใช้บริการมากที่สุด ความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านอาหารรางวัล

มิชลินสตาร์เฉลี่ยต่อคนต่อครั้ง ช่วงวันหรือเวลาที่เลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์บ่อยที่สุด และบุคคลที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ด้วยบ่อยที่สุด

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ที่มีต่อร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ปัจจัยด้านราคาและค่าใช้จ่าย ปัจจัยด้านสถานที่และช่องทางการตลาด ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านพนักงาน ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยด้านผลผลิตและคุณภาพ

กระบวนการการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ได้แก่ ด้านสิ่งเร้า ด้านการรับรู้ปัญหา ด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินผลทางเลือก ด้านการตัดสินใจซื้อ และด้านการประเมินผลภายหลังการซื้อ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นคำถามแบบปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ที่มีต่อร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 4 ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ลักษณะแบบสอบถามใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ต Likert's Scale (1967) ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

นำคะแนนเฉลี่ยการประเมินความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าน้ำหนักเป็นคะแนนนี้ ตามวิธีของ Best (1977) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงเนื้อหาในแบบสอบถามตามคำแนะนำ

ของผู้ทรงคุณวุฒิให้เรียบร้อยก่อนนำไปเก็บข้อมูล และมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) โดยทดลองเก็บแบบสอบถามจากผู้ให้บริการร้านอาหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย เพื่อนำมาหาค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Reliability Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1951) และผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) เท่ากับ 0.954

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการหาผลกระทบระหว่างตัวแปรปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการกับการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่าพฤติกรรมที่ทำให้ผู้บริโภคสนใจเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ มากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ความสวยงามและคุณภาพของเมนูอาหาร ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้บริโภคจะเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ระดับ 2 ดาวมากกว่าระดับ 1 ดาว และมีความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์เฉลี่ยต่อคนต่อครั้ง มากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาทขึ้นไป ช่วงวันหรือเวลาที่ผู้บริโภคเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์บ่อยที่สุด ได้แก่ ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และจะไปใช้บริการคู่กับคนรักมากที่สุด

2. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ที่มีต่อร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ที่มีต่อร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านราคาและค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่และช่องทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ด้านผลผลิตและคุณภาพ

ตาราง 1 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ที่มีต่อร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ผลิตภัณฑ์และบริการ	3.53	0.68	เห็นด้วยมาก
ราคาและค่าใช้จ่าย	3.63	0.50	เห็นด้วยมาก
สถานที่และช่องทางการตลาด	3.60	0.60	เห็นด้วยมาก
การส่งเสริมการตลาด	3.86	0.53	เห็นด้วยมาก
พนักงาน	3.84	0.52	เห็นด้วยมาก
ลักษณะทางกายภาพ	4.06	0.44	เห็นด้วยมาก
กระบวนการ	3.56	0.75	เห็นด้วยมาก
ผลผลิตและคุณภาพ	3.36	0.51	เห็นด้วยปานกลาง
รวม	3.68	0.57	เห็นด้วยมาก

เมื่อทำการวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบรายด้านของแต่ละปัจจัย พบว่า

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และบริการ พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อร้านอาหารมีชื่อเสียง/เป็นที่รู้จัก อาหารมีรสชาติอร่อย ถูกปาก อาหารมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ หน้าตาอาหารน่ารับประทาน จัดวางสวยงาม และเมนูอาหารมีความโดดเด่น แตกต่างจากร้านอื่น

2. ปัจจัยด้านราคาและค่าใช้จ่าย พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อราคาเหมาะสมเมื่อเทียบกับความสามารถในการปรุงอาหารของเชฟ และราคาต่อหน่วยของอาหารต่ำเมื่อเทียบกับร้านอื่น นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อราคาเหมาะสมเมื่อเทียบกับปริมาณ อีกทั้งพบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อราคาเหมาะสมกับคุณภาพ และราคาเหมาะสมเมื่อเทียบกับรสชาติ

3. ปัจจัยด้านสถานที่และช่องทางการตลาด พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ทำงาน สถานศึกษา ห้างสรรพสินค้า ทำเลที่ตั้งสามารถเดินทางได้สะดวก เช่น ดิทรถไฟฟ้า ทำเลที่ตั้งอยู่ในแหล่งที่มีร้านอาหารหลากหลาย ทำเลที่ตั้งมีความปลอดภัย และมีช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านหน้าร้านเท่านั้น

4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่ดึงดูดและน่าสนใจเกี่ยวกับเมนูอาหาร และการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น การออกบูธแสดงสินค้าเมนูอาหาร ให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ร้านผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อโซเชียลมีเดียอย่างสม่ำเสมอ และกิจกรรมส่งเสริมการขายที่น่าสนใจ เช่น มีส่วนลด มีบัตรสะสมแต้ม เป็นต้น อีกทั้งยังพบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

5. ปัจจัยด้านพนักงาน พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการที่เชฟและพนักงานมีความรู้และความเข้าใจในรายละเอียดของเมนูอาหารเป็นอย่างดี สามารถอธิบายหรือตอบคำถาม รวมทั้งให้คำแนะนำแก่กลุ่มลูกค้าได้

และการที่เซฟและพนักงานมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้นในการให้บริการเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อการที่เซฟและพนักงานที่ให้บริการภายในร้านมีความสุภาพ เรียบร้อย และการที่เซฟและพนักงานมีการแต่งกายที่สะอาด เรียบร้อย อีกทั้งยังพบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อการที่เซฟและพนักงานภายในร้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

6. ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพ พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อชื่อร้านที่มีเอกลักษณ์ สัญลักษณ์ที่จดจำง่าย และอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ มีความสะอาด นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อการตกแต่งร้านมีเอกลักษณ์ และมีความโดดเด่นที่แตกต่างจากร้านอื่นๆ การตกแต่งร้านด้วยภาพเมนูอาหารที่ทำให้ได้รับรางวัล

7. ปัจจัยด้านกระบวนการ พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อกระบวนการสั่งอาหารมีลำดับขั้นตอนที่ง่าย สะดวก ไม่ยุ่งยาก การให้บริการที่รวดเร็วและมีความถูกต้อง การให้บริการมีความเสมอภาค และมีมาตรฐานความรวดเร็ว ถูกต้องในการคิดเงินให้แก่ลูกค้า การมีเอกสารหรือป้ายแสดงราคาอาหารที่ชัดเจน

8. ปัจจัยด้านผลผลิตและคุณภาพ พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการมีรายการอาหารให้เลือกหลากหลาย นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับมากต่อวัตถุดิบที่นำมาใช้ประกอบอาหารมีคุณภาพ และการสร้างสรรค์เมนูใหม่อยู่เสมอ อีกทั้งยังพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อการปรุงด้วยความรักและความเอาใจใส่ในทุกขั้นตอน และพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยต่อการนำเสนออาหารไทยรูปแบบต้นตำรับ ทั้งอาหารท้องถิ่นพื้นบ้านและอาหารชาววัง โดยใช้วัตถุดิบชั้นดีจากทั่วประเทศ

3. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อปัจจัยด้านสิ่งเร้า และพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยต่อปัจจัยด้านการรับรู้ปัญหา ปัจจัยด้านการค้นหาข้อมูล ปัจจัยด้านการประเมินผลทางเลือก และปัจจัยด้านการตัดสินใจซื้อ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยปานกลางต่อปัจจัยด้านการประเมินผลภายหลังการซื้อ

ตาราง 2 ระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ด้านสิ่งเร้า	4.22	0.65	เห็นด้วยมาก
ด้านการรับรู้ปัญหา	3.81	0.67	เห็นด้วยมาก
ด้านการค้นหาข้อมูล	3.47	0.87	เห็นด้วยมาก
ด้านการประเมินผลทางเลือก	3.59	0.72	เห็นด้วยมาก
ด้านการตัดสินใจซื้อ	3.65	0.72	เห็นด้วยมาก
ด้านการประเมินผลภายหลังการซื้อ	2.81	0.82	เห็นด้วยปานกลาง
รวม	3.59	0.74	เห็นด้วยมาก

เมื่อทำการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบรายด้านของแต่ละปัจจัย พบว่า

1. ปัจจัยด้านสิ่งเร้า พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ เช่น สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ สื่อโฆษณาทางหนังสือพิมพ์/นิตยสารต่างๆ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น ที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกใช้บริการ และพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยต่อการรับประทานอาหารนอกบ้านโดยมีความต้องการที่จะใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยด้านการรับรู้ปัญหา พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อความต้องการรับประทานอาหารที่มีการใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ และยินดีที่จะจ่ายค่าใช้จ่ายที่มากกว่าร้านอาหารในรูปแบบอื่น และพบว่า ผู้บริโภคไม่แน่ใจว่าเมื่อนึกถึงเมนูอาหารที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับ ผู้บริโภคจะตัดสินใจใช้ร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์

3. ปัจจัยด้านการค้นหาข้อมูล พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยต่อการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ จากผู้ให้บริการแต่ละรายก่อนการตัดสินใจเลือกใช้บริการ และการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ด้วยตนเอง

4. ปัจจัยด้านการประเมินผลทางเลือก พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยต่อการเปรียบเทียบถึง เมนูอาหาร และค่าใช้จ่าย ก่อนตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ คงต้องมีความคุ้มค่าในด้านราคา ปริมาณอาหาร และรสชาติของอาหารที่แตกต่างจากร้านอาหารประเภทอื่น

5. ปัจจัยด้านการตัดสินใจซื้อ พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยต่อการตัดสินใจเลือกใช้อาหารรางวัลมิชลินสตาร์ตามข้อมูลที่น่าเสนอผ่านสื่อ และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ ได้แก่ เพื่อน คนรัก หรือคนในครอบครัว รวมถึงญาติ

6. ปัจจัยด้านการประเมินผลภายหลังการซื้อ พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยปานกลางในการให้บริการของผู้ให้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ การเห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบระหว่างร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์กับร้านอาหารที่ไม่ได้รับรางวัล ความประทับใจกับการบริการของร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์รวมทั้งการกลับมาใช้บริการซ้ำอีกครั้ง และถ้าพบว่า ร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์มีบริการที่ดีผู้บริโภคจะแนะนำให้ผู้อื่นมาใช้บริการเช่นเดียวกัน

4. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในการหาผลกระทบระหว่างตัวแปรปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) กับการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ ซึ่งมีสมมติฐานของการทดสอบ คือ $H_0: \beta_i = 0$ เทียบกับ $H_1: \beta_i \neq 0$ ($i = 1, \dots, 5$) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย

ปัจจัย	การตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย				Sig. (p)
	B	S.E.	β	t	
ค่าคงที่	-0.12	0.11		-1.07	0.28
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps)					
1. ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ	0.18	0.02	0.24	9.01	0.00
2. ด้านราคาและค่าใช้จ่าย	0.12	0.04	0.11	3.04	0.00
3. ด้านสถานที่และช่องทางการตลาด	0.08	0.04	0.10	2.03	0.04
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.09	0.03	0.10	2.88	0.00
5. ด้านพนักงาน	0.12	0.03	0.13	4.30	0.00
6. ด้านลักษณะทางกายภาพ	0.08	0.02	0.07	3.24	0.00
7. ด้านกระบวนการ	0.42	0.03	0.62	10.77	0.00
8. ด้านผลผลิตและคุณภาพ	-0.14	0.03	-0.14	-4.05	0.00

หมายเหตุ: R2 = 0.86, Adjust R2 = 0.85, Standard Error of Estimation = 0.1

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) แต่ละด้านมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ มากที่สุดคือ ด้านกระบวนการ ($\beta = 0.62$) รองลงมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ($\beta = 0.24$) ด้านพนักงาน ($\beta = 0.13$) ด้านราคาและค่าใช้จ่าย ($\beta = 0.11$) ด้านสถานที่และช่องทางการตลาด ($\beta = 0.10$) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\beta = 0.10$) ด้านลักษณะทางกายภาพ ($\beta = 0.07$) และด้านผลผลิตและคุณภาพ ($\beta = -0.14$) ตามลำดับ โดยปัจจัยทั้งหมดมีอิทธิพลต่อการพยากรณ์อยู่ที่ 86% ($R^2 = 0.86$) และส่วนที่เหลืออีก 14% เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษา และมีความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์ (Std. Error) อยู่ที่ 0.19

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ ในประเทศไทย” พบว่า

1. พฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่ ผู้บริโภคจะเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ระดับ 2 ดาว มากกว่าระดับ 1 ดาว และมีความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้งต่อเดือน รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ

ร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์เฉลี่ยต่อคนต่อครั้ง มากกว่าหรือเท่ากับ 2,001 บาทขึ้นไป ช่วงวันหรือเวลาที่ผู้บริโภคเลือกใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์บ่อยที่สุด ได้แก่ ช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ และจะไปใช้บริการคู่กับคนรักมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวัล เอี่ยมสกุลรัตน์ (2558) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความถี่ในการรับประทานอาหารนานาชาติคือ 1 ครั้งต่อเดือน และงานวิจัยของ โชคดี ทวีกุล (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารโดยรถอาหารเคลื่อนที่ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการรถอาหารเคลื่อนที่ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2. การศึกษาระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (8Ps) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ศิรินันท์ อมรประเสริฐชัย (2554) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ประเภทปิ้งย่างสุกและซาบูของ ผู้บริโภคในพื้นที่ฝั่งธนบุรี พบว่า พฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ประเภทปิ้งย่างสุกและซาบูด้านประเภทของร้านอาหารบุฟเฟต์ที่ใช้บริการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านกระบวนการ และงานวิจัยของ นันทิยา ตันตราสืบ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการท่องเที่ยวอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริโภคอาหารพื้นถิ่นมากที่สุด มีผลต่อทัศนคติที่ดีต่ออาหาร

3. จากการศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่า ผู้บริโภคเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อปัจจัยด้านสิ่งร่ำ และพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยต่อปัจจัยด้านการรับรู้ปัญหา ปัจจัยด้านการค้นหาข้อมูล ปัจจัยด้านการประเมินผลทางเลือก และปัจจัยด้านการตัดสินใจซื้อ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริโภคเห็นด้วยปานกลางต่อปัจจัยด้านการประเมินผลภายหลังการซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับ จะเรียม สำรวจ (2560) ที่กล่าวถึง การตัดสินใจกินข้าวนอกบ้านของผู้บริโภคในปัจจุบัน

4. จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ คือ ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านพนักงาน ด้านราคาและค่าใช้จ่าย ด้านสถานที่และช่องทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านผลผลิตและคุณภาพ ซึ่งรางวัลมิชลินสตาร์นั้นรวมการประเมินถึงการบริการที่มีคุณภาพมาตรฐานจากพนักงานบริการภายในร้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐวุฒิ แสงชูวงษ์ (2560) ที่กล่าวถึง การประเมินคุณภาพรางวัลมิชลินสตาร์ที่ต้องคำนึงถึง คุณภาพของวัตถุดิบ ความโดดเด่นของรสชาติและเทคนิคการทำอาหาร เอกลักษณ์ เฉพาะ ความคุ้มค่าคุ้มค่าราคา ความสม่ำเสมอของคุณภาพและบริการ และงานวิจัยของ Wanching Chang (2011) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รสชาติของการท่องเที่ยวต่อแรงบันดาลใจของผู้เข้าร่วมงานเทศกาลอาหาร สามารถนำเสนอประสบการณ์ทางประสาทสัมผัสสำหรับผู้เข้าชม การสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมงานเทศกาลอาหารเพื่อการลิ้มลองความหลากหลายของอาหาร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. ผู้ประกอบการร้านอาหาร สามารถใช้ผลการวิจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริโภคเพื่อจัดแผนกลยุทธ์ทางการตลาด และดำเนินปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด เพื่อให้ผู้ประกอบการร้านอาหารเน้นกระบวนการให้บริการที่เป็นปัจจัยหลักในการให้บริการสำหรับร้านอาหารระดับรางวัลมิชลินสตาร์

2. สถาบันการศึกษาที่ผลิตผู้ประกอบการอาหาร หรือผลิตแรงงานด้านการบริการอาหารใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรียนรู้ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์ในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาศักยภาพการให้บริการในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยตรงจากลูกค้าที่ได้มาใช้บริการร้านอาหารรางวัลมิชลินสตาร์เพื่อนำไปเป็นแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารของประเทศไทย

2. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในมุมมองของเซฟต่อการให้บริการร้านอาหารแบบตามใจเซฟ เพื่อนำผลที่ได้จากวิจัยมาใช้ในการเปรียบเทียบมุมมองของผู้บริโภคกับของมุมมองการให้บริการของเซฟได้ดียิ่งขึ้น และจัดทำกลยุทธ์ส่งเสริมการบริการด้านอาหารเพื่อใช้กับร้านอาหารในประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จะเรียม ส้ารวจ. (2560). **แยม 4 ปัจจัย คนไทยกินข้าวนอกบ้าน**. สืบค้น กรกฎาคม 18, 2563 จาก <https://www.posttoday.com/economy/news/519682>.
- ชวัล เอี่ยมสกุลรัตน์. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริโภคอาหารนานาชาติของประชากรในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- โชคดี คู่ทวีกุล. (2561). **การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารโดยรถอาหารเคลื่อนที่ (Food Truck) กรณีศึกษา: อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณัฐวุฒิ แสงชูวงษ์. (2560). **มิชลินสตาร์มาบุกเมืองไทยแล้ว ว่าแต่ ‘มิชลินสตาร์’ คืออะไร?**. สืบค้น กรกฎาคม 18, 2563 จาก <https://www.vogue.co.th/what-is-michelin-star>.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์ พรินท์.
- นันทิยา ตันตราสืบ. (2561). **รูปแบบการท่องเที่ยวอาหารพื้นถิ่นเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดเชียงใหม่**. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- บัญญัติ จุลนาพันธ์, สุรพล เทวอักษร, และมนูญ แสงหิรัญ. (2520). **หลักการตลาด**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2562). **ประกาศแล้ว! 29 ร้านอาหารคว้า “ดาวมิชลิน” ปี 63 “ครณ์-R-Haan” อาหารไทยดั้งเดิม 2 ดาวที่แรกของโลก!**. สืบค้น กรกฎาคม 18, 2563 จาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-390455>.
- ศรินันท์ อมรประเสริฐชัย. (2554). **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ประเภทปิ้งย่างสุกและชาบูชาบูของผู้บริโภคในพื้นที่ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). **โควิด-19 ยึดเยื้อหนัก ร้านอาหารปรับอย่างไรในวิกฤตนี้**. สืบค้น กรกฎาคม 18, 2563 จาก https://www.kasikombank.com/SiteCollectionDocuments/business/sme/knowledge/img/restaurant_covid/restaurant_covid.pdf.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2547). **ครบเครื่องเรื่องการสื่อสารการตลาด**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- Best, J. W. (1977). **Research in Education**. New Jersey: Prentice hall Inc
- Cochran, W. G. (1953). **Sampling Techniques** (3rd Ed.) New York: John Wiley and Sons.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests.

Psychometrika, 16(3), 297-334.

Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* New York: Wiley & Son, 90-95.

Lovelock, C.H. (1996). **Service Marketing**. Upper Saddle River, New Jersey: Practice Hall

Lovelock, C.H. & Wirtz, J. (2007). **Service marketing** (6th Ed.). The United States of America: Prentice Hal.

Wanching Chang. (2011). A Taste of Tourism: Visitors' Motivations to Attend a Food Festival. **Event Management**, 15(2), 151-161.

การจัดการศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยโดยภาคประชาชน
กรณีศึกษา: ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Management of Thai Music Learning Center by The People Sector
Case Study of Thai Music Learning Center,
Ban Pa Village Phranakhonsi Ayutthaya

ปราณิสรา อุ่นดี*, ศักดิ์ชัย นิรันทุทธิ**
Pranisa Oundee, Sakchai Nirunthawee

Received: September 10, 2020 Revised: December 14, 2020 Accepted: January 15, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้เพื่อสืบทอดความรู้และทักษะด้านการบรรเลงดนตรีไทยสำหรับเยาวชน ดำเนินการศึกษา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทความที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ในประเด็นการจัดการเรียนรู้ดนตรีไทย การบริหารจัดการ และการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นลักษณะการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ที่ดำเนินงานจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ดนตรีไทยพื้นบ้าน ที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารจัดการการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ ความสามารถทางการบรรเลงดนตรีไทย ให้กับประชาชน และโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแหล่งเรียนรู้อันมีคุณค่าของดนตรี และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย มีการบริหารจัดการโดยนักดนตรีหรือเจ้าของวง ซึ่งถือเป็นการบริหารจัดการโดยภาคประชาชน ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงไม่ได้สังกัดหน่วยราชการใดหน่วยหนึ่ง

คำสำคัญ: การจัดการ, ดนตรีไทย, ศูนย์การเรียนรู้

* นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

** รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Abstract

This article aims to study the approach to the management of a learning center to inherit the knowledge and skills of Thai music for youth. Conducting conceptual studies and related research including relevant articles from various sources in the following points Thai music learning management and learning center management.

The study concluded that Ban Pa Village Thai Music Learning Center Phra Nakhon Sri Ayutthaya It is a learning center management that operates as a learning center for local Thai music with a structured relationship of systematic learning management elements Thai Music Learning Center as a learning center and knowledge transfer Thai musical talent to the people and especially youth groups in the Ban Pa village area Phra Nakhon Sri Ayutthaya It is a valuable learning center of music. and the good culture of Thailand Managed services by musicians or band owners this is considered a management by the public sector. Therefore, the Thai Music Learning Center, Ban Pa Village Phra Nakhon Sri Ayutthaya Therefore not affiliated with any government unit.

Keywords: Management, Thai Music, Learning Center

บทนำ

อันดนตรีมีคุณค่าทุกอย่างไป ย่อมใช้ได้ตั้งจินตาคำบุรินทร์ (สุทนต์รฎู: พระอภัยมณี) ความหมายของคำ ประพันธ์นี้ คงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่เคยเล่นหรือชื่นชอบดนตรี ดนตรีไทยเป็น ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติมาตั้งแต่โบราณแต่ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่กำลังถูกระทบจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ทำให้กลายเป็นของแปลกประหลาดไม่คุ้นเคยของคนและเยาวชนในปัจจุบันทั้งๆ ที่ดนตรีไทยเป็นงานศิลปะที่คนไทย สร้างขึ้นโดยใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดออกมาเป็นลีลาทำนองอารมณ์ของเพลงดำเนินไปตามจินตนาการ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการปรุงแต่งชีวิตให้มีความสุขผ่อนคลายความโศกเศร้าเป็นสื่อที่เสริมแต่งให้กิจกรรมทางประเพณีและ พิธีกรรมที่มนุษย์ประกอบขึ้นนั้นเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนั้นดนตรียังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นคุณค่าในทาง สังคมอีกด้วยดังเช่นดนตรีไทยที่ในแง่หนึ่งเป็นศิลปะซึ่งแสดงให้เห็นความไพเราะงดงามแห่งเสียงดนตรีอันมี เอกลักษณ์โดดเด่นเป็นตัวของตัวเอง ในอีกแง่หนึ่งยังเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมแห่งความเป็นไทยเนื่องจากมี ความแตกต่างทั้งท่วงทำนอง การบรรเลงการจัดองค์ประกอบของวงดนตรีเนื้อหาของบทเพลงที่แตกต่างไปจากดนตรี ของชาติอื่นอย่างชัดเจนจนถึงขนาดที่ได้ฟังดนตรีไทยเวลาใดหรือสถานที่ใดก็สามารถบอกได้ว่าเป็นการบรรเลงของ วงดนตรีไทย นอกจากนี้ดนตรีไทยยังมีสถานะเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมาของคนไทยที่ได้ สร้างสรรค์ทั้งรูปแบบของบทเพลงเครื่องดนตรี วิธีบรรเลง วิธีขับร้อง และการนำไปใช้ในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม ดนตรีไทยจึงมีความสำคัญในด้านการปรุงแต่งอารมณ์ ความรู้สึกการประกอบกิจกรรมตามความเชื่อและพิธีกรรม ทางศาสนาโดยการเข้าไปปรุงแต่งให้งานหรือพิธีกรรมนั้นเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นแม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทย จะพัฒนาเป็นสังคมสมัยต่างไปจากสังคมสมัยดั้งเดิมอย่างมากแต่ในชุมชนท้องถิ่นเกือบทุกแห่งของประเทศก็ยังคงพบว่า ดนตรีไทยยังคงเป็นส่วนประกอบสำคัญของกิจกรรมในงานราษฎร์และงานราชการอย่างขาดไม่ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่จังหวัดในภาคกลางวงปี่พาทย์ยังเป็นเครื่องประกอบพิธีกรรมต่างๆ ของคนไทยตั้งแต่พิธีการที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น พิธีโกนจุก บวชนาค แต่งงาน และพิธีกรรมในงานศพรวมทั้งการเล่นและการแสดง มหรสพของไทยเช่นการแสดงลิเก เป็นต้น

การถ่ายทอดความรู้ความสามารถทางดนตรีไทยในสมัยโบราณเป็นการสอนกันอย่างเคร่งครัดไม่จำกัด เวลาหรือจัดเป็นตารางเรียนที่แน่นอน เหมือนกับเวลาราชการในปัจจุบัน แต่เป็นการสอนแบบเข้มเต็มเวลาหาก เรียนรู้ไม่ได้อย่างที่ครูตั้งใจครูก็จะลงโทษโดยมิได้เกรงใจผู้ใดเช่นอาจใช้ไม้ตระนาดตีหัวลูกศิษย์จนหัวโนเนื่องจาก ถือว่าเป็นเสมือนลูกหลานในบ้าน ดังเช่นที่ สงบศึก ธรรมวิหาร (2545, หน้า 204) กล่าวว่าในอดีตนับแต่โบราณมา การเรียนการสอนดนตรีไทยเริ่มมาจากการเรียนการสอนที่บ้านโดยมี บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยายซึ่งเป็นนักดนตรีไทย อยู่แล้วชักจูงลูกหลานตนเองมาฝึกหัดโดยหวังจะให้สืบทอดความรู้เรื่องเพลงกานต์ต่างๆ สืบไปมิให้สูญหายและ เพื่อรักษาแนวทางเพลงของครูของตนต่อไปไม่ยอมให้แพร่หรือขยายไปสู่คนนอกวงตระกูลการสอนจึงมีลักษณะ เป็นการเกี่ยวเชืว่าต้องทำให้ได้เล่นให้ได้ หากทำไม่ได้หรือทำไม่ดีเท่าที่ควรก็จะถูกชว่าทำผิดครู ครู (หมายถึง วิทยุณามครูผู้ล่วงลับไปแล้วหรือครูอันเป็นที่เคารพ) จะลงโทษ นอกจากจะมีการเรียนการสอนในบ้านแล้ว วัดยังเป็น อีกที่หนึ่งที่มีการนำดนตรีไทยเข้ามามีบทบาททางสังคมทำให้เกิดแรงจูงใจให้คนในสังคมมีความสนใจมากขึ้น

ในปัจจุบันรัฐส่งเสริมการศึกษาทางดนตรีไทยเพิ่มมากขึ้นเห็นได้จากการจัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ในทุกภูมิภาค เช่น วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ลพบุรี นครราชสีมา จันทบุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง พัทลุง นครศรีธรรมราช และเชียงใหม่ รวมถึงกัศยู่ภายใต้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีสถานะเป็นสถาบันในระดับอุดมศึกษา ทางด้านศิลปกรรมของชาติเกือบทุกแขนง รวมทั้งขยายการผลิตบัณฑิตโดยมีการเปิดสอนในหลักสูตรระดับ มหาวิทยาลัยในสาขาวิชาทางดนตรีไทยหรือดุริยางค์ศาสตร์ไทยขึ้นในมหาวิทยาลัยเช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นต้น แต่การคงอยู่ของวงดนตรีไทยโดยเฉพาะวงปี่พาทย์ในระดับพื้นบ้านยังคงอยู่ในลักษณะปล่อยให้ดำเนินการไปด้วยตนเองขาดการส่งเสริมจากรัฐทั้งที่การมีอยู่ของวงดนตรีปี่พาทย์พื้นบ้านเป็นเสมือนแหล่งโอบอ้อมหล่อเลี้ยง การเรียนรู้ การศึกษาดนตรีในสถาบัน อุดมศึกษาโดยจะเห็นได้จากงานวิจัยของอาจารย์และนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำนวนไม่น้อยใช้ครูและวงดนตรีพื้นบ้านเป็นแหล่งศึกษารวมทั้งรับการถ่ายทอดในรูปอาศรมดนตรี

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ดนตรีไทย

ดนตรีไทย มีความสำคัญต่อการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน นิยมให้วงดนตรีไทย ร่วมการบรรเลงด้วย เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานบุญ งานบวชนาค งานมงคลสมรส งานเฉลิมฉลอง งานในเทศกาลต่างๆ ตลอดจนการบรรเลงประกอบการแสดงต่างๆ เนื่องจากชาติไทยเป็นชาติที่มีอารยธรรมเจริญรุ่งเรืองมาเป็นเวลาช้านาน บรรพบุรุษของชาวไทย ท่านได้สร้างสรรค์งานศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทยสืบทอดกันมาตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบันในหลายสาขาด้วยกัน อาทิเช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม นาฏศิลป์ และดนตรี เป็นต้น โดยเฉพาะศิลปะวัฒนธรรมทางด้านดนตรีไทยนั้นได้มีการสืบทอดต่อเนื่องจากโบราณในอดีต จนถึงปัจจุบัน

วัฒนธรรมไทยเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นชาติไทย ซึ่งพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ได้จรโลง วัฒนธรรมในด้านต่างๆ ให้คงอยู่คู่ชาติไทยทั้งวัฒนธรรมดั้งเดิมและที่รับเข้ามาใหม่ส่วนที่ดีก็ดำรงไว้ส่วนที่ไม่ดีก็สูญหายไป ในลักษณะเช่นนี้ชาติไทยเราจึงมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างสมบูรณ์ (กาญจนา อินทรสุนานนท์, 2549, หน้า 79) ในส่วนของดนตรีนั้นถือเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์ในสังคมโลกได้วิวัฒนาการมาพร้อมกับวิถีชีวิตของมนุษย์ในแต่ละยุค มีการกำหนดแบบแผนวิชาการดนตรีของชนชาติต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันตามลักษณะของเผ่าพันธุ์ หรือกลุ่มชน ทางสังคมของชาตินั้นๆ โดยถือว่าดนตรีเป็นภาษาชนิดหนึ่งของมนุษย์ ชาติใดก็ตามที่มีภาษาพูด ภาษาเขียนเป็นของตนเองก็มักจะต้องมีดนตรีเป็นของตนเองด้วย เพราะดนตรีและเพลงร้องเป็นส่วนหนึ่งที่ได้พัฒนามาพร้อมกับภาษาพูด (พูนพิศ อมาตยกุล, 2529, หน้า 1) โดยเฉพาะดนตรีไทยเป็นสิ่งที่มิขึ้นพร้อมกับคนไทย ดนตรีไทยและศิลปะถือเป็น เครื่องมือสำหรับวัดความเจริญรุ่งเรืองของชาติอย่างหนึ่ง ชาติไทยเป็นชาติที่มีอารยธรรมสูงส่งเพราะเรามีดนตรีและ ศิลปะที่เป็นแบบฉบับ CLASSIC (ปัญญา รุ่งเรือง, 2546, หน้า 1)

วิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่โบราณมาเป็นชีวิตที่เต็มไปด้วยดนตรีเพราะคนไทยเป็นชนชาติที่รักความ สนุกสนานและความรื่นเริงเป็นส่วนที่สำคัญของชีวิต หากชีวิตมีความสุขสนุกสนานรื่นเริงก็จะเป็นชีวิตที่ดีและสมบูรณ์ ทัศนคติของคนไทยในอดีตมีความเชื่อทางพิธีกรรมทางศาสนา มีการทำบุญ เริ่มตั้งแต่แรกเกิด มีการทำขวัญเดือน

และโกนผมไฟเด็กที่เกิดใหม่ เมื่อเด็กโตขึ้นก็มีพิธีโกนจุก และเมื่อเติบโตจนครบอายุ 20 ปีบริบูรณ์ เป็นชายก็ต้องอุปสมบท และมีพิธีทำขวัญนาค พิธีแต่งงาน และถึงสิ้นสุดของชีวิตเมื่อตายลง ก็มีพิธีงานศพ เป็นต้น ดังที่กล่าวมานั้นต้องมีดนตรีประกอบทั้งสิ้น เริ่มต้นด้วยปี่พาทย์บรรเลงเพลงโหมโรง บรรเลงรับพระที่มาเจริญพุทธมนต์ บรรเลงระหว่างพระฉันท์อาหาร และบรรเลงส่งพระเวลาพระกลับด้วย นอกจากนี้ปี่พาทย์จะใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ แล้วในการแสดงนาฏศิลป์ไทย เช่น โขน ละคร ลิเก และอื่นๆ ก็ใช้ปี่พาทย์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ (กนก คล้ายมุข, 2541, หน้า 22)

ดนตรีเป็นงานศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยใช้เสียงเป็นสื่อในการถ่ายทอดออกมาเป็นลีลา ทำนอง อารมณ์ของเพลงดำเนินไปตามจินตนาการของผู้บรรเลง ดนตรีนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ในการปรุงแต่งชีวิตให้มีความสุข ผ่อนคลายความโศกเศร้า เป็นสื่อเสริมแต่งให้กิจกรรมทางประเพณีและพิธีกรรมที่มนุษย์ประกอบขึ้นนั้นเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในสังคมและวัฒนธรรมไทยดนตรีไทยเป็นงานศิลปะที่บ่งบอกให้รู้ถึงความเป็นชาติไทย คุณค่าของดนตรีไทยพิจารณาได้จากบทเพลงที่บรรเลงขึ้นมีท่วงทำนองตามโครงสร้างของระบบเสียง มีเนื้อร้องที่แต่งด้วยร้อยกรองอย่างสละสลวย และมีนักดนตรีทำหน้าที่ถ่ายทอดบทเพลงโดยใช้ระเบียบวิธีบรรเลงเครื่องดนตรีซึ่งมีลักษณะหลากหลายที่กลมกลืนกันและมีเครื่องดนตรีซึ่งมีรูปแบบเฉพาะ สวยงาม ได้สัดส่วน

สรุป ดนตรีไทยมีความสำคัญต่อบุคคลในการพัฒนาคุณภาพจิตใจ เป็นสื่อกลางของกิจกรรมทางประเพณี ศาสนา ศิลปะการแสดง และเป็นสื่อทางสังคมที่ช่วยให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชาติ สร้างพลังให้กับสังคม และมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆ ของประเทศด้วย ในด้านความสำคัญของดนตรีไทยที่เกี่ยวกับพระราชพิธี เช่น วงปี่พาทย์ ใช้บรรเลงในงาน ที่พระมหากษัตริย์เสด็จทรงพระราชกุศล ทางด้านศาสนา พิธีกรรม งานมงคล และงานอวมงคล นับจากอดีตถึงปัจจุบัน ทางด้านแสดงออกถึงวัฒนธรรมไทย ดนตรีไทย เป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของคนไทยที่ได้สร้างสรรค์ทั้งรูปแบบและบทเพลง เครื่องดนตรี วิธีบรรเลง บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลง วิธีการขับร้อง และการนำไปใช้ในโอกาสต่างๆ อย่างเหมาะสม และดนตรีไทยยังให้ความสำคัญในด้านการปรับแต่งอารมณ์ ความรู้สึก ดนตรีไทยยังนำไปประกอบกิจกรรมตามความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของร่างกายและจิตใจอีกด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ มีส่วนทำให้คนไทยเกิดความรู้สึกรักมรดกวัฒนธรรมดนตรีไทย และเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทยร่วมกัน

หลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนต้องทำให้ได้ตามเป้าหมายอย่างชาญฉลาด เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันกันในทางธุรกิจมากขึ้นทำให้อุรกิจต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีทิศทางที่ชัดเจน การจัดการ จึงเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและสร้างความก้าวหน้าแก่อุรกิจ โดยที่ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลลัพธ์ (Outputs) โดยใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (Input) ให้คุ้มค่ามากที่สุดซึ่งต้องให้ความสำคัญกับวิธีการหรือกระบวนการในการทำงาน โดยเฉพาะความสำคัญระหว่างผลลัพธ์และปัจจัยนำเข้าที่ได้จากการแปรรูปที่ได้ส่งผลลัพธ์สูงสุด ขณะที่ประสิทธิผล หมายถึง การทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งจะให้ความสนใจกับการทำงานให้สำเร็จเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

คำว่า การจัดการ ซึ่งแปลมาจากภาษาอังกฤษว่า “Management” หมายถึงการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีคำที่เรามักได้ยินอีกคำหนึ่งคือ “การบริหาร” ซึ่งแปลมาจากภาษาอังกฤษว่า “Administration” หมายถึงการกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งงาน การอำนวยความสะดวก การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ปฏิบัติ สามารถดำเนินงานให้ได้เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งมักจะสงสัยว่าทั้งสองคำจะมีความหมายเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ในทางปฏิบัติเราสามารถนำทั้งสองคำมาใช้ทดแทนในหลายด้าน เช่น การบริหาร หรือการจัดการธุรกิจ (Business Administration หรือ management) เป็นต้น แต่ทั้งสองคำก็มีความแตกต่างในการใช้งานในระดับกว้าง โดยเฉพาะการดำเนินงานของราชการหรือสาธารณะ ตลอดจนการบริการงานส่วนกลางและธุรกิจ ขณะที่การจัดการจะให้ความสนใจกับการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และใช้งานในระดับทั่วไป เช่น การจัดการผลิต การจัดการตลาด และการจัดการทางการเงิน เป็นต้น นักวิชาการหลายคนกล่าวว่า การจัดการ (Management) และการบริหาร (Administration) 2 คำนี้ใช้แทนกันได้ แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า “การบริหารจัดการ”

ลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการ เป็นทั้งศิลป์และศาสตร์ ที่ว่าการจัดการมีลักษณะเป็นศิลป์ (Management is an Art) หมายความว่า การที่ได้รับความสำเร็จนั้นต้องนำความรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญ หรือ นักวิชาการศึกษาไว้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการบริหารจัดการต้องใช้เทคนิค และนำความสามารถพิเศษของสมาชิกในองค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร ดังนั้น ผู้จัดการจึงเป็นผู้นำความรู้จากศาสตร์ของการบริหารจัดการมาดำเนินการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรวัตถุ เพื่อให้เอื้อต่อองค์กรมากที่สุด การจัดการในลักษณะเป็นศาสตร์ (Management is a Science) เพราะมีองค์ความรู้ (Body of Knowledge) มีลักษณะเป็นระบบและหลักการ มีความก้าวหน้า คิดค้นพัฒนาไปเรื่อยๆ ผู้บริหารที่ฉลาด เก่ง และได้รับความสำเร็จ ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำงาน

ความสำคัญของการบริหารจัดการ

ปัจจุบันนี้ทุกฝ่ายต่างยอมรับว่าการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร ซึ่งการบริหารที่ดีนั้น มีความสำคัญต่อองค์กรดังนี้

1. กระบวนการบริหารที่ดีจะเป็นสมองขององค์กรในการนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การวางแผนของฝ่ายจัดการที่ได้ตัดสินใจแล้กรองข้อมูลต่างๆ อย่างใช้ดุลยพินิจพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อองค์กรในอนาคต
2. การบริหารจัดการเป็นแนวทางที่ทำให้สมาชิกในองค์กรเกิดความตั้งใจเต็มใจร่วมมือกันเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ เพราะมีกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
3. การบริหารจัดการลดความซ้ำซ้อนในการทำงานเพราะได้กำหนดขอบเขตการทำงานของสมาชิกแต่ละบุคคลไว้อย่างละเอียดชัดเจน
4. การบริหารจัดการเป็นวิธีการบริหารที่พยายามแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดกับสภาพของแต่ละองค์กรเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กล่าวโดยสรุปบทบาทสำคัญของผู้ตัดสินใจในการกำหนดและพัฒนาองค์กร คือ การที่ทำให้สมาชิกให้ความร่วมมือกับองค์กรจะต้องกระทำ 2 ประการคือ การกำหนดให้ยอมรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา โดยการจูงใจ

ทั้งด้านตัวเงิน และที่ไม่ใช่ตัวเงิน (เกียรตินิยมชื่อเสียง) การลงโทษทางสังคมและการทำให้คนงานควบคุมตนเองได้ โดยการทำให้คนงานมีความจงรักภักดีต่อองค์กร ใช้มาตรการกำหนดประสิทธิภาพ และใช้การฝึกอบรมสมาชิก โดยการส่งเสริมการพูดภาษาเดียวกันของสมาชิกในองค์กร รวมถึงการใช้กรอบแนวทางเดียวกัน

องค์ประกอบของการบริหารจัดการ

องค์ประกอบสำคัญเพื่อการบริหารศูนย์การเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน เป็นยุคเศรษฐกิจแห่งความรู้ องค์กรทั้งภาคเอกชนและภาครัฐจำเป็นต้องแข่งขันกันด้วยความรู้ และคนที่มีคุณภาพในองค์กร

Drucker (1993) ได้เขียนในหนังสือ Post-Capitalist Society ในปี 1993 ว่า “Knowledge Is the new basis of competition in a post- capitalist society” นั้นหมายความว่าในยุคของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมีการแข่งขันสูง ดังนั้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อกระแสของการเปลี่ยนแปลง เพื่อความอยู่รอดและรักษาความเป็นเลิศให้ยั่งยืนการบริหารเพื่อการจัดการความรู้ ควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลักๆ ดังนี้ คือ

1. บุคลากร (Employee) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการความรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีคุณภาพ (Gamble & Blackwell, 2001) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุคลากรที่มีความรู้ (Knowledge Worker) ทั้งนี้บุคลากรที่นำการจัดการความรู้มาทำการปฏิบัติ จะต้องมีความสามารถในการสื่อสารถึงสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ รวมถึงกลไกของการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ(Process) และผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน (Output) นั้นๆ มาอธิบายให้ถึงเนื้อหาและคุณภาพของงาน รวมไปถึงความรู้ที่มีต่องานที่ได้ทำไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น องค์กรควรมีวิธีการคัดเลือกและ พัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้สามารถสื่อสารความรู้สึก และความเข้าใจกระบวนการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพ ทักษะของบุคลากร ในการส่งข้อมูลได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญอีกอย่างคือความสามารถของบุคลากรที่จะช่วยให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ และใช้ได้ทั่วทั้งองค์กร ประกอบด้วยความสามารถ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการเรียนรู้ 2) ความสามารถในการคิดทำสิ่งใหม่ๆ 3) ความร่วมมือร่วมใจกับผู้อื่น 4) ความสามารถคิดเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ 5) ความอ่อนน้อมถ่อมตน

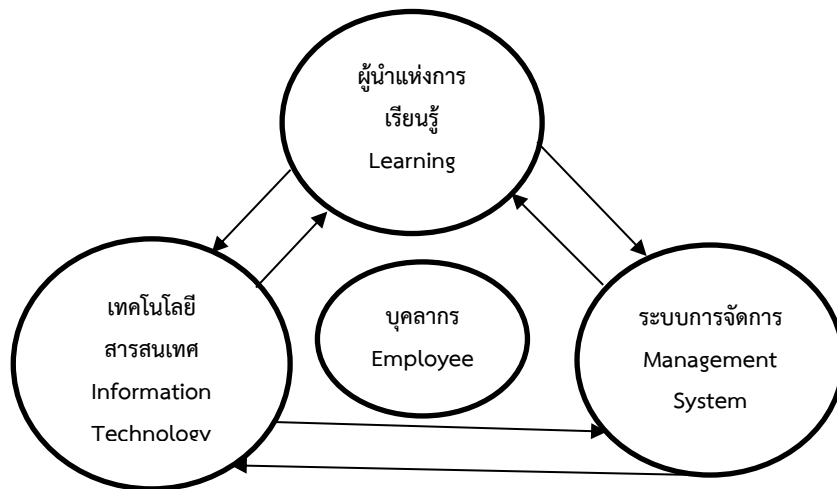
2. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) องค์กรต้องมีเครื่องมือที่ช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ มีระบบฐานข้อมูลที่มีคุณภาพง่ายแก่การใช้งาน หรือมี Information Technology รูปแบบต่างๆ มาช่วยสนับสนุนให้การกระจายความรู้ไปได้ง่าย

3. ผู้นำแห่งการเรียนรู้ (Learning Leader) Senge (1990) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ส่วนสำคัญในองค์กรแห่งการเรียนรู้ และองค์กรแห่งการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีผู้นำเป็นผู้สนับสนุนให้ความรู้ และพัฒนาความรู้ของตนเอง พร้อมทั้งจะนำความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ให้เกิดขึ้น และพร้อมที่จะนำเอาหลักการจัดการเรียนรู้มาปฏิบัติ

4. ระบบการจัดการ (Management System) เป็นองค์ประกอบในการนำเอา Knowledge Management มาปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ ระบบการจัดการนี้ต้องทำการปลูกฝังให้บุคลากรได้รู้ถึงความสำคัญในการนำ Knowledge Management มาปฏิบัติ มีหลักเกณฑ์การตัดสินใจ และประเมินคุณภาพบุคลากรที่ชัดเจน และสอดคล้องกับความเป็นจริง ส่งเสริมให้บุคลากรมีการสื่อสารข้อมูล และนำเสนอข้อมูล เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส และส่งเสริมให้มีกระบวนการถ่ายทอดและจัดการความรู้ในองค์กร ระบบการจัดการขององค์กร มีลักษณะสำคัญ คือ

- 1) ฝ่ายบริหารระดับสูงให้การสนับสนุนอย่างชัดเจน
- 2) มีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน
- 3) วัตถุประสงค์มี

ความหมาย 4) ระดับความไว้วางใจ 5) ภาวะผู้นำในทีมงานดี 6) การแบ่งปันผลตอบแทนและรางวัล นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดการทรัพยากรบุคคลที่มีต่อการจัดการและถ่ายทอดความรู้ การคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ในองค์กรต่อไปและให้มีการจัดการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มทักษะในงานให้มากขึ้น มีความรู้ในกระบวนการทำงาน (Hansen & Tierney, 1999) การจัดระบบที่เลี้ยงที่จะเอื้ออำนวยให้มีการถ่ายทอดประสบการณ์จากพี่เลี้ยงสู่บุคลากรใหม่ขององค์กร เมื่อมองในภาพรวมองค์ประกอบทั้ง 4 ที่ได้กล่าวข้างต้นจะสามารถนำมาเชื่อมโยงกัน ดังภาพ 1

ภาพ 1 องค์ประกอบของการจัดการความรู้

ที่มา: ศรีวิภา เลียงพันธุ์สกุล, นิรัชรา ลิลละฮ์กุล, จามรี สอนบุตร, พรชัย สิทธิศรีณย์กุล, 2558

ตามแผนภาพดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทั้ง 4 องค์ประกอบมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันหมด โดยองค์กรจะต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีทักษะในการเรียนรู้ มีผู้นำที่พร้อมจะให้การสนับสนุน มีระบบการทำงานร่วมกัน และมีเครื่องมือ Information Technology ที่ช่วยจัดเก็บและกระจายข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพงาน พัฒนาบุคลากรขององค์กรให้เป็นบุคคลเรียนรู้ และพัฒนาองค์กรก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้จึงเป็นศาสตร์หนึ่งที่ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติการควรให้ความสนใจ เพื่อนำไปการปฏิบัติต่อไป

หลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้

การบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้เป็นการให้บริการความรู้แก่ประชาชนและเปรียบเสมือนสถานศึกษา จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่เรียกว่า ธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์การเรียนรู้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วย หลักการดังกล่าว ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม

5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า ในด้านการบริหารศูนย์การเรียนรู้สามารถแบ่งได้เป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ในด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย งานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาสื่อการสอนด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การแนะแนวการศึกษา และการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย ภารกิจด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงินการบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย ภารกิจด้าน การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหา และการบรรจุ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วินัยและการรักษาวินัย

4. การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย ภารกิจด้าน การดำเนินงานธุรการการประสานและพัฒนาเครือข่าย การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบัน งานประสานราชการ และ งานบริการสาธารณะ

ศูนย์การเรียนรู้จึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขึ้นในชุมชนโดยขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาชนในชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และเมื่อศูนย์ในลักษณะนี้ดำเนินการโดยประชาชนเป้าหมายและวิธีดำเนินการจะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากขึ้นดังเช่นกรณีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหนองแรด อำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์เป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาต่างๆ ของประชาชนในหมู่บ้านนั้น ศูนย์อื่นๆ ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศแต่ส่วนใหญ่จะดำเนินการเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเกษตรหรือการผลิตสินค้าพื้นบ้านชุมชน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ดนตรีไทย

ทฤษฎีของการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสุนทรียภาพทางดนตรี สรุปลงเป็นแนวคิด 3 ส่วน ที่ต้องคลุกเคล้ากัน จนแยกไม่ออกดังนี้ (สุกรี เจริญสุข, 2540, หน้า 12-23)

1. ทฤษฎีของความเหมือน เรียนรู้สุนทรียภาพโดยการเลียนแบบ
2. ทฤษฎีความแตกต่าง เรียนรู้สุนทรียภาพโดยแสวงหาความแตกต่าง
3. ทฤษฎีของความเป็นฉันทัน เรียนรู้สุนทรียภาพโดยแสวงหาตนเอง

สอดคล้องกับ อุทัย ศาสตร์ (2560, หน้า 187-188) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การถ่ายทอดดนตรีไทยตามชนบ มีหลักการ แนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทย ซึ่งปรากฏให้เห็นจากศิลปินแห่งชาติ (ดนตรีไทย) ที่ผ่านหลักการที่ถูกกำหนดไว้ให้มีความสัมพันธ์กับรูปแบบและธรรมชาติของการถ่ายทอดดนตรีไทย ถึงแม้ว่าจะต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกฝน และเพิ่มพูลประสบการณ์ค่อนข้างยาวนาน ดังนั้นการเรียนการสอน

ดนตรีไทยจึงมุ่งเน้นการส่งเสริม พัฒนาความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งแตกต่างจากการเรียนดนตรีโดยทั่วไป โดยผู้สอนต้องพิจารณา เนื้อเพลงหรือบทเพลง กิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน โดยการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยในระดับประถมศึกษาที่มีฐานมาจากการถ่ายทอดของครูดนตรีไทยที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบรรเลงดนตรีไทย ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การฝึกบรรเลงทำนองหลักของเพลงไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์การบรรเลงดนตรีไทย โดยเลือกใช้ขับทเพลงประเภทเพลงทางพื้นที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน หรือเพลงที่ผู้เรียนคุ้นเคย ผู้สอนควรสอนประวัติความเป็นมาและของบทเพลงที่เรียนควบคู่กันไป
2. การสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักการ ระเบียบวิธีการบรรเลงดนตรีไทย รวมถึงความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรเลงดนตรีไทย เช่น ทักษะการจับไม้ตี การนั่ง ฝึกอ่านโน้ตเพลงไทย เป็นต้น
3. การนำเสนอตัวอย่างการบรรเลงเพลงไทยที่หลากหลาย ควบคู่กับการสาธิตและอธิบายให้ผู้เรียนเห็นแนวทางและรูปแบบการบรรเลงทำนองเพลงไทยอย่างชัดเจน
4. การจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้บรรเลงดนตรีไทยด้วยตัวเองอย่างสม่ำเสมอ และมีการประเมินผู้เรียน โดยเริ่มฝึกบรรเลงทำนองเพลง 2-4 ห้องเพลง แล้วจึงเพิ่มความยาวในการบรรเลงมากยิ่งขึ้น
5. การจัดประสบการณ์ในการฟังเพลงไทยที่มีหลากหลายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการบรรเลงดนตรีไทย

ตัวอย่างศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทย

ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีพื้นเมือง อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นศูนย์ที่แสดงให้เห็นว่าศูนย์การเรียนรู้เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ทางดนตรี และความรู้ความสามารถอื่นๆ สำหรับประชาชนในชุมชนและเป็นสถานที่สร้างโอกาสในการเรียนรู้ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยากร ตลอดจนภูมิปัญญาอันหลากหลายของชุมชนรวมทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนว่าเป็นศูนย์กลางการจัดการจัดการศึกษาดูชีวิตสำหรับประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อีกทั้งยังเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความต้องการของชุมชน (สังคม คุณากรสกุล, 2555, หน้า 13)

นอกจากนี้ยังมีศูนย์การเรียนรู้ในระดับพื้นบ้านอีกหลายแห่ง เช่น ลำเจียกดนตรีไทย เครือข่ายสภาวัฒนธรรมระยอง ซึ่งเป็นศูนย์ที่เกิดจากการสนับสนุนของสภาวัฒนธรรมในระดับจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ร่วมกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารการศึกษาในเขตตำบลไม่ ชาวบ้าน และผู้เกี่ยวข้องจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ดนตรีไทยขึ้น เพื่อให้เด็กและเยาวชน ผู้ที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรีไทย นอกจากนี้ยังสามารถยืมเครื่องดนตรีเพื่อนำไปฝึกฝนที่บ้าน หรือเพื่อใช้ในการแสดงในโอกาสต่างๆ ด้วย โดยได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2551 โดย นายสิทธิศักดิ์ ศาสตร์ภักดิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เป็นประธาน ในการจัดตั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตตำบลไม่ ทั้ง 6 โรงเรียน ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน พ่อค้า และ ประชาชนชาวตำบลไม่ ร่วมในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ดนตรีไทย โดยสถานที่จัดตั้งเป็นอาคารปูนหนึ่งหลัง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลไม่

ด้านหลัง ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ มีเครื่องดนตรีไทย เช่น ระนาดเอก อังกะลุง ระนาดทุ้ม ฆ้องวงเล็ก ฆ้องวงใหญ่ ขลุ่ย ซอด้วง ซออู้ ขิม เป็นต้น และทำพิธียกครูดนตรีไทยตามประเพณี โดยคุณพ่อปูน มีโสภภาพราชนิธิ ชาวบ้านด้านดนตรีไทยเป็นผู้ทำพิธี ร่วมกับหัวหน้าส่วนการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในเขตตำบลไผ่ ผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนตำบลไผ่ (สังคม คุณากรสกุล, 2555, หน้า 13)

ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้าน (บ้านป่า)

ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้าน (บ้านป่า) ตั้งอยู่ที่เลขที่ 56/1 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านม้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เดิมเป็นศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้าน ก่อตั้งและดำเนินการโดยกองทุนแม่ถนอม ญาณจันทร์ โดยคุณแม่ถนอม ญาณจันทร์ บริจาคที่ดิน ให้แก่ หมู่บ้าน (บ้านป่า) เพื่อให้จัดตั้งเป็นห้องสมุดของชุมชน

ในปี 2557 ได้สร้างอาคารขึ้นใหม่ เนื่องจากอาคารเดิมชำรุดมากมาตั้งแต่วิกฤตน้ำท่วมปี 2554 คุณครูบุษผา ญาณจันทร์ ได้ขอใช้ศูนย์เรียนรู้เป็นที่ฝึกสอนดนตรีไทยให้แก่เด็กๆ ในหมู่บ้าน โดยใช้เครื่องดนตรีของตนเองและของญาติๆ รวมทั้งของโรงเรียนวัดโพธิ์ทองที่พอจะหยิบยืมได้ โดยเปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2557 การเรียนรู้ดนตรีของเด็กๆ ได้พัฒนาก้าวหน้าโดยรวดเร็ว มีผู้สนับสนุนจำนวนมาก ทั้งด้านเครื่องดนตรี วัสดุ อุปกรณ์ เงิน และช่วยฝึกสอนดนตรีแก่เด็กๆ รวมทั้งให้โอกาสไปบรรเลงในงานต่างๆ

ในปี 2559 นายนิธิวัชร จันทร์เฉลียว นายอำเภอบางปะหัน ได้อนุมัติงบประมาณ ตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ให้ใช้ซื้อเครื่องดนตรี จำนวน 250,000 บาท ทำให้เป็นวงดนตรีที่สมบูรณ์ พระอนุวัฒน์ ปภาธโร เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ได้ตั้งชื่อบริษัทว่า “ดอกไม้ป่า”

วงดนตรีเยาวชน “ดอกไม้ป่า” ได้มีโอกาสบรรเลงในงานต่างๆ ในลักษณะบริการชุมชนโดยไม่คิดค่าตอบแทน (แต่เจ้าภาพก็จะมอบเงินให้แก่นักดนตรีและเงินบำรุงวงแทบทุกครั้ง) เช่น งานศพ งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ และงานตามเทศกาลสำคัญ เช่น วันแม่ วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับโอกาสให้บรรเลงในงานระดับอำเภอ (งานฉลอง 100 ปี อำเภอบางปะหัน) ระดับจังหวัด (งานมรดกโลกงานเวียนเทียนเนื่องในวันมาฆบูชา วิสาขบูชา และอาสาฬหบูชา ทุกปี) ระดับชาติ (งานอุ่นไอรักที่สวนอัมพร) ในส่วนของนักดนตรี คุณครูบุษผา ได้สนับสนุน ให้เข้าแข่งขันทักษะทางดนตรีในระดับต่าง เช่น การแข่งขันในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับชาติ รวมทั้ง ส่งเข้าแข่งขันเพื่อรับรางวัลศรทอง ผลของการมีทักษะทางดนตรีของเด็กๆ ในวงดอกไม้ป่า ทำให้นักเรียนที่จบระดับชั้นประถมศึกษา สามารถเข้าเรียนต่อในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และโรงเรียนที่มีชื่อเสียง คือ โรงเรียนประจำจังหวัดได้ทุกคน

ปัจจุบัน (2563) มีเด็กๆ จากต่างหมู่บ้านมาร่วมเรียนดนตรีด้วย วงดนตรีไทย ดอกไม้ป่า มีลักษณะพิเศษที่พอสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นวงดนตรีของหมู่บ้าน
2. ให้เด็กๆ ได้เรียนรู้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
3. เป็นวงดนตรีที่คนในหมู่บ้าน มีส่วนร่วมและผู้เห็นความสำคัญสนับสนุนจำนวนมากหลากหลายรูปแบบ
4. มีความยั่งยืน (ต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 7 แล้ว)

จากการศึกษาสังเกต สัมภาษณ์ พบว่า มีองค์ประกอบ ที่ทำให้วงดนตรีเยาวชน ดอกไม้ป่า เจริญก้าวหน้า และยั่งยืน ดังนี้

1. โปร่งใส คุณครูบุพผาจะจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างละเอียด และนำมาเปิดเผยทุกปี อีกทั้งมีตัวแทนผู้ปกครองนักดนตรีช่วยดูแลบัญชีธนาคารด้วย
2. ให้โอกาส คุณครูบุพผาจะพยายามให้โอกาสนักดนตรีได้แสดงออก ทั้งรวมวงและส่วนตัว ส่งเสริมผู้มีความสามารถ ได้เรียน แสดงออก หรือเข้าแข่งขันในระดับต่างๆ รวมทั้งให้โอกาสคนที่ออกจากวงไปกลับเข้าเล่นใหม่ได้
3. เพิ่มความสามารถทางดนตรี ให้เรียนรู้เพลงใหม่ๆ เสมอ
4. ดำเนินการแบบมีส่วนร่วม จะให้นักเรียนและผู้ปกครอง ได้มีส่วนตัดสินใจในการดำเนินต่างๆ มากที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

จากที่กล่าวมานี้ อาจเห็นได้ว่าศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้าน (บ้านป่า) ตำบลบ้านม้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพชีวิต ของเด็กๆ และเยาวชนในหมู่บ้าน โดยใช้ดนตรีเป็นฐานที่ประสบความสำเร็จแห่งหนึ่งของประเทศไทย โดยยึดหลักโปร่งใสและมีส่วนร่วมเป็นแนวทางดำเนินการที่สำคัญ

ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการจัดการเรียนรู้ดนตรีไทย โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยผู้สอนจำเป็นอย่างที่จะต้องพิจารณาสาระที่เกี่ยวข้องกับการบรรเลงดนตรีไทยพร้อมกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ทางดนตรีของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการบรรเลงดนตรีไทย และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ทักษะทางดนตรีสู่การสร้างสรรค์การบรรเลงดนตรีตามศักยภาพของแต่ละคน สามารถวิเคราะห์การเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเรียนการสอนดนตรีไทย

ภาพ 1 วงดอกไม้ป่า ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้านบ้านป่า ตำบลบ้านม้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันอาสาฬหบูชา ณ วัดมงคลพิตร

บทสรุป

ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นลักษณะการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ที่ดำเนินงานจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ดนตรีไทยพื้นบ้าน ที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารจัดการการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทย เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ความสามารถทางการบรรเลงดนตรีไทยให้กับประชาชน และโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแหล่งเรียนรู้อันมีคุณค่าของดนตรี และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย มีการบริการจัดการโดยนักดนตรีหรือเจ้าของวง ซึ่งถือเป็นการบริหารจัดการโดยภาคประชาชน ดังนั้น ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีไทยหมู่บ้านบ้านป่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงไม่ได้สังกัดหน่วยราชการหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กนก คล้ายมุข. (2541). การสืบทอดปีพาทย์ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กาญจนา อินทรสุวานนท์. (2549). การศึกษาเทคนิคการขับร้องเพลงไทย บทพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2546). ประวัติการดนตรีไทย (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2529). ดนตรีวิจักษ์: ความรู้เรื่องดนตรีไทยเพื่อความชื่นชม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สยามสมัย.
- ศรีวิภา เลี้ยงพันธุ์สกุล, นิรัชรา ลิลละฮ์กุล, จามรี สอนบุตร, พรชัย สิทธิศรีณย์กุล. (2558). สถานการณ์และ
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของงานอนามัยแม่และเด็ก ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้.
สืบค้น พฤศจิกายน 3, 2563, จาก <http://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/4378?locale-attribute=th>.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. (2545). ดุริยางค์ไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังคม คุณากรสกุล. (2555). รูปแบบและการขับเคลื่อนการบริหารศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในการป้องกัน
ปัญหายาเสพติด: ศึกษากรณีชุมชนธรมีคำ แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุกรี เจริญสุข. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ:
ไอเดียสแควร์.
- อุทัย ศาสตรา. (2560). กระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทย
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: การถอดบทเรียนจากศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง
(ดนตรีไทย). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Drucker, Peter. F. (1993). *Post-Capitalist Society*. New York: Butterworth Heinemann.
- Gamble, P., & Blackwell, J. (2001). *Knowledge Management: A State of the Art Guide*.
London: Kogan Page.
- Hansen, N., & Tierney, T. (1999). *Harvard business review on organizational learning*. New
York: Harvard Business School Publishing Corporation.
- Senge, P.M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*.
Doubleday, New York.
- Paul, R. Gamble, & John, Blackwell. (2001). *Knowledge Management: A state of The Art
guide*. United Kingdom.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2564

รองศาสตราจารย์ ดร.กาสึก เตชะชั้นหมาก
รองศาสตราจารย์ ดร.นาคยา ปิณฑนานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง
รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ พงษ์บริบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เกื้อนข้าง
รองศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ เสี่ยงยม
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณกร ทัพพะประยูร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี รัตนเสริมพงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภรณ์ นันทะเสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีริชัญญ์ บุญส่ง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา พยุงสิน
อาจารย์ ดร.นิคม โทะะลงธง
อาจารย์ ดร.รัตนา ชุกซอน
อาจารย์ ดร.สาคร มหาหิงค์
อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุริยะ หาญพิชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สถาบันรัชต์ภาคย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แก้วตา มีสิทธิ์

หน่วยงานสังกัด

นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ความสนใจทางวิชาการ

การบริหารการศึกษา

E-mail:

61D0101101@nrru.ac.th

รุจิรา เจริญสวัสดิ์

หน่วยงานสังกัด

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

ความสนใจทางวิชาการ

ภาษาศาสตร์ การสื่อสาร ทักษะภาษา

E-mail:

rujira20@gmail.com

ปราโมทย์ จันทร์เรือง

หน่วยงานสังกัด

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความสนใจทางวิชาการ

หลักสูตรและการสอน, การจัดการศึกษา

E-mail:

pramoth.j2563@gmail.com

ภูริ ชุณหะจจร

หน่วยงานสังกัด

สาขาวิชาการประกอบอาหารเพื่อสุขภาพ วิทยาลัยการแพทย์บูรณาการ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ความสนใจทางวิชาการ

การท่องเที่ยวเชิงอาหาร, พฤติกรรมผู้บริโภค, การส่งเสริมการท่องเที่ยว

E-mail:

chefmungon@gmail.com

ปราณิสอา อุ่นดี

หน่วยงาน/สังกัด

นิสิตหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

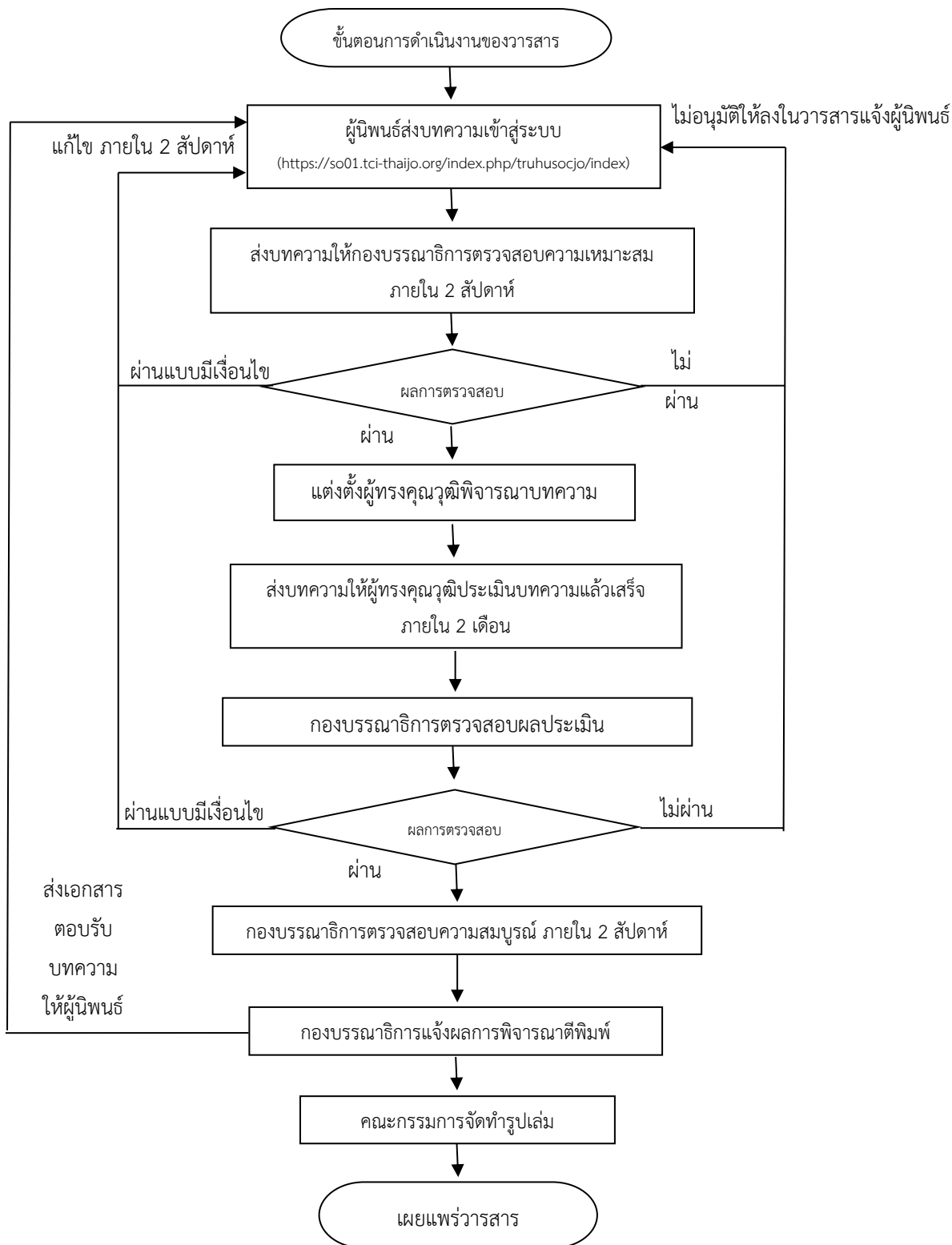
ความสนใจทางวิชาการ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ความสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม

E-mail:

pranisao@gmail.com

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

สำนักงานวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 064-313-8785 Email: husocjo@gmail.com

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

1.2 บทความวิชาการ (Academic Article) ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิตนักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป

1.3 บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยพิจารณาบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้นิพนธ์บทความ และผู้นิพนธ์ไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double- Blind Peer Review)

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จะต้องผ่านการตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับกองบรรณาธิการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (Font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH Sarabun PSK) ขนาดอักษร 14 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (Double Spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สันขนาดบีห้า (B5) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษด้านบน 1 นิ้ว ด้านซ้ายและด้านขวา กับด้านล่าง 0.75 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขกำกับทางมุมขวาบนทุกหน้าบทความไม่ควรยาวเกิน 10 หน้า กระดาษพิมพ์สัน โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาว 250 – 300 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key Words) ซึ่งควรเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจน ดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้า ศึกษา และผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้าและศึกษา
- คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (Review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (Methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้นิพนธ์นำมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี

ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

3.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะนำการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.6 กิตติกรรมประกาศ (acknowledgements) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย

3.7 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text) เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ ( ) แทรกในเนื้อหา ซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การจัดรูปแบบหน้ากระดาษวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ระยะขอบ บน 1”

*****ตั้งค่าน้ำกระดาษ ขนาด B5
(7.17”×10.12”)****

ภายนอก 0.75”

ภายใน 0.75”

ล่าง 0.75”

ชื่อบทความภาษาไทย
ชื่อบทความภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 18)

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย*
ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

บทคัดย่อ
(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

เนื้อหาของบทความ ใช้ รูปแบบอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 ความยาวของบทคัดย่อ ภาษาไทย 250-300 คำ โดยให้เขียนเป็นร้อยแก้ว เน้นเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ผลและวิจารณ์ หรือข้อเสนอแนะอย่างย่อ (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

คำสำคัญ: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาไทย ซึ่งตรงกับคำสำคัญในภาษาอังกฤษ เช่น รูปแบบบทความ, ขนาดตัวอักษร, รูปแบบตัวอักษร (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

* ยศ/ตำแหน่งทางวิชาการ, สาขาวิชา หน่วยงานต้นสังกัด (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวธรรมดา ขนาดอักษร 12)

ABSTRACT

(ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14)

ความยาวของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ 250-300 คำ และต้องตรงกับบทคัดย่อภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

Keywords: (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตัวหนา ขนาดอักษร 14) ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความประมาณ 3-5 คำ เป็นภาษาอังกฤษ ต้องตรงกับคำสำคัญในภาษาไทย (ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14)

บทนำ

อธิบายถึงความเป็นมาของเรื่องที่วิจัย ความสำคัญของปัญหาที่ทำการศึกษาวิจัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การใช้คำย่อ ต้องมีคำสมบูรณ์ไว้ในครั้งแรกก่อน เนื้อหาของตัวเรื่องควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ควรระบุเป็นข้อๆ)

วิธีดำเนินการวิจัย

อธิบายขั้นตอนการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย โดยกล่าวถึงแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

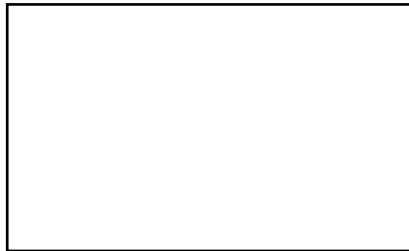
อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และการวิจารณ์ผลการวิจัย ซึ่งการรายงานผลการวิจัยและการวิจารณ์นั้น ควรยึดวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้หรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย

(กรณีมีตาราง)

ตาราง 1 เนื้อหาที่เป็นตารางและคำอธิบายสามารถใช้เป็นรูปแบบ1 คอลัมน์ ได้ตามความเหมาะสม

	(n=30)
หัวข้อ	ขีดเส้น 2 เส้น
	ขีดเส้น 1 เส้น
รวม	ขีดเส้น 1 เส้น
	ขีดเส้น 2 เส้น

(กรณีมีภาพ)

ภาพ 1 ชื่อภาพ

(ที่มา: ✓ .....

อภิปรายผล

ควรอธิบายถึงผลที่ได้รับจากการศึกษาหรือวิจัย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่ ควรอ้างถึงทฤษฎี หรือ ผลการศึกษาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ

ข้อเสนอแนะ

อธิบายถึงการนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือข้อเสนอแนะปัญหาที่พบในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

(รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง)

***หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
321 ถ.นารายณ์มหาราช ต.ทะเลชุบศร อ.เมืองลพบุรี จ.ลพบุรี 15000
โทรศัพท์ 0-3642-7485 – 93 ต่อ 40012 โทรสาร 0-3641-1150
Email: husocjo@gmail.com

รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาและการเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (Citations in text)

1. ใช้รูปแบบการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาแบบ APA Style (The Publication Manual of the American Psychological Association)

2. การลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ ( ) แทรกในเนื้อหา ในรูปแบบดังนี้ (เครื่องหมาย √ แสดงถึงการเคาะ 1 ครั้ง เวลาลงรายการอ้างอิงแทรกในเนื้อหา และรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป)

- ผู้แต่งที่เป็นคนไทย ใส่ ชื่อ-ชื่อสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้านาม ยศ หรือ ตำแหน่งทางวิชาการ
- ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่เฉพาะนามสกุลและตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,)

(ชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง, √ปีที่พิมพ์, √หน้าที่ใช้อ้างอิง)

3. ถ้ามีการกล่าวถึงชื่อผู้แต่งไว้แล้ว ให้ใส่วงเล็บต่อจากชื่อผู้แต่ง โดยในวงเล็บไม่ต้องระบุชื่อผู้เขียนซ้ำอีก สำหรับชื่อชาวต่างประเทศให้ใส่นามสกุลของผู้แต่ง โดยสามารถอ้างอิงได้ 2 วิธี คือ ถ้าระบุนามสกุลในเนื้อความให้ระบุปีที่พิมพ์ในวงเล็บ

ลมูลงรัตนกร √(2540, √หน้า √105)

Watson √(1992, √p.89)

4. เอกสารภาษาต่างประเทศที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 หน้า ใช้ตัวอักษรย่อ pp.

(Jensen, √1991, √p.8)

(Jensen, √1991, √pp.8-15)

5. ถ้ามีผู้แต่ง 2 คน และไม่เกิน 5 คน ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้งหมดตามลำดับรายการที่ปรากฏ คั่นคนที่ 1-5 ด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และคนรองสุดท้ายกับคนสุดท้าย คั่นด้วยคำว่า “และ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้ “&”

(นวลจันทร์รัตนกร, √ชุตินาถสังจันนัถ, √และมารศรีวงศวิรัช, √2539, √หน้า √75)

(William, √Kates, √& √Devies, √1995, √p.61)

6. ถ้ามีผู้แต่ง เกิน 5 คนหรือตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า “และคนอื่น ๆ” สำหรับภาษาไทย ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า “et al.”

(อุบลบุญชู, และคนอื่น ๆ, 2539, หน้า 37)

(Heggs, et al., 1999, pp. 4-7)

7. สิ่งพิมพ์ที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ใช้ชื่อเรื่องแทนชื่อผู้แต่ง

(การพัฒนาสุขนิสัย, 2548, หน้า 77)

(Organization Management, 2011, pp. 53-54)

8. ข้อความที่นำมาอ้างอิง พบแหล่งที่ใช้อ้างอิงมากกว่า 1 แหล่ง สามารถเขียนไว้ในวงเล็บเดียวกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นแต่ละงานและเรียงตามลำดับของชื่อผู้แต่ง

(นวลจันทร์รัตนานกร, 2539, หน้า 37; มารศรีศิริวิรัช, 2552, หน้า 75; เขียวภาวิโตทรัพย์, 2554, หน้า 2)

(Heggs, 1999, p. 7; Kates, & Devies, 2004, pp. 23-26)

9. การอ้างอิงเอกสารจากอินเทอร์เน็ต กรณีที่นำเนื้อหาจากอินเทอร์เน็ต

(ชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์, ย่อหน้า...)

(สุดแดนวิสุทธิลักษณ์, 2548, ย่อหน้า 3)

(Gorman, 2000, para. 3)

การเขียนเอกสารอ้างอิง

1. เครื่องหมาย "v" แสดงถึงการเว้นระยะ 1 เคาะ เวลาลงรายการรายการเอกสารอ้างอิงไม่ต้องใส่ลงไป
2. หากรายการใดไม่มี ไม่ต้องลงรายละเอียดในบรรณานุกรม ให้ลงรายการถัดมา
3. การลงรายการผู้แต่ง ผู้แต่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือสถาบัน

- ถ้าเป็นบุคคลประเภทสามัญชน >> ตัดคำนำหน้านาม นาย, นาง, นางสาว ดร. นายแพทย์ พล.อ. ผศ. รศ.

- ถ้าผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศ >> เขียนชื่อสกุลขึ้นก่อน คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วย ชื่อต้น (First name) และ ชื่อกลาง (ถ้ามี)

- ถ้าผู้แต่งมีบรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์หรือสมณศักดิ์ >> กลับเอาบรรดาศักดิ์ไว้หลังชื่อกับนามสกุล คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (.)

- ถ้าผู้แต่งเป็นสถาบัน >> ให้บันทึกชื่อสถาบันนั้น ๆ โดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย คั่นด้วยชื่อหน่วยงานด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.)

4. ผู้แต่งที่มีฐานะเป็นบรรณาธิการ ให้ลงชื่อผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) และวงเล็บอักษรย่อ บก. (ย่อมาจาก บรรณาธิการ) สำหรับหนังสือภาษาไทย หรือ Ed. หรือ Eds. (ย่อมาจาก editor(s)) สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศ

ประวิทย์/สุวิชัย.v(บก.).

เอี่ยมพร/สกุลแก้ว, vและวสุนธรา/ทับทิมแท้.v(บก.).

Ford,vGeorgevS.v(Ed.).

Jordan,vRobertsVJ,v&vPeter,vTaylor,vA.v(Eds.).

5. การลงรายการชื่อหนังสือ

- ชื่อหนังสือให้พิมพ์ด้วยตัวหนาและไม่ขีดเส้นใต้

- ชื่อหนังสือที่เป็นภาษาต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นอักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และกรณีมี

ชื่อเรื่องรอง ให้พิมพ์ตามหลังเครื่องหมายมหัพภาคคู่ (:) เช่น

New Jersey: A Guide to Its Past and Present.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษาจังหวัด

พิษณุโลก

6. การลงรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงรายการตั้งแต่การพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป แล้วใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ (...)

(พิมพ์ครั้งที่ 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). (พิมพ์ครั้งที่ 4).

(2nd ed). (3rd ed). (4th ed).

7. หนังสือไม่ปรากฏ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์

ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (ม.ป.ป.) = (n.d.)

ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ (ม.ป.ท.) = (n.p.)

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อหนังสือ√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.):√สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อหนังสือ√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√(ม.ป.ท.).

ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√ชื่อหนังสือ√(ครั้งที่พิมพ์).√สถานที่พิมพ์:√สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง.√(ม.ป.ป.).√ชื่อหนังสือ√(ครั้งที่พิมพ์).√(ม.ป.ท.).

8. หากไม่สามารถพิมพ์จบได้ภายใน 1 บรรทัด ให้ขึ้นบรรทัดใหม่โดยย่อหน้าเข้ามา 7 ตัวอักษร (7

เคาะ)

หัตยา กองจันทิก. (ม.ป.ป.). ฉลากโภชนาการคืออะไร. สืบค้น มกราคม 27, 2543, จาก

√√√√√√ <http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product>

9. เรียงตามลำดับอักษร ก-ฮ A-Z และแยกภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศออกจากกัน

10. กรณีที่ผู้แต่งมีชื่อ-สกุลซ้ำกัน ให้เรียงตามปีน้อยไปมาก และในบรรทัดต่อไปให้พิมพ์ขีดกลาง 7 ครั้ง แล้วตามด้วย _____ . และใส่รายละเอียดชื่อเรื่อง และอื่น ๆ ตามปกติ

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์).✓ชื่อหนังสือ✓(ครั้งที่พิมพ์).✓สถานที่พิมพ์:✓สำนักพิมพ์.

หมายเหตุ:

ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่) กรณีมีพิมพ์ครั้งที่ในวงเล็บต่อท้าย ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.)

ชื่อหนังสือ. ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) กรณีไม่มี (พิมพ์ครั้งที่) ต่อท้าย

บันทึกถึงดวงดาว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

บันทึกถึงดวงดาว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

สำเนา ขจรศิลป์, บุญเรียง ขจรศิลป์, สมประสงค์ น่วมบุญลือ, สุรียา เสถียรกิจอำไพ, และบุญสม ธีรวิชย์กุล.

(2541). การพัฒนารูปแบบค่ายอาสาพัฒนาของนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

Jones, M. (2002). *Social Psychology of Prejudice*. New Jersey: Prentice Hall.

2. วารสาร

ผู้เขียนบทความ.(ปีที่พิมพ์,✓เดือน).✓ชื่อบทความ.✓ชื่อวารสาร,✓ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

วิกุล แพทย์พาณิชย์. (2545, มีนาคม). ธุรกิจแฟรนไชส์. *เนชั่นสุดสัปดาห์*, 4(8), 8-11.

Bowen, J. (2005, April). FRBR coming soon to your library?. *Library Resources & Technical Services*, 49(3), 175-188.

3. บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง.(ปีที่พิมพ์,✓เดือน✓วันที่).✓ชื่อบทความ.✓ชื่อหนังสือพิมพ์,✓ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่), หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2544, มีนาคม 23). พม่ากับยาเสพติด. *มติชน*, 20(121), หน้า 6.

ปัญหาชายะในเมืองเชียงใหม่. (2546, 15 สิงหาคม). *ไทยนิวส์*, 12(23), หน้า 8.

Schwartz, J. (1993, September 30). Obesity affects economic, social status. *The Washington Post*, 30(134), p. A1.

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อวิทยานิพนธ์.√ระดับวิทยานิพนธ์√มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน.

หมายเหตุ: ระดับวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ใช้คำว่า วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หรือ Master's thesis ปริญญาเอกใช้คำว่า วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral Dissertation สำหรับวิทยานิพนธ์ภาษาต่างประเทศ หลังระดับวิทยานิพนธ์ให้ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) แล้วจึงตามด้วยชื่อมหาวิทยาลัย

กิ่งแก้ว จันโฉมศึก. (2547). ผลการเรียนรู้เชิงพุทธิพิสัยของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยใช้สื่อประสมประกอบการดำเนินเรื่องผ่านคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
McKenna, J. C. (1999). Sustainable Ethnic Tourism in Northern Thailand. Master's Thesis, University of Alberta

5. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.√ (ปีที่พิมพ์). √ชื่อหนังสือ√ (ครั้งที่พิมพ์). √สถานที่พิมพ์: √สำนักพิมพ์.

สุขุม พรหมเมืองคุณ. (2546). รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

6. การสัมภาษณ์

6.1 บทสัมภาษณ์โดยตรง

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่งหรือที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.√สัมภาษณ์.

มา มิ่งมูล. (2557, กรกฎาคม 11). ผู้ใหญ่บ้าน. สัมภาษณ์.

6.2 บทสัมภาษณ์ที่นำมาตีพิมพ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.√ (ปี,√เดือน√วันที่ที่สัมภาษณ์).√ตำแหน่ง√(ถ้ามี).√สัมภาษณ์.√ชื่อวารสาร,√ปีที่(ฉบับที่),√หน้า.

ทฤษฎี ชาวสวนเจริญ. (2557, กรกฎาคม 7). อธิปไตยกรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์. ไทยรัฐ, 50(1254), หน้า 5.

7. สารสนเทศจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน.√(ปีที่พิมพ์).√ชื่อเรื่อง.√สืบค้น√เดือน/วัน/ปี,√จาก URL.

หัตถยา กองจันทิก. (2552). ฉลากโภชนาการคืออะไร. สืบค้น มกราคม 27, 2553, จาก

<http://www.tda.moph.go.th/tda/html/product/food/label.html>.

Chiang Mai University. (n.d.). Academic Support and Services Units. Retrieved September 1,

1999, from <http://www.erin.gor.au>

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

พิสูจน์อักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชรรัตน์ บริสุทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี เรืองวัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. อาจารย์สุธินี วงศ์วัฒนานุกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
4. อาจารย์ปริญญา เงินพลอย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
5. อาจารย์ชญาอนุตม์ บุญพระเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. Mr.Patric Duclou	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทความทุกบทความได้รับการตรวจความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งข้อความและบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการวารสารและมีข้อความรับผิดชอบของวารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ดีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาของตีพิมพ์วารสารอื่นๆ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา